

znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

Šola za ravnatelje

ZNANJE IN
SPRETNOSTI ZA
21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA,
UČENJA IN
POUČEVANJA

Zbornik povzetkov

Kongresni center Portus, Portorož

1. in 2. april 2014

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

**Zbornik povzetkov III. znanstvenega posveta Vodenje v vzgoji
in izobraževanju**

Uredila: Mateja Brejc in Tomaž Prelog

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Andrej Koren

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Dravska tiskarna

Naklada: 260

Kranj, 2014

© 2014 Šole za ravnatelje

Publikacija je financirana iz sredstev Evropskega socialnega sklada in
je za udeležence brezplačna.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37:005.2(082)(0.034.2)
37.01(082)(0.034.2)

ZNANSTVENI posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju (3 ; 2014 ;
Portorož)

Znanje in spretnost za 21. stoletje - izzivi vodenja, učenja in
poučevanja [Elektronski vir] : zbornik povzetkov / [III. znanstveni
posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju, Portorož,] 1.-2. april 2014
; [uredila Mateja Brejc in Tomaž Prelog]. - El. knjiga. - Kranj : Šola
za ravnatelje, 2014

Način dostopa (URL): [http://www.solazaravnatelje.si/wp-content/
uploads/2014/03/Gradivo.pdf](http://www.solazaravnatelje.si/wp-content/uploads/2014/03/Gradivo.pdf)

ISBN 978-961-6637-56-5 (pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Dodat. nasl. 3. Brejc, Mateja
273099008

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Šola za ravnatelje

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE – IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Zbornik povzetkov

1. in 2. april 2014

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PROGRAMSKI ODBOR

- mag. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora
- David Istance, Center za raziskave in inovacije v izobraževanju, OECD
- dr. Renata Salecl, Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
- dr. Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje
- dr. Klemen Širok, Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Tomaž Prelog, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- mag. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- Alen Ježovnik, Fakulteta za management Koper, Univerza na Primorskem

VSEBINA

Program posveta	5
Plenarna predavanja	12
Predstavitve referatov	20
<i>Predstavitve referatov I</i>	20
<i>Predstavitve referatov II</i>	27
<i>Predstavitve referatov III</i>	35
<i>Predstavitve referatov IV</i>	43
<i>Predstavitve referatov V</i>	53
Predstavitve plakatov	66
Tloris kongresnega centra Portus.....	69
Zapiski.....	70

Šola za ravnateljce

ZBORNIK POVEZKOV
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetrov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Spoštovani udeleženci!

Letošnji, že tretji znanstveni posvet namenjamo razpravi o znanju in spretnostih za 21. stoletje. Tematiki, s katero se ne ukvarjamo le mi, ampak je bila v lanskem in letošnjem letu predmet več mednarodnih razprav, konferenc itd.

vprašanjem »*znanja in spretnosti za 21. stoletje*« se ukvarjamo že vsaj dobro desetletje, še vedno pa pišemo in raziskujemo »*novi*« vodenje, učenje, poučevanje in iščemo poti uresničevanja v praksi vrtcev, šol in šolskih sistemov. In kaj sploh je izobraževanje, šola, ravnatelj, učitelj in učenec (pa tudi starš) 21. stoletja? Se je res kaj spremenilo in predvsem, kaj je tisto, kar se je spremenilo in zahteva drugačne pristope? Nekatere stvari so seveda na dlani: šola danes ni več edini način, kako in kje do znanja in spretnosti priti, gotovo v okvir sprememb spada skoraj neomejena dostopnost do podatkov, razvoj informacijske tehnologije, sodobni načini komuniciranja, če izpostavimo samo najočitnejše, kar na podajanje in pridobivanje znanja in spretnosti v vrtcih in šolah vpliva.

Pa smo v novem stoletju res priča tolikšnim spremembam? Nekateri so mnenja, da ne. Da seveda gre v določenih primerih za novo znanje in spretnosti, v večji meri pa bolj kot ne za druge poudarke in drugačne načine in metode, ki jih ravnatelji in učitelji v šolah (lahko) poznajo, obvladajo in uporabljajo za spodbujanje npr. kritičnega mišljenja, komunikacijskih spretnosti, sodelovanja, ustvarjalnosti itd. Ob tem je ob poudarjanju in zagotavljanju dostopnosti izobraževanja in enakih možnosti vsem pomembno, da ne (p)ostane stvar naključja (ali ekonomskih možnosti), da učenec obiskuje dobro šolo, z dobrim ravnateljem in dobrimi učitelji, ampak je to standard, ki se mu skušamo tudi sistemsko kar najbolj približati.

Kakšni so torej izzivi vodenja, učenja in poučevanja v 21. stoletju? Na osnovi tega vprašanja bomo na posvetu razpravljali o naslednjih vidikih:

Kaj je pomembno pri usposabljanju in profesionalnem razvoju učiteljev in ravnateljev za 21. stoletje?

Kakšno znanje in spretnosti potrebujejo ravnatelji za vodenje šole/učenja in kakšno učitelji za poučevanje?

Kakšna je dobra praksa vodenja vrtcev in šol ter poučevanja za razvijanje znanja in spretnosti učencev v 21. stoletju?

Kako zagotavljamo, da se ideja znanja in spretnosti za 21. stoletje odraža pri nenehnem izboljševanju šol in predvsem v znanju in spretnostih učencev?

Kako se poudarjanje spretnosti, kot so npr. timsko delo, kritično mišljenje, ustvarjalnost, sodelovanje, reševanje problemov odraža pri vodenju, učenju in poučevanju? Kako jih upoštevamo pri preverjanju dosežkov učencev?

Svoje znanje, mnenja, izkušnje in stališča bo poleg dveh plenarnih govorcev, s 73 referati in 4 plakati predstavilo še 106 referentov. Nedvomno mnogo priložnosti, da dobimo vpogled v prakso drugih, da izvemo kaj novega, potrdimo lastna razmišljanja ali stvari zagledamo v novi luči. Izkoristimo to!

mag. **Mateja Brejc**, Šola za ravnatelje,
vodja programskega odbora posveta

PROGRAM

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

TOREK, 1. APRIL 2014

13.00–14.30	Uvod v znanstveni posvet	mag. Mateja Brejc , Šola za ravnatelje
	Plenarno predavanje: IMPLIKACIJE ŠTUDIJE OECD O UČENJU ZA ŠOLANJE IN VODENJE	David Istance , Center za raziskave in inovacije v izobraževanju [CERI], OECD
14.30–15.00	Odmor	
15.00–16.00	PREDSTAVITVE REFERATOV I	
16.00–16.15	Odmor	
16.15–17.15	PREDSTAVITVE REFERATOV II	
17.15–17.45	Odmor	PREDSTAVITVE PLAKATOV
17.45–18.45	PREDSTAVITVE REFERATOV III	

SREDA, 2. APRIL 2014

9.00–10.30	PREDSTAVITVE REFERATOV IV	
10.30–11.00	Odmor	
11.00–12.00	Plenarno predavanje: ŠOLA MED TNALOM IN NAKOVALOM	dr. Renata Salecl , Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
12.00–12.30	Odmor	
12.30–14.00	PREDSTAVITVE REFERATOV V Zaključek posveta	

Seznam referatov in plakatov

PREDSTAVITEV REFERATOV I: TOREK, 1. april 2014, 15.00–16.00

DVORANA COLOMBO	Jelena Horvat, OŠ Antona Janše Radovljica, Zlata Rejc, OŠ Antona Tomaža Linhart Radovljica	PREHAJANJE MED PROGRAMI NIŽJEGA IZOBRAZBENEGA STANDARDA IN PROGRAMA OSNOVNE ŠOLE, POMEN SISTEMATIČNEGA NAČRTOVANJA, VODENJA IN UVAJANJA NOVOSTI - PRIMER PRAKSE
	Tanja Cedilnik, OŠ Leskovec pri Krškem	K BOLJŠI POUČEVALNI PRAKSI S POMOČJO AKTIVA UČITELJIC DODATNE STROKOVNE POMOČI
DVORANA DA GAMA	Mateja Vodenik, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova	MOTIVACIJA UČENCEV V NIŽJIH RAZREDIH OSNOVNE ŠOLE - SPODBUJANJE IN VZDRŽEVANJE NOTRANJE MOTIVACIJE PRI UČENCIH NIŽJIH RAZREDOV OSNOVNE ŠOLE
	Tanja Mavsar Popovič, OŠ Leskovec pri Krškem	RAZVIJANJE SPRETNOSTI BRANJA IN PISANJA V TRETJEM RAZREDU OŠ
DVORANA VESPUCCI	Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo OE Ljubljana, Sašo Stanojev, Višja strokovna šola Kranj, Šolski center Kranj	ELEKTRONSKI LISTOVNIK UČENCA V FUNKCIJI SPODBUJANJA RAZVOJA KRITIČNEGA MIŠLJENJA IN USTVARJALNOSTI - PREDSTAVITEV MEDNARODNEGA PROJEKTA EUFOLIO
	Branka Vodopivec, Eva Traven, OŠ Predoslje Kranj	SPODBUJANJE KRITIČNEGA MIŠLJENJA OSNOVNOŠOLCEV S POMOČJO ELEKTRONSKEGA LISTOVNIKA UČENCA (PORTFOLIA)
DVORANA COOK	Anita Smole, Sonja Strgar, OŠ Vide Pregarc	NAČRTOVANJE PROFESIONALNEGA RAZVOJA V PARU
	Jelka Bajželj, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	VODENJE IN DELO STROKOVNIH AKTIVOV – PRILOŽNOST ZA UVAJANJE IZBOLJŠAV
DVORANA SCOTT	Vanja Košpenda, OŠ Istrskega odreda Gračišče	GOOGLE DOKUMENTI
	Tina Pajnik, OŠ Vide Pregarc	UČINKOVITO VODENJE DELOVNIH PROCESOV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU
DVORANA AMUNDSEN	Urška Simnovčič Pišek, Betka Burger, Gimnazija Litija	POUK S PROSTORSKIMI SLIKAMI – PRIHODNOST ALI ILUZIJA
	Lidija Butina, Gimnazija Šentvid	MOTIVIRANJE ZA SAMOSTOJNO AKTUALIZACIJO IN KRITIČNO OPAZOVANJE LITERARNEGA BESEDILA

PREDSTAVITEV REFERATOV II: TOREK, 1. april 2014, 16.15–17.15

DVORANA VESPUCCI	Alenka Krapež, Vanja Špelko, Tanja Cvirn Pavlin , Gimnazija Vič	RAZVIJANJE SODELOVANJA, KRITIČNEGA MIŠLJENJA, USTVARJALNOSTI IN SPOSOBNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOV NA PRIMERU POUKA IZVEN UČILNIC Z UPOŠTEVANJEM RAZVOJNEGA NAČRTOVANJA
	Špela Udovič , Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	DELO Z NADARJENIMI DIJAKI PRI GRAFIČNEM OBLIKOVANJU
DVORANA DA GAMA	Jan Žitnik , Ekonomska šola Ljubljana	KAKO ZASNOVATI POUK, KI NAVDIHUJE? PRIMER PRIPRAV NA MATURO
	Lovro Dretnik , Gimnazija Moste	POUČEVANJE MATEMATIKE V 21. STOLETJU – TO JE MOJ IZZIV
DVORANA AMUNDSEN	Nataša Puhner , OŠ Preserje pri Radomljah	ODRAZ TIMSKEGA DELA, USTVARJALNOSTI, SODELOVANJA, NEKONFLIKTNEGA REŠEVANJA TEŽAV, NEGOSPODOVALNEGA VODENJA PRI INTEGRIRANEM POUKU TUJEGA JEZIKA
	Branka Jarc Kovačič in Lidija Grmek Zupanc, Gabrijela Krajnc, Mateja Demšar , Šolski center Kranj, Višja strokovna šola Tomaz Aljaž , SKB	UČINKOVITO STRATEŠKO NAČRTOVANJE IN VODENJE SPREMEMB V ŠOLAH Z UPORABO TEORIJE OMEJITEV
DVORANA COLOMBO	Zora Rutar Ilc , Zavod RS za šolstvo	KOGNITIVNA ZNANOST IN IZOBRAŽEVANJE
	Sonja Rutar , Univerza na Primorskem, Pedagoška Fakulteta	PROBLEM DOMINANTNEGA REŽIMA RESNICE V PROFESIONALNI REFLEKSIJI
DVORANA COOK	Liljana Bele , OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad	KLJUČNE KOMPETENCE UČITELJEV »V NAŠI HIŠI«
	Janja Zupančič , OŠ Louisa Adamiča Grosuplje	Z MENEDŽMENTOM ZNANJA DO PLEMENITEJŠEGA PEDAGOŠKEGA KAPITALA
DVORANA SCOTT	Jožica Frigelj , OŠ Ketteja in Murna	KDAJ BOM PA JAZ TO V LAJFU RABIL/A?
	Tatjana Ferjan , Srednja trgovska šola Ljubljana	USTVARJALNOST V UČNEM PROCESU

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PREDSTAVITEV PLAKATOV: TOREK, 1. april 2014, 17.15–17.45

AVLA KONGRESNE- GA CENTRA PORTUS	Maruša Bogataj, Katja Knific, OŠ Predoslje Kranj	UČENCI SVOJE DELO NAČRTUJEJO, VREDNOTIJO TER MEDPREDMETNO POVEZUJEJO S POMOČJO SPLETNEGA OKOLJA MAHARA
	Milena Brusnjak, Vrtec Šoštanj	UVAJANJE MEDIACIJE V KOLEKTIV
	Natalija Mihelčič, OŠ Stopiče	MUZEJSKA ZBIRKA NA E-OBISKU – E-POVEZOVANJE POUKA Z MUZEJEM
	Metka Umek, Sašo Kač, OŠ Griže	ZA ZDRAVO DELAM Z GLAVO

PREDSTAVITEV REFERATOV III: TOREK, 1. april 2014, 17.45–18.45

DVORANA COOK	Vilma Malečkar, OŠ Leskovec pri Krškem	DELO Z NADARJENIMI UČENCI: UČENJE V ŠTUDIJSKIH KROŽKIH
	Dragica Dodič Turk, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	UVAJANJE KONCEPTA DELA Z NADARJENIMI DIJAKI NA SREDNJI MEDIJSKI IN GRAFIČNI ŠOLI LJUBLJANA
DVORANA DA GAMA	Sašo Bizant, Mateja Demšar, Šolski center Kranj	IZZIV PROGRAMSKEGA VODENJA S PODPORO REFERATA-
	Marjeta Pučko, Šolski center Kranj	INFORMACIJSKI SISTEMI ZA PODPORO VODENJU IZOBRAŽEVALNIH PROCESOV - PRIMERJAVA S POSLOVNIM OKOLJEM
DVORANA COLOMBO	Verica Šenica Pavletič, OŠ Savsko naselje, Mihajela Crnko, Inštitut Jožef Štefan	RAZVOJNO-DEMONSTRACIJSKI CENTER OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE V OKVIRU PROJEKTA OPENING UP EDUCATION SLOVENIA
	Anja Kozina, Pedagoški inštitut	PROGRAM ČUSTVENEGA IN SOCIALNEGA UČENJA: FRIENDS
DVORANA SCOTT	Branka Jarc Kovačič, Branka Balantič, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	AKTIVNA SINERGIJA ORGANIZATORJA PRAKTIČNEGA IZOBRAŽEVANJA IN ORGANIZACIJ PRI OBLIKOVANJU PROFILA DIPLOMANTOV VIŠJIH ŠOL
	Tina Vršnik Perše, Katja Košir, Tomaž Bratina, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta	PRAKTIČNO USPOSABLJANJE ŠTUDENTOV – BODOČIH UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA
DVORANA VESPUCCI	Ana Mlekuž, Tina Rutar Leban, Pedagoški inštitut, Karmen Pižorn, Pedagoška fakulteta Ljubljana	ANALIZA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA DOSEŽKE UČENCEV NA NAJNIŽJI RAVNI BRANJA V RAZISKAVI ESLC
DVORANA AMUNDSEN	Helena Jošt, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	IZZIVI PRIPRAVE GRADIV ZA POSLOVNO IN STROKOVNO ANGLEŠČINO NA VIŠJI ŠOLI
	Marija Šubic, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	SPLETNA IZOBRAŽEVANJA KOT PODPO- RA UČENJU 21. STOLETJA V TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU

PREDSTAVITEV REFERATOV IV: SREDA, 2. april 2014, 9.00–10.30

DVORANA COOK	Andreja Klopčič Hološević, Lidija Kopasić , Vrtec Črnuče	IZZIVI VODENJA, SODELOVANJA IN UČENJA PRI RAZVIJANJU SPLETNE STRANI VRTCA ČRNUČE
	Vlasta Starc , Vrtec Mavrica Trebnje	KAKŠNA JE DOBRA PRAKSA VODENJA VRTCA ZA RAZVIJANJE ZNANJA V 21. STOLETJU
	Ksenja Pravne , Vrtec Trebnje	TIMSKO DELO, KRITIČNO MIŠLJENJE, USTVARJALNOST, SODELOVANJE IN REŠEVANJU PROBLEMOV-IZZIV 21. STOLETJA
DVORANA DA GAMA	Urška Štremfel , Pedagoški inštitut	SODOBNI IZZIVI IN PRISTOPI SPODBUJANJA UČNE USPEŠNOSTI MLADOSTNIKOV
	Nataša Sadar Šoba , OŠ Vodmat	USTVARJALNI POSAMEZNIK – KLJUČ DO INOVATIVNEJŠE PRIHODNOSTI
DVORANA COLOMBO	Marijana Kolenko , OŠ Lava	ZNANJA IN SPRETNOSTI RAVNATELJA ZA CELOVITO VODENJE ŠOLE - IDEAL ALI REALNA MOŽNOST?!
	Katja Arzenšek Konjajeva , OŠ Lucija	IZZIVI VODENJA V IZOBRAŽEVANJU
	Justina Erčulj, Andrej Savarin , Šola za ravnatelje	RAZVIJANJE KOMPETENC RAVNATELJEV ZA UPORABO PODATKOV V ŠOLAH IN VRTCIIH
DVORANA SCOTT	Nastja Beznik , Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	ETIKA IN MORALA V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI
	Laura Rožman, Valerij Dermol , Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije	PODJETNIŠKE KOMPETENCE DIJAKOV V CELJSKI REGIJI
	Alenka Grmek , Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	SPODBUJANJE RAZVOJA KRITIČNEGA MIŠLJENJA ŠTUDENTOV PRI MODULU KOMERCIALA
DVORANA VESPUCCI	Erna Žgur , CIRIUS Vipava	PROGRAM DODATNEGA USPOSABLJANJA ODRASLIH OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI – CIRIUS VIPAVA
	Janez Drobnič , Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta	PRISTOP V POKLICNI/KARIERNI ORIENTACIJI UČENCEV IN DIJAKOV S POSEBNIMI POTREBAMI
	Mateja Peršolja , OŠ Preserje pri Radomljah	NAŠLI SMO POT
DVORANA AMUNDSEN	Anamarija Šmajdek , Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica	AKCIJSKI RADIJ VIZUALIZACIJE ZA PRIMER VODA
	Karmen Simonič Mervic , OŠ Črni Vrh	LEPOSLOVNA KNJIGA, UČITELJICA ŽIVLJENJA TUDI V 21. STOLETJU
	Katarina Kejžar , OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora	KAKO (ZANIMIVO) UČITI KNJIŽEVNOST BREZ MEDIJSKIH PRIPOMOČKOV?

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
 ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
 IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PREDSTAVITEV REFERATOV V: SREDA, 2. april 2014, 12.30–14.00

DVORANA DA GAMA	Matjaž Barič , OŠ Milke Šobar - Nataše Črnomelj	MOBILNA APLIKACIJA ZA PODPORNO IN NADOMESTNO KOMUNIKACIJO MOJ KOMUNIKATOR
	Damjan Štrus , Gimnazija Litija	PAMETNI UČITELJ OMOGOČI PAMETNEMU DIJAKU, DA PAMETNO UPORABI PAMETNI TELEFON PRI POUKU
	Mojca Gornik Brodnjak , Petra Arnejčič Munda , Srednja šola za oblikovanje Maribor	MULTIMEDIJSKA PREDSTAVITEV DIJAKA IN NJEGOVIH KOMPETENC KOT IZOBRAŽEVALNI IZZIV
DVORANA COOK	Marko Šerbek , OŠ Kungota	ANIMIRANI FILM OD PRVEGA DO DEVETEGA RAZREDA OSNOVNE ŠOLE
	Darinka Kepec , Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	DRAMSKI KROŽEK KOT POLJE PRILOŽNOSTI ZA RAZVIJANJE VREDNOT
	Simona Luetič , Srednja šola Slovenska Bistrica, Asja Kamenšek , OŠ Pohorskega odreda, Milanka Dobnikar , 2. OŠ Slovenska Bistrica, Mojca Pešak , Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica	BODI EKO, NOSI PREDELANO OBLEKO
	Marjan Prevodnik , Zavod RS za šolstvo	PROBLEMATIKA LIKOVNIH NATEČAJEV/ TEKMOVANJ
DVORANA SCOTT	Mojca Lužnik , Vrtec Tržič, enota Palček	RAZVIJANJE DOBRE TEHNIKE OPAZOVANJA IN DOKUMENTIRANJA OTROKOVEGA RAZVOJA IN NAPREDKA
	Matej Žist , OŠ Jurija Vege Moravče	POSTOPNOST PRIPRAVE NA CELOVITO OCENJEVANJE PRVIN GOVORNEGA NASTOPA – PRISTOP NA RAVNI ŠOLE
	Andi Brlič , Lea Vernik , Vesna Bracko , OŠ Pesnica	ISKANJE RAZLIČNIH POTI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA
DVORANA VESPUCCI	Nataša Dolenc Orbanič , Univerza na Primorskem, Pedagoška Fakulteta, Claudio Battelli , Zavod RS za šolstvo	Z USTREZNIMI PRISTOPI DO PREOBLIKOVANJA ALTERNATIVNIH POJMOVANJ
	Tina Rutar Leban , Pedagoški inštitut	UČNI DOSEŽKI MLADOSTNIKOV V POVEZAVI Z VZGOJNIM SLOGOM STARŠEV IN UČITELJEV
	Majda Cencič , Blaž Simčič , Univerza na Primorskem, Pedagoška Fakulteta	IZZIVI VODENJA INKLUZIVNE OSNOVNE ŠOLE: MNENJA RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV O INKLUZIVNOSTI FIZIČNEGA UČNEGA PROSTORA NJIHOVE ŠOLE

PREDSTAVITEV REFERATOV V: SREDA, 2. april 2014, 12.30–14.00

DVORANA COLOMBO	Zlatka Vlasta Zgonc, OŠ n. h. Maksa Pečarja	OCENA VODENJA KOT VZPODBUDA ZA IZBOLJŠANJE DELA ŠOLE
	Tatjana Šček Prebil, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	PROFESIONALNI RAZVOJ UČITELJEV IN RAVNATELJEV
	Mihaela Zavašnik Arčnik, Ksenija Mihovar Globokar, Šola za ravnatelje	PROFESIONALNI RAZVOJ RAVNATELJEV V ZAKONODAJNIH OKVIRIH
DVORANA AMUNDSEN	Iris Kravanja Šorti, OŠ Martina Krpana	KOLEGIALNI COACHING KOT KREPITEV SOCIALNE KOMPETENCE IN KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN ZA STROKOVNI IN OSEBNOSTNI RAZVOJ UČITELJEV
	Sonja Strgar, Anita Smole, OŠ Vide Pregarc	REFLEKTIRANJE KONFLIKTOV, NASTALIH PRI TIMSKEM DELU
	Nataša Sever, Škofijska gimnazija Vipava	MENTORSTVO, SODELOVALNO AKCIJSKO RAZISKOVANJE IN PEER-COACHING - IZZIVI PROFESIONALNEGA RAZVOJA UČITELJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PLENARNA PREDAVANJA

TOREK, 1. APRIL 2014	PLENARNO PREDAVANJE I
DVORANA COLOMBO	13.00–14.30

David Istance, Center za raziskave in inovacije v izobraževanju (CERI), OECD

IMPLIKACIJE ŠTUDIJE OECD O UČENJU ZA ŠOLANJE IN VODENJE

Plenarno predavanje bo sestavljeno iz treh delov. Uvodoma bo predstavljeno zakaj je učenje v gospodarstvih in družbah 21. stoletja pomembno in zakaj zahteva pripravljenost na inoviranje, tudi v šolstvu. Prav tako bo pojasnjeno, zakaj je koncept 'učečih se okolij', s poudarkom na celostnem razumevanju kje in kako se mladi učijo, tako močno prisoten pri delu OECD/CERI.

V nadaljevanju bo predstavljen okvir OECD/CERI projekta Inovativna učna okolja (Inovative Learning Environments – ILE) in kako le-ta oblikuje pristop OECD k učinkovitim in inovativnim zasnovam za učna okolja. V osnovi gre za tri temeljne značilnosti oziroma ravni: a) inoviranje pedagoških temeljev, b) vključenost v cikel učečega se vodenja, zasnove in ponovne zasnove, ki tesno sloni na dokazih o učenju, c) razširjanje zmožnosti s partnerstvi. Vse tri ravni/ plasti prepletajo "načela učenja", opredeljena v publikaciji O naravi učenja: uporaba raziskav za navdih prakse (Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice, ur. Dumont, Istance, and Benavides, 2010).

V zaključku bodo predstavljene ključne dimenzije in zaključki nedavno objavljenega poročila OECD/ILE Vodenje za učenje v 21. stoletju (Leadership for 21st Century Learning, december 2013), ki vključuje razpravo o konceptu "učečega se vodenja", in ga povzema v smislu "zakaj, kaj, kdo, kako, kdaj in kje."

David Istance je vodilni član OECDjevega Centra za raziskave in razvoj v izobraževanju (CERI). Dela na projektu Inovativna učna okolja (ILE), pred tem je vodil projekt Šolanje za jutri. Njegovo delo na področju izobraževanja je vedno vključevalo nove perspektive z usmerjenostjo v prihodnost za spodbujanje inovacij in relevantnost za spremembe v vsakdanjosti. Je prvi avtor vplivnih OECD scenarijev šolanja, "načel učenja", ki predstavljajo temelj oblikovanja šol (objavljeno v Narava učenja 2010), in OECD/ILE okvirja učečih se okolij (objavljeno v Inovativna učna okolja 2013). Pripravlja poročila za različna ministrstva za izobraževanje in je zasnoval ter napisal OECDjevi pregledni poročili Education Today: the OECD Perspective in Trends Shaping Education. V preteklosti se je intenzivno ukvarjal z vseživljenjskim učenjem, enakostjo in učitelji, trenutno pa se raziskovalno ukvarja s področjem učenja v starejšem starostnem obdobju. Študiral je na Univerzi v Oxfordu in je častni gostujoči profesor na Univerzi v Cardiffu.

Delo OECD v zvezi z »inovativnimi učnimi okolji« (IUO) – Okvir za spremembe na ravneh šole in sistema

David Istance (OECD, CERI)

Uvod

Prizadevanja za reforme šol v usmerjanju za učenje 21. stoletja obdajajo veliki izzivi. Prevladujoča značilnost sodobnih izobraževalnih sistemov je kompleksnost in reforme morajo za uspešnost to kompleksnost prepoznati. Orodja centralnega oblikovanja politik so precej odmaknjena od dejanskega poučevanja in učenja, ki se dogajata na kraju samem, sprememba pa se mora zgoditi prav tu, da bo dosežen napredek. Vladni in vodstveni okviri se navadno ozko posvečajo formalnim šolam in sistemom, medtem ko se učenje čedalje bolj uresničuje na zelo raznolike neformalne načine v raznih umestitvah, tudi družbenih medijih. Dodaten izziv izvira iz ustaljenega nazora, po katerem sta izboljševanje in inoviranje nasprotujoča si cilja, čeprav bi bilo treba inoviranje dejansko dojemati kot sestavni del izboljšav v učnih sistemih 21. stoletja.

Inovativna učna okolja – okvir IUO

S poročilom o inovativnih učnih okoljih (OECD, 2013) so razvili okvir za obravnavanje ureditev učenja in poučevanja ter za razumevanje vloge inoviranja znotraj teh ureditev. Za izhodišče je bolj zaželen ta okvir, kot sta enoti »šola« in »razred«, saj se v osnovi bolj nanašata na institucionalnost kot učenje.

Postavljanje učenja v središče

Vzpostavljeni okvir prepredajo učna načela, ki so se izluščila iz pregleda raziskovanja učenja OECD/IUO (Dumont idr., 2010).

»Učna načela« IUO

»Učna načela«, ugotovljena v raziskavah, kažejo, da bi morale šole in okolja za svojo čim večjo učinkovitost

- postaviti v središče učenje, vzpodbujati udejstvovanje in biti kraj, kjer se učeči prepoznajo za učeče,
- zagotavljati, da je učenje družabno in pogosto sodelovalno,
- biti zelo uglašeni v vzgibi učencev in pomembnostjo čustev,
- biti zelo dovezetni za razlike v že osvojenem znanju med posamezniki,
- biti zahtevni do vsakega učenca, vendar brez pretiranih preobremenitev,
- uporabljati ocenjevanja, skladna s temi cilji, z močnim poudarkom na sprotnem preverjanju,
- spodbujati horizontalno povezanost med učnimi aktivnostmi in predmeti v šoli in zunaj nje.

Čeprav so ta načela razvili v OECD med ukvarjanjem z »inovativnimi učnimi okolji«, niso odvisna od sprejemanja inoviranja za izhodišče, temveč od splošnejših prizadevanj:

- sprejemanja, da je prvi in najpomembnejši cilj šolanja v ustvarjanju okolij, v katerih se kar največ mladih udejstvuje v učinkovitem učenju,
- strinjanja, da je strategije za takšno udejstvovanje najbolje osnovati na raziskavah o tem, kako se mladi najbolje učijo.

Toda takšna načela vseeno predpostavljajo precej inoviranja, saj se mora veliko šol in sistemov spremeniti, nekateri celo korenito, da jih v praksi izpelje v celoti. Uvajanje vseh teh načel, temelječih na raziskavah, v večini okoliščin pripelje do načrtov za občutne spremembe, če je cilj načrtov vpeti načela v vsakdanjo prakso, in še občutnejše, če v prakso celotnih učnih okolij, ne le osamljenih »žepov« s posamičnimi učitelji ob nekem času. Načela lahko služijo tudi kot usmeritvena merila za celotne

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

sisteme ali reforme, ki se trudijo črpati iz dokazov o tem, kaj vodi do najboljšega učenja pri mladih. Še zahtevneje pa je, da si je treba prizadevati si za uresničevanje vseh načel, ne samo redkih izbranih. Če skušajo šole, na primer, spodbujati udejstvovanje učencev in sprotno preverjanje, hkrati pa ne upoštevajo razlik med posamezniki in pomembnosti čustev za učinkovitost učenja, je skupni učinek občutno slabši.

Kakšne vrste sprememb in inoviranja najboljše uresničujejo ta načela v praksi? Proučevanje OECD/IUO ugotavlja, da se nanašajo predvsem na tri temeljne plasti, ki opredeljujejo učna okolja: »pedagoško jedro«, učno vodstvo in partnerstva.

Inoviranje »pedagoškega jedra« – ključne prvine in dinamike

Prvine in odnose, ki so v srcu vsakega učnega okolja, smo poimenovali »pedagoško jedro«. Pomembne so tako prvine kot dinamike – osrednji gradniki in načini, na katere se gradniki povezujejo v dinamično medsebojno delovanje. Okvir OECD/IUO prepozna štiri jedrne prvine: učence (kdo), izobraževalce (s kom), vsebino (kaj) in vire (s čim). Ko na novo preudarjamo in inoviramo vsako od teh osrednjih prvin – vsako posebej in zlasti vse štiri skupaj – se ukvarjamo z najglobljim jedrom slehernega učnega okolja.

Kdo so *učenci* šole, je šolam morda dano z zemljepisno bližino, toda profil učečih se lahko inoviramo na primer tudi tako, da starše ali druge družinske člane povabimo, da postanejo učenci, ali s tem, ko pritegnemo učence iz daljave, včasih z vsega sveta, z uporabo komunikacijskih tehnologij. Kdo so *izobraževalci*, je lahko vir inoviranja, če razni strokovnjaki, odrasli, sorodniki ali člani skupnosti in učenci sami, sodelujejo z učitelji ali če učitelji združijo moči med šolami ali celo na večjih razdaljah za skupni pouk ali projekt. Mnogo je pristopov, ki jih lahko uberemo za prenavljanje *vsebine*, celo znatraj obstoječih smernic kurikula, na primer poudarjanje veščin 21. stoletja, tudi družbenega učenja, ustvarjanje povezav z meddisciplinarnimi pristopi ter dajanje poudarka posamičnim področjem, kot sta učenje jezika ali skrb za trajnost. *Vire* lahko inoviramo na številne načine, z digitalnimi viri širimo doseg učnega okolja ali pa preoblikujemo infrastrukturo in učne prostore.

Te osnovne sestavine ne delujejo v praznini, temveč so dinamično povezane druga z drugo. Med seboj so najočitneje povezane s pedagogiko – zato smo izbrali izraz »pedagoško jedro« – kako učitelji in učenci medsebojno delujejo pri neki vsebini in z uporabo različnih virov. Obstajajo pa tudi druge organizacijske dinamike, ki povezujejo prvine, in so šolskemu vsakdanu in kulturam pogosto tako domače, da jih med njihovim uresničevanjem niti ne opazimo, medtem ko same močno strukturirajo dogajanje. Na primer, za vlogo učitelja je uveljavljeno, da dela sam, bolj ali manj neopazno za vse, razen za razred, in to pred razredom določene velikosti, v katerem so mladi enake starosti/stopnje, pri čemer uporablja standardizirane strukture urnika. V glavnem se take zakoreninjene organizacijske strukture niso razvile kot sredstvo, izbrano za optimizacijo učnega udejstvovanja in rezultatov, temveč iz organizacijske prikladnosti, za poenostavitev nadzora in vzvodov odgovornosti. Gre za »industrijski« (ne »postindustrijski«) odziv na izobraževanje zelo velikega števila mladih v sistemu množičnega šolstva.

Poročilo o inovativnih učnih okoljih (OECD, 2013a) se je posvetilo štirim razsežnostim, s katerimi šole inovirajo te osrednje strukture in dinamike:

- Raznolikosti v prepletanju *pedagoških prijemov*, ki z dobrim poučevanjem priteguje učence k udejstvovanju in uresničuje prilagajanje posamezniku – pedagoški postopki za dejavno učenje in poglobljanje razumevanja ter za izboljševanje reševanja problemov in krepitev skupinskega dela ob hkratnem postavljanju izzivov vsakemu izmed učencev.
- Raznolikosti načinov, na katere *izobraževalci* kot skupina delajo v dobro teh pedagoških prijemov, včasih sami, toda pogosto sodelovalno z drugimi, in s kompleksnejšimi organizacijskimi in strokovnimi ureditvami trgajo pretirano zanašanje na model enega učitelja v enem razredu.
- Ponovnemu razmisleku o tem, kako *učenci* ob različnih priložnostih sodelujejo med sabo, ponovnemu pretehtanju prakse organiziranja razredov po starosti/stopnji in razvrščanja učencev v skupine, da bi optimizirali učenje vsem učencem.
- Prilagodljivejšemu izkoristku *učnega časa*, na primer za omogočanje osvajanja globljega znanja in za prilagoditev urnikov posamezniku.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

Inovativne šole, ki so jih proučevali v projektu IUO, ne izpodrivajo enega sklopa uveljavljenih postopkov z drugim kar v celoti, temveč uvajajo kompleksnejši preplet postopkov in pedagoških prijemov, ki služijo njihovim podjetnim učnim ciljem. Precejšen del razprav o izobraževanju se preveč zateka k poenostavljanju v umetna nasprotja – znanje proti veščinam ali neposredno poučevanje proti raziskovalnim pristopom – čeprav ima v resnici vse svojo vlogo. Možnosti izbire so v tem, kako kombinirati postopke, da ustrezajo učencem, ciljem in okoliščinam, v katere je inoviranje umeščeno, z zavračanjem standardizacije tolikšnega deleža šolske prakse (gl. tudi OECD, 2012).

Učno vodenje in formativni cikel

Da bi učenje postalo in ostalo jedrna dejavnost šol, je bistveno vodenje – »učno vodenje«, ki ga analizira nedavno poročilo OECD/IUO (OECD, 2013b). »Učnemu vodstvu« smo se posebej posvetili, ker po besedah Jamesa Spillana: »mnoge analize razglabljajo o vodenju šole kot hiše, namesto o vodenju osrednje dejavnosti šole. Zato sta opisovanje in predpisovanje vodenja pogosto le šibko povezana z dejanskim poučevalnim delom in vodenjem njegovega izboljševanja.« (OECD, 2013b: 60).

Za reforme in inoviranje je odločilno učno vodstvo. Bistveno je zato, ker vodenje zelo vpliva na usmeritev in rezultate, tako na mikroravni šol in učnih okolij kot v širših sistemih. Ker je učenje osrednja dejavnost izobraževanja, je to pglavitna oblika in dejavnost vodstva – vodenje, usmerjeno v ustvarjanje in vzdrževanje okolij, vzpodbudnih za dobro učenje. Izvaja se z močnimi vizijami in ustreznimi strategijami, trdno osredotočenimi na učenje v skupnem, sodelovalnem delovanju, ne samo na »junaškega« ravnatelja. Učenci se bi morali biti tudi sami privilegirani in vplivni delovalci. Takšno vodenje sega čez meje šole v sodobna učna okolja, vpeta v bogat preplet mrež in partnerstev.

Udejstvovanje učiteljev in strokovno znanje sta ključna vidika tega procesa oblikovanja in izvajanja, in prav tako so sami učenci.

Kakor bi morale biti sprotne povratne informacije sestavni del posameznega razreda, bi morale prežemati tudi organizacijo kot celoto, da deluje formativno – z bogatimi informacijami o dejanskem izvajanju učenja, ki se nenehno prenašajo raznim deležnikom ter upoštevajo v prenovi strategij za učenje in nadaljnje inoviranje. To zahteva močne procese samoevalviranja in nenehno prizadevanje za medsebojno prenašanje znanja o učenju, bodisi z uporabo dnevnikov učenja in portfeljev, s sodelovalnim poučevanjem in hospitacijami ter raziskovanjem, bodisi z usmerjeno uporabo informacijskih sistemov in obdelavo podatkov o učencih. »Bogatost informacij« o učnih strategijah, učencih in učnih rezultatih pa hitro preraste v preobilje, če ne poskrbimo, da se informacije pretvorijo v smiselno vrednotenjsko znanje, in če učno vodstvo in drugi ne morejo ukrepati na podlagi informacij.

Partnerstva za širjenje zmogljivosti in obzorij

Sodobno učno okolje mora razviti čvrste povezave s partnerji, da širi svoje meje, vire in učni prostor. Takšno širjenje naj bi vključevalo starše in sorodnike, pa ne kot pasivne podpornike šole, temveč kot dejavne partnerje, deležnike in delovalce v izobraževalnem procesu. Partnerstva naj bi zajemala organe lokalne skupnosti, lokalne poslovne dejavnosti in kulturne ustanove, med njimi muzeje in knjižnice. Partnerji iz višjega izobraževanja so ključni za širjenje učnih obzorij tako učencev kot zaposlenih in za zagotavljanje dodatnega strokovnega znanja v nenehnem procesu razvijanja. Enako pomembna kot katerokoli od teh partnerstev so tista z drugimi šolami v mrežah in strokovnem učenju.

Komunikacijske tehnologije in družabni mediji so učinkovito sredstvo za vzpodbujanje razcveta teh partnerstev. Dosegajo ga z vzpostavitev forumov za udejstvovanje staršev v izobraževanju otrok ali za medsebojno sodelovanje učiteljev v strokovnih skupnostih ali z omogočanjem dostopa do strokovnega znanja, razvitega drugod. Dosegajo ga lahko s predstavljanjem/deljenjem poučevanja in učnih projektov v dejanskem času. Ali pa ga dosegajo preprosto z omogočitvijo, da se partnerji najdejo preprosteje in učinkoviteje, kot bi se brez posredovanja tehnologije (OECD, 2010).

Učno okolje 21. stoletja bi si moralo nenehno prizadevati za oblikovanje vse širših partnerstev, premagovanje omejitev osame, da pridobi strokovno znanje in partnerje v znanju ter sinergije, ki vznikajo iz dela v partnerstvu z drugimi. S partnerji se širijo izobraževalna delovna sila, viri in prostor za učenje. Delo s partnerji je oblika »naložbe v kapital« – družbeni, intelektualni in strokovni, od katerega je učna organizacija, ki uspeva, odvisna (Hargreaves in Fullan, 2012). To je še odločilnejše v okoliščinah, v katerih so viri skopi in se pričakuje, da bo več storjeno z manj.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Zaželene značilnosti sodobnih učnih okolij

Če povzamemo, naj bi si šole in okolja 21. stoletja prizadevali:

- da se pri vsem svojem delu, organizaciji in strategijah ravna po učnih načelih, temelječih na raziskavah,
- za inoviranje prvin in dinamik »pedagoškega jedra«,
- da z močnim učnim vodstvom, ustreznimi oblikovnimi strategijami, ocenjevanjem in povratnimi informacijami postanejo »formativne organizacije«,
- da se odprejo partnerstvom, tudi z drugimi šolami in učnimi okolji, za rast strokovnega kapitala ter vzdrževanje obnavljanja in dinamičnosti.

Vplivi na politiko – negovanje in vzdrževanje vplivnih učnih okolij v celotnem sistemu

Okvir OECD/IUO daje okvir za inoviranje učenja, ki ga lahko uporabimo tako na mikroravni v šolah kot v širših mrežah (na mezoravni) in šolstvih (na makroravni). Fullan (2011) pravi mnogim ustaljenim sredstvom reformiranja – pritiskom v zvezi z odgovornostjo, nekaterim pristopom učiteljev in vodstva h kakovosti, tehnologiji in razdrobljenosti strategij – »napačna gonila«, saj ne vodijo k spremembi kulture in novi strokovnosti ter pogosto dušijo motivacijo. Po drugi strani sodijo med »prava« gonila: posvečanje verigi učenje-poučevanje-ocenjevanje, družbeni kapital za razvoj poklica, pedagogika za ustrezno tehnologijo in razvoj sistemskih sinergij.

Vplive, ki jih imajo IUO ter vzpodbujanje in vzdrževanje inovativnih učnih okolij na politiko, lahko povzamemo z vrsto pojmov: kompleksnost, komunikacija, skupnosti, sodelovanje, zmogljivosti, pogoji, klime, sovisnost in konsolidacija. Zaradi kompleksnosti sodobnih učnih sistemov in potrebe po pritegovanju tistih, ki so najbolj udeleženi v poučevanju in učenju, k udejetvovanju, odredbe »od zgoraj navzdol« niso ustrezne. Velik del vloge, ki jo ima politika pri uvajanju zaželenih sprememb, je v pomoči pri ustvarjanju ugodnih razmer in klime. Gre za pomoč pri širjenju zmogljivosti in negovanju sodelovanja. Gre za spodbujanje učno naravnanih mrež in skupnosti prakse. Gre tudi za krepitev sovisnosti, zlasti z zagotavljanjem, da zahteve glede odgovornosti ne delujejo neugodno na inovativne izboljšave.

Pri vzpostavljanju razmer, ki bi bile vzpodbudne za razcvet inovativnih učnih sistemov, vlado čaka jasna vloga podpornice in usklajevalke, enako tudi pri navezovanju povezav med številnimi udeleženi partnerji. Toda čaka jo tudi jasna vodstvena vloga. Ministrstva in sistemske agencije priskrbijo legitimnost in vsesistemski vidik za vpeljevanje novih usmeritev. Če govorimo v jeziku pristopov »od zgoraj« oziroma »od spodaj«, sta potrebna oba in pogosto v prepletu. Toda iz izrazja teh pristopov se zazdi, da so učni sistemi v osnovi vertikalni, medtem ko je dejansko vse več partnerstev in mrež v horizontalnih odnosih. Nove okvire potrebujemo ne samo za učna okolja, kar smo orisali v prispevku, ampak tudi za učne sisteme.

Viri

Dumont, H., Istance, D., in Benavides, F. (2010), *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*, Pariz: OECD Publishing¹.

Fullan, M. (2011), *Choosing the Wrong Drivers for Whole System Reform*, Centre for Strategic Education Seminar Series No. 204, Melbourne, Avstralija.

Hargreaves, A., in M. Fullan (2012), *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*, Teachers College Press, London in New York.

OECD (2013a), *Innovative Learning Environments*, Pariz: OECD Publishing.

OECD (2013b), *Leadership for 21st Century Learning*, Pariz: OECD Publishing.

OECD (2012), *Teaching Practices and Pedagogical Innovation: Evidence from TALIS*, Pariz: OECD Publishing.

OECD (2010), *Inspired by Technology, Driven by Pedagogy: A Systemic Approach to Technology-based School Innovations*, Pariz: OECD Publishing.

Šola za ravnateljce

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PREDSTAVITVE REFERATOV

PREDSTAVITVE REFERATOV I

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA COLOMBO	15.00–16.00

Jelena Horvat, OŠ Antona Janše Radovljica in **Zlata Rejc**, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

PREHAJANJE MED PROGRAMI NIŽJEGA IZOBRAZBENEGA STANDARDA IN PROGRAMA OSNOVNE ŠOLE, POMEN SISTEMATIČNEGA NAČRTOVANJA, VODENJA IN UVAJANJA NOVOSTI – PRIMER PRAKSE

Osnovna šola Antona Janše Radovljica in Osnovna šola Antona Tomaža Linhartaradovljica sta leta 2010 uvedli novost v slovenskem šolskem sistemu. Vrednost projekta je v uvajanju inkluzivnega modela za učence s posebnimi potrebami, v katerem učenec prehaja iz enega v drugi program. Načrtovanje do izvedbe je potekalo v več fazah, določiti ustrezne cilje v korist otrok in razvoj prakse.

V prispevku bo uvodoma prikazano sistematično načrtovanje, določanje ciljev, kazalnikov in predvidenih rezultatov, prepoznavanje težav in premagovanje ovir. Bistvo prispevka bo osredotočeno na pomembne rezultate, ki so lahko iztočnica širjenju prakse.

Prikazali bomo izvajanje prehajanja med programi, kjer so učenci z lažjo motnjo v duševnem razvoju iz programa nižjega izobrazbenega standarda vključeni v redni program v enakovredni izobrazbeni standard osnovne šole, kasneje v razširjeni program. S sprotnim in kritičnim vrednotenjem doseženih rezultatov so bili začetni načrtani cilji na več ravneh potrebni mnogih sprememb v korist otrok. Cilji, vezani na inkluzivno prakso, so bili v celoti realizirani, cilji, vezani na učenčev napredovanje, socializacijo in vključenost pa so po začetnih dobrih napredkih dobivali vedno večje omejitve. Ob dobri komunikaciji in sodelovanju učiteljic je prineslo za obe šoli vrsto drugih kvalitativnih sprememb.

Projekt je bil dve leti vključen v nabor inovacijskih projektov ZRSŠ, doseženi so bili pomembni rezultati, ki so lahko v bodoče pomembna smernica pri uvajanju nadaljnega prehajanja v drugih praksah. Iz rezultatov in izkušenj se lahko izpostavi vidik temeljite priprave, organizacije in pogojev za uspešno inkluzijo, pri čemer je nujno izhodišče upoštevanje razvojnih posebnosti otrok s posebnimi potrebami. Pomemben pozitiven vidik je socialna vključenost.

V priprave so bile vključene institucije: Zavod RS za šolstvo OE Kranj, Komisije za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami, starši, strokovni delavci vrtcev in obeh osnovnih šol.

Tanja Cedilnik, OŠ Leskovec pri Krškem

K BOLJŠI POUČEVALNI PRAKSI S POMOČJO AKTIVA UČITELJIC DODATNE STROKOVNE POMOČI

Izzivi s katerimi se učitelji srečujemo pri svojem delu, so zelo veliki. Nenehno se sprašujemo, kako zagotoviti kakovostno poučevanje, učenje in vzgojo. Glede na raznolikost potreb učencev v razredu, mora biti učitelj danes »multipraktik«, če želi doseči najboljši možen uspeh. Iz izkušenj vidimo, da se

učitelji dostikrat znajdejo sami v skrbi za posameznega učenca, še posebej takrat, ko gre za učence s posebnostmi (ne nujno z učnimi težavami, morda tudi s posebnostmi v vedenju, odzivanju, komunikaciji in ostalih socialnih veščinah) in da potrebujejo pomoč. Zaželeno je, da je tovrstna pomoč takojšnja in profesionalna. V prispevku bom predstavila tovrstno pomoč v izvedbi strokovnega aktiva učiteljic, ki izvajamo dodatno strokovno pomoč na šoli in se trudimo zadostiti prav zgoraj naštetim kriterijem. Aktiv je na naši šoli posvetovalni, izobraževalni in intervizijski organ. Predstavila bom dejavnosti aktiva v zadnjih dveh letih, ko smo z učitelji delile znanja, ki smo jih prejele na raznih seminarjih, predavanjih, izobraževanjih; organizirale delavnice za učence in starše 5. razredov in za starše ter otroke, ki so prepoznani kot nadarjeni, z naslovom »Učenje učenja – kako se lotiti gradiva in triki in strategije«; na podlagi izsledkov izvedene ankete med učitelji smo pripravile pedagoško konferenco »Učne težave«. V goste smo povabile kolegice iz sosednjih šol, ki so nam predstavile aktualne teme. Nekatere predstavitve smo izvedle tudi na okoliških šolah v sodelovanju z aktivom mobilnih specialnih pedagogov. Prepričane smo, da je za dobro poučevalno prakso nujno nenehno izobraževanje tako učiteljev – kolegov kot tudi staršev. Kljub temu, da to zahteva veliko dodatnega dela in izpostavljanja, je občutek, da nas jemljejo kot sodelavce, soustvarjalce in strokovnjake svojega področja, neprecenljiv. Časi so takšni, da drugače ne bo šlo – v 21. stoletju se moramo povezovati, si deliti znanje, ideje, izkušnje in dobre prakse, se pogovarjati, tehtati možnosti, diskutirati in se učiti drug od drugega.

Šola za ravnateljce

Zbornik povezkov
**ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
 IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA**

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA DA GAMA	15.00–16.00

Mateja Vodenik, OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova

MOTIVACIJA UČENCEV V NIŽJIH RAZREDIH OSNOVNE ŠOLE – SPODBUJANJE IN VZDRŽEVANJE NOTRANJE MOTIVACIJE PRI UČENCIH NIŽJIH RAZREDOV OSNOVNE ŠOLE

Za vsako delo in aktivnost v šoli, ki se je lotimo, je potrebna motivacija. Menim, da je dobra motivacija pri pouku in delu v šoli vodilo za uspešno učenje ali katerokoli drugo aktivnost učencev. Bistveni del motivacije v šoli je tudi učitelj. Učitelj, ki mora dobro poznati razvojno stopnjo svojih učencev ter temu prilagoditi metode dela in ustreznost didaktičnega materiala. S tem namenom učitelji pri pouku in delu v šoli uvajamo številne metode in motivacijska sredstva, s katerimi želimo izboljšati kakovost učenja in učence pritegniti k odkrivanju lastnih spoznanj. Pri učencih v nižjih razredih osnovne šole je notranja motivacija tista, ki ima večji učinek na delo, učenje in aktivnosti, ki jih opravljamo v šoli.

Sama pri svojem delu v šoli dajem vedno večji poudarek na motiviranju učencev. Pouk matematike je eden izmed tistih šolskih predmetov, katerega se ne da naučiti na pamet, potrebno je učenčevo razumevanje. V razredu skušam učence motivirati na različne načine, katere želim predstaviti v svojem prispevku. Želja vsakega učitelja je, da bi bili njegovi učenci dovolj motivirani za delo in učenje v šoli. Pri svojem delu v razredu sem pozorna pri izbiri ustreznega didaktičnega materiala, s katerim zagotavljam učinkovitost in pripomorem k še večji motiviranosti svojih učencev. Predstaviti želim didaktično sredstvo igre pri pouku matematike. Menim, da je lahko igra zelo učinkovito motivacijsko didaktično sredstvo na tej razvojni stopnji učencev.

Pomembno vprašanje, ki bi si ga moral zastaviti vsak učitelj, je: »Kako naj spremenim svoj način poučevanja, da bom pri učencih spodbujal in vzdrževal notranjo motivacijo?«

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Tanja Mavsar Popovič, OŠ Leskovec pri Krškem

RAZVIJANJE SPRETNOSTI BRANJA IN PISANJA V TRETJEM RAZREDU OŠ

V prispevku bom predstavila primer iz prakse na naši šoli, ki se nanaša na sistematično odkrivanje specifičnih težav pri branju in pisanju, hkrati pa učencem omogoča razvoj bralne spretnosti in ustvarjalnega pisanja.

Srečujemo se z vedno večjo raznolikostjo med učenci. Ukvarjamo se z učenci, ki imajo specifične učne težave pri branju in pisanju ter z ustvarjalnostjo, veliko imamo učencev priseljencev ter učencev Romov. Da bi odkrili čim več otrok, ki imajo specifične težave z branjem in pisanjem, v tretjih razredih izvajamo tedne branja in pisanja.

Ob tem se je pojavilo vprašanje, kako zastaviti delo, da bodo upoštevane tudi potrebe ostalih učencev. To je res izziv, saj učenci Romi in priseljenci ne obvladajo slovenskega jezika, nekateri učenci pa v tem obdobju še vedno pišejo z velikimi tiskanimi črkami. Zato pripravim več ravni nalog, ki utrjujejo metajezikovno zavedanje ter naloge ustvarjalnega pisanja. Naloge so bile prvotno namenjene domačemu delu, vendar se je izkazalo, da nekateri učenci tako ne bodo dosegli željenega napredka. To so bili predvsem učenci tujci ter učenci Romi, saj njihovi starši praviloma ne obvladajo slovenskega knjižnega jezika in jim pri delu ne morejo pomagati. Poleg tega je vsakodnevno pregledovanje zapisov nekatere učitelje zelo obremenilo, zato omenjeni učenci opravijo delo v razredu ali v podaljšanem bivanju. Naslednja težava je bila motivacija, saj nekateri niso delali domačih nalog. Uvedli smo nagrado za opravljeno delo – štampljko, ki si je želijo tudi manj zagnani učenci. Ker predvidevamo, da tako delo daje kratkotrajne učinke, vključimo učence, ki potrebujejo dodatno delo, v individualno in skupinsko pomoč, nekatere pa usmerimo v postopek za usmerjanje.

Starši podpirajo takšen način dela. Želijo si čim več podobnih oblik, s katerimi bi povečevali pismenost otrok skozi vsa leta šolanja, zato na šoli skozi timsko delo zaposlenih uvajamo vedno več novih aktivnosti.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA VESPUCCI	15.00–16.00

Tanja Rupnik Vec, Zavod RS za šolstvo in **Sašo Stanojev**, ŠC Kranj – Višja strokovna šola Kranj

ELEKTRONSKI LISTOVNIK UČENCA V FUNKCIJI SPODBUJANJA RAZVOJA KRITIČNEGA MIŠLJENJA IN USTVARJALNOSTI – PREDSTAVITEV MEDNARODNEGA PROJEKTA EUFOLIO

V prispevku želimo predstaviti, kako lahko elektronsko učno okolje, natančneje razvojni elektronski listovnik učenca, uporabimo kot sredstvo za spodbujanje nekaterih veščin 21. stoletja, v našem primeru učenčevih veščin ustvarjalnosti, sodelovanja in komuniciranja ter dveh vidikov kritičnega mišljenja: veščin argumentiranja in veščin dela z viri. Ključna veščina, ki jo razvijamo v projektu, pa je veščina samournavanja učenca.

Prikazani modeli nastajajo v okviru mednarodnega projekta EUfolio (EU Classroom ePortfolios – Eufolio), v katerem se partnersko povezuje 13 institucij iz sedmih evropskih držav. Slovenijo zastopajo tri institucije, poleg Zavoda RS za šolstvo, ki vodi projekt na 15 pilotnih osnovnih in srednjih šolah, še Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Pedagoški inštitut kot evalvator celotnega projekta.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Krovno raziskovalno vprašanje s perspektive sodelujočih učiteljev, ki smo ga oblikovali v slovenskem pilotnem projektu in se rahlo razlikuje od krovnega vprašanja drugih pilotnih držav (Irska, Litva in Ciper), se glasi: »Kako naj s pomočjo razvojnega eListovnika spodbujam načrtovanje, spremljanje in (samo)vrednotenje napredka v znanju in veščinah pri svojih učencih?« V prispevku želimo podrobneje prikazati cilje in strategijo dela v projektu ter prve evalvacije oz. učinke, ki ga ima sodelovanje v projektu na poučevanje sodelujočih učiteljev. Spremljamo in evalviramo namreč različne vidike prakse sodelujočih učiteljev, poleg veščine spodbujanja zgoraj omenjenih veščin 21. stoletja učencev, tudi strategije uvajanja formativnega spremljanja znanja in veščin učencev.

V projektu učitelji pri delu z učenci v tem šolskem letu za namene oblikovanja osebnega razvojnega elektronskega listovnika uporabljajo odprtokodno aplikacijo Mahara, ki se je v preteklosti izkazala kot uporabno okolje tudi za gradnjo razvojnega eListovnika učitelja. Za namene projekta smo aplikacijo nadgradili z rubrikami, ki učence spodbujajo k samouravnavanju napredka na različnih področjih učenja. V prispevku bomo predstavili in utemeljili tudi to novost ter na primeru pokazali primere in možnosti njihove uporabe.

Branka Vodopivec in **Eva Traven**, OŠ Predoslje Kranj

SPodbujanJE KRITičNEGA MIšLJENJA OSNOVNOšOLCEV S POMOčJO ELEKTRONSKEGA LISTOVNIKA UčENCA (PORTFOLIA)

S prispevkom želiva prikazati uporabo elektronskega listovnika učenca za razvijanje kritičnega mišljenja in argumentiranja pri pouku slovenščine.

Listovnik (portfolio) ponavadi razumemo kot organizirano, ciljno naravnano zbirko dokumentov (npr. izdelkov, potrdil, primerov), ki prikazuje, kaj se je posameznik naučil, kako je posameznik prišel do določenih spoznanj, kako vidi svoje učenje in kakšen je njegov odnos do lastnega učenja. Listovnik je nenehno razvijajoča in rastoča se zbirka ustvarjenih ali izbranih dokumentov, ki so nastali kot rezultat posameznikovega (izkustvenega, poglobljenega) učenja in jih spremljajo obrazložene in utemeljene refleksije. Glavni namen listovnika torej ni le zbiranje in evidentiranje dokumentov, ki jih posameznik na svoji učni poti pridobi v procesu formalnega in/ali neformalnega učenja, ampak predvsem ozaveščanje svojega učenja in razvoja ter možnost deljenja lastnih spoznanj z drugimi.

Listovnik sva v okviru dvoletnega razvojnega projekta vpeljali v letošnjem šolskem letu z učenci 8. razredov. V prispevku bova s pomočjo praktičnih primerov (konkretne naloge za spodbujanje kritičnega mišljenja) pokazali, kako sva učence vpeljali v sistem Mahara (tj. v celoti opremljen e-listovnik) in kaj vse listovnik omogoča. Mahara je zgrajena tako, da uporabnikom zagotavlja orodja za oblikovanje razvojnega okolja za izobraževanje, od drugih sistemov pa se razlikuje predvsem v tem, da je uporabnik tisti, ki določi, katere podatke (izdelke) lahko vidijo drugi uporabniki. S tem pa učencem omogoča, da učitelju pošljejo pogled, ki ga lahko učitelj nato oceni. Učitelj lahko sledi napredku učenca, ga spodbuja, hvali, usmerja ...

Na koncu bova poskušali odgovoriti na vprašanje »Ali je načrtno in sistematično spodbujanje učenja veščin kritičnega mišljenja in argumentacije s pomočjo elektronskega listovnika učinkovito?«

TOREK, 1. APRIL 2014

PREDSTAVITEV REFERATOV I

DVORANA COOK

15.00–16.00

Anita Smole in Sonja Strgar, OŠ Vide Pregarc

NAČRTOVANJE PROFESIONALNEGA RAZVOJA V PARU

Za uspešno delovanje učitelja na delovnem mestu je ključna njegova nenehna rast; pomembno je, da se učitelj razvija osebno in strokovno. Pri načrtovanju rasti mu je lahko v pomoč tudi ravnatelj. Na rast posameznika lahko ravnatelj vpliva s tem, kako vodi zaposlene, kako vzdržuje oziroma dviguje raven motiviranosti pri zaposlenih, kako skrbi za strokovno izpopolnjevanje in izboljševanje poučevalne prakse. Ravnatelj lahko spodbuja in ustvarja razmere, ki večajo možnosti posameznika na delovnem mestu, da napreduje. Meniva, da bi lahko v pomoč ravnatelju pri tem delu bila timska skupina delavcev šole, ki bi z zastavljenimi in jasno usmerjenimi cilji pomagala učiteljem pri profesionalnem razvoju. Ker na šoli, kjer delava, takšen načrten način pomoči učiteljem še ni uveljavljen, se nama je porodila ideja in sva v paru uvedli način sodelovanja, kjer sistematično načrtujemo, izvajava in reflektirava načrtovane faze najinega profesionalnega razvoja. Za konstruktivno sodelovanje na omenjeni način mora biti posameznik prilagodljiv, motiviran za dodatno delo, ustvarjalen, dosegati mora določeno raven sposobnosti. V akcijskem načrtu, ki predstavlja vodilo sodelovanja, sva zajeli tri področja: obnavljanje didaktičnega znanja, posodabljanje splošnodidaktičnih vedenj in opravljanje vloge kritičnega prijatelja. Na ta način sva razvijali spretnosti, povezane s kakovostjo poučevanja, z raziskovanjem učiteljevega lastnega dela, odkrivanjem novih postopkov pri poučevanju. Prav tako pa sva usmerjeno razmišljali o lastnem delu in vplivom na učinke pri učencih.

Ta način sodelovanja se je izkazal kot učinkovit, zato načrtujemo, da bova tako sodelovali tudi v prihodnje. Poleg tega pa bova v prihodnje v akcijski načrt vnesli še druge cilje, druga področja in druge dejavnosti, ki se nanašajo na profesionalni razvoj učitelja. Hkrati pa bova k sodelovanju na takšen način povabili še kakšnega strokovnega delavca.

Jelka Bajželj, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

VODENJE IN DELO STROKOVNIH AKTIVOV – PRILOŽNOST ZA UVAJANJE IZBOLJŠAV

Voditelj svoj stil vodenja spreminja upoštevajoč posamezno situacijo ter specifike, zmožnosti in potencialne ljudi, ki jih vodi v smeri čim boljšega sodelovanja in posledično doseganja zastavljenih ciljev. Vodenje sodelavcev na različnih ravneh in področjih delovanja organizacije, tako tudi vsake višje strokovne šole, je eden najpomembnejših dejavnikov za obvladovanje in uvajanje sprememb in izboljšav, ki so nujne za zagotavljanje kakovostnega delovanja dotične organizacije. V prispevku so na primeru predstavljeni načini vodenja in dela ter naloge strokovnih aktivov (sestava, njegove naloge in način imenovanja vodje so opredeljeni v 13. členu Zakona o višjem strokovnem izobraževanju), tako denimo strokovnega aktiva za komuniciranje in tuje jezike ter splošnega aktiva, v prispevku so potegnjene tudi vzporednice z vodenjem aktivov na sekundarni stopnji izobraževanja.

Ugotovimo lahko, da pri vodenju strokovnih aktivov na različnih stopnjah izobraževanja obstaja veliko podobnosti, ob tem pa zaznamo tudi vrsto specifik pri vodenju strokovnih aktivov na denimo višji strokovni šoli. Slednje izhajajo iz drugačne organizacije dela, običajno velikega števila t. i. zunanjih predavateljev in ne nazadnje tudi iz nekoliko večje avtonomije predavateljev. Posledično je potrebno prilagajati pristope k vodenju (tako šole kot njenih organov in različnih projektnih ter delovnih skupin), razvijanje sodelovalne kulture (za katero sicer predvidevamo, da je običajno bolj razvita v okviru

strokovnih aktivov na denimo srednjih šolah, ni pa nujno) je vsaj deloma otežkočeno zaradi manjšega števila delovnih srečanj in sestankov v posameznem študijskem letu, slabše udeležbe članov aktiva na le-teh ipd.

Kljub opisanim specifikam in zadregam, ki se občasno pojavljajo pri vodenju aktivov, pa nedvomno drži, da so oz. bi morali biti ravno strokovni aktivisti tisti organ šole, ki (ob podpori vodstva šole in ustreznem vodenju) pomembno prispeva k procesu uvajanja izboljšav na ravni učenja in poučevanja (predavanja, vaje, samostojno delo študentov), tako denimo z idejami in delom na novih projektih, načrtovanimi obogatitvami predavanji in vajami z obiski strokovnjakov iz prakse, načrtovanjem in izvajanjem različnih medpredmetnih povezav in podobno.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA SCOTT	15.00–16.00

Vanja Košpenda, OŠ Istrskega odreda Gračišče

GOOGLE DOKUMENTI

Pri vsakodnevem delu se ravnatelj poleg načrtovanja, organiziranja, vodenja in nadziranja srečuje z obilico administrativnega dela. Za zbiranje podatkov, obdelavo poročil in izmenjavo informacij med zaposlenimi sem vpeljala delo v Googlovih dokumentih. Takšen način izmenjave podatkov z zaposlenimi pomeni velik prihranek na času.

Google Docs je spletna aplikacija, ki ponuja veliko različnih možnosti. Omogoča ustvarjanje dokumentov, preglednic, prosojnic, vprašalnikov, obrazcev, slik ... Orodje je zelo uporabno, saj se z načinom oblačnega računalništva izognemo rabi elektronske pošte in zbiranju različnih poročil v elektronski ali papirnati obliki. Prednost le-tega je v možnosti deljenja in hkratnega urejanja dokumenta z ostalimi uporabniki, kar pomeni, da več ljudi istočasno oblikuje in izpopolnjuje en sam dokument. Npr. načrtovanje LDN, dnevov dejavnosti, tekmovanj, izobraževanj, različnih poročil ... Za uporabo potrebujemo le dostop do interneta in sodoben spletni brskalnik.

Uporaba sodobne tehnologije pri vodenju lahko pripomore k boljšemu delu, če je uporaba sodobnih digitalnih orodij smiselna. Če želimo z uporabo različnih orodij in virov izboljšati prakso vodenja, se moramo le-tega tudi naučiti. Vse se začne pri nas samih in spreminjanju naših miselnih vzorcev. Potrebno je prerasti stara prepričanja in sprejemati nova ter obenem premagati strah, da bi z uvajanjem sprememb izgubili nadzor in varnost. Uvajanje informacijske tehnologije samo po sebi še ni izboljšava, lahko pa informatizacija s spremembo procesov pomeni dodano vredno vrednost.

Tina Pajnik, OŠ Vide Pregarc

UČINKOVITO VODENJE DELOVNIH PROCESOV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Paradigmatski premiki 21. stoletja so v pedagoške procese prinesli spremembe, ki zahtevajo idejne reforme tudi na področju vodenja. Vzgojno-izobraževalne ustanove so glede na klasifikacijo poslovnih sistemov po panogah družbene dejavnosti opredeljene kot negospodarske, načeloma nepridobitne ustanove, v katerih se vršijo dejavnosti, povezane z vzgojo in izobraževanjem. Če npr. izobraževalno ustanovo razumemo kot poslovni sistem, potem obstajajo merljivi kontrolni mehanizmi, ki vplivajo na kakovost sistema. Poslovni sistem v šolah deluje v obliki procesov, ki jih lahko razdelimo na vod-

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

stveni, pedagoški in podporni sistem. Vsi trije procesi skupaj morajo delovati povezano, da bi lahko bili učinkoviti. Uspešen vodstveni sistem je tisti, ki zastavlja cilje ob podpori kadra in nato izbere optimalne poti do doseganja ciljev. Sledi še najpomembnejši del, to je učinkovitost izvajanja, kjer imajo vsi sistemi nalogo, da stremijo k optimalno zastavljenim ciljem. Nenehna prilagajanja, spremljanje vsakodnevnih sprememb, selekcija informacij in prepoznavanje učinkovitih delavcev vodstvenemu sistemu omogoča optimalen razvoj in doseg ciljev. Po teoriji organizacije sistemov (Kern 2007, 3) ima vsak sistem vhod, izhod, motnje in okolje, v katerega je umeščen. Na ravni vzgojno-izobraževalnih ustanov je vhod in izhod v sistem merljiv in predpisan s strani šolske zakonodaje. Da bi povečali učinkovitost šole in izboljšali kakovost znanja, smo se na eni od ljubljanskih osnovnih šol načrtno odločili za mednarodni projekt Paths-Rastem, ki se letos izvaja prvo leto v Sloveniji. Z načrtnim razvijanjem emocionalno-socialnih veščin želimo dvigniti kakovost osnovnih znanj v prvem triletju in razviti model, ki bo omogočil optimalni razvoj učencev ter dvig kakovosti znanja. V Italiji, Švici in na Švedskem se projekt uspešno zaključuje.

Kompleksen preplet procesov v šoli se vedno odvija na več ravneh, kar je potrebno ozavestiti. Učinkovit šolski vodstveni sistem se v današnjem času zrcali v učinkovitem pedagoškem procesu, podpira projekte izboljšav in spodbuja povezanost sistemov.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA AMUNDSEN	15.00–16.00

Urška Simnovčič Pišek in **Betka Burger**, Gimnazija Litija

POUK S PROSTORSKIMI SLIKAMI – PRIHODNOST ALI ILUZIJA

Dijaki si življenja brez uporabe sodobnih tehnologij ne znajo več predstavljati. Smiselno je, da učitelj izkoristi njihovo zanimanje za virtualni svet pri predstavitvi učnih vsebin pri pouku ali na daljavo. Pri usvajanju novih učnih vsebin si lahko pomaga s prostorskimi slikami in na kakovostnejši način omogoči dijaku spoznavanje učne snovi.

V prispevku predstavlja, kako na enostaven način s prostorskimi slikami dijaku približati svet; kraje, muzeje, znamenitosti ... Pripravili sva primer e-gradiva za utrjevanje učne snovi književnosti v prvem letniku gimnazije. Za izdelavo gradiva sva uporabili: prenosno i-tablo Mimio, prostorske slike, interaktivni Googlov zemljevid, Adobe Premiere Elements 8.0, Google Earth, PicPick. Za primer sva izbrali Trubarjevo življenje in delo na Slovenskem in v Nemčiji. S prostorskimi slikami sva prenesli slikovne podobe realnega sveta geografskih lokacij delovanja Primoža Trubarja v razred. S kliki po zemljevidu so se jim odpirale prostorske slike. S povezavami znotraj prostorske slike so se dijaki premaknili in interaktivno raziskali Trubarjevo domačijo v »navidezni resničnosti«, si ogledali njegova razstavljena dela in dela drugih protestantskih piscev. Uporabili sva tudi vnesene povezave znotraj prostorskih slik na druge spletne strani, dijaki pa so lahko hkrati reševali učni list, pisali odgovore na vprašanja in dopolnjevali slike in povedi.

Med učnim procesom sva poskušali z vizualizacijo in interaktivnostjo doseči trajnejše znanje dijakov.

Po opravljeni analizi izvedene učne ure sva ugotovili, da dijaki lažje prostorsko in časovno predstavljajo dogodke, so aktivnejši pri pouku, znanje je trajnejše, način posredovanja učne snovi jim je zanimivejši, kar pomeni, da so bolj motivirani za delo. S pomočjo vizualne interaktivne izbire razstavljenih del v muzejski zbirki, tako imenovanega virtualnega obiska, so dijaki ponovili zvrsti cerkvene književnosti, značilnosti Trubarjevega jezika in sloga, družbenozgodovinske značilnosti obdobja ter njegov pomen za Slovence.

Lidija Butina, Gimnazija Šentvid

MOTIVIRANJE ZA SAMOSTOJNO AKTUALIZACIJO IN KRITIČNO OPAZOVANJE LITERARNEGA BESEDILA

V prispevku je na primeru predstavljena priprava na govorni nastop pri slovenščini, izvedba govornega nastopa, ki vsebuje aktualizacijo klasičnega literarnega besedila, in sicer romana Proces avtorja Franza Kafke, ki je ključna pri motiviranju dijakov za branje klasične literature ali celo za vseživljenjsko ukvarjanje z literarnimi besedili. Po večkratnih individualnih pripravah z učiteljem dijaka v dveh šolskih urah med govornim nastopom predstavita roman, avtorja in zgodovinske okoliščine nastanka besedila ter prebrano aktualizirata s pomočjo odlomkov iz sodobnega angleškega dokumentarnega filma Štirje jezdeci apokalipse iz leta 2012. Rdečo nit obravnave predstavljajo kafkovski občutki tesnobe, ujetosti, nemoči, krivde, odtujenosti, izločenosti, osamljenosti ter njihovo nasprotje – neuničljiva človekova notranja moč, ki je ključna za razvoj osebnosti in napredek v kriznih zgodovinskih obdobjih. S takšnim govornim nastopom dijaki ob pomoči učitelja – mentorja razvijajo veščino nastopanja, samostojnost, vztrajnost pri raziskovanju literarnih besedil, kritičen odnos do literarnega besedila, filma in stvarnosti, samostojno aktualizacijo in motiviranje sošolcev za branje literature in kritično opazovanje stvarnosti ter samoocenjevanje. Dijaki v tretjem letniku samoiniciativno in samozavestno preučujejo literarna besedila in suvereno nastopajo tudi že petinštirideset minut.

PREDSTAVITVE REFERATOV II

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA VESPUCCI	16.15–17.15

Alenka Krapež, Vanja Špenko in Tanja Cvirn Pavlin, Gimnazija Vič

RAZVIJANJE SODELOVANJA, KRITIČNEGA MIŠLJENJA, USTVARJALNOSTI IN SPOSOBNOSTI REŠEVANJA PROBLEMOV NA PRIMERU POUKA IZVEN UČILNIC Z UPOŠTEVANJEM RAZVOJNEGA NAČRTOVANJA

Nenehno izboljševanje programa Gimnazije Vič in s tem dvigovanje kakovosti znanja dijakov je vtkana v samo vizijo šole. Ta je usmerjena v uresničevanje štirih stebrov izobraževanja (UNESCO) in usvajanja ključnih kompetenc izobraževanja (EU 2006). Zato organiziramo učni proces tako, da z njim vzpodbujamo timsko delo, kritično mišljenje in ustvarjalnost. Problemski pouk in sodelovanje med dijaki in med dijaki in učitelji mentorji je zlasti izrazito pri projektnem delu, ki ga izvajamo v različnih oblikah in obsegu nalog. Od manjših projektov, ki se izvedejo v blok urah do projektov, ki potekajo pri pouku ali po pouku skozi celo leto. Od tistih, ki se začno in končajo v učilnici, do tistih, ki jih je moč izvesti samo, če dijaki vsaj nekaj dni bivajo skupaj izven šole. Kljub temu, da tak način pouka izvajamo že več kot petnajst let, ga venomer spreminjamo in prilagajamo potrebam dijakov in spremembam v okolju. Zato izvajamo dejavnosti po principu PDCA (Plan, Do, Check, Act). Za to skrbimo z ustrezno organizacijo dela in prilagajanjem urnikov za dijake.

V prispevku bomo predstavili dva primera zagotavljanja izvedbe programa pouka izven učilnice s cilji razvijanja znanja in spretnosti za 21. stoletje od ideje preko načrtovanja, izvedbe do evalvacije in priprave novega, izboljšane programa.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Cilj prvega je ustvariti razredno skupnost, da si bodo lahko sošolci podpora skupina.

Cilj drugega pa je, da dijaki na terenu, v okolju, ki ga ne poznajo, navežejo stik z lokalno skupnostjo in naredijo nekaj koristnega za okolje, v katerem bivajo. Naloge, ki jih opravijo v delovnih skupinah, skupaj najprej načrtujejo, ko pa jih izvedejo, jih tudi dokumentirajo in predstavijo z različnimi mediji.

Špela Udovič, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

DELO Z NADARJENIMI DIJAKI PRI GRAFIČNEM OBLIKOVANJU

V prispevku je predstavljen primer dobre prakse pri delu z nadarjenimi dijaki na Srednji medijski in grafični šoli v Ljubljani. V okviru predmeta grafično oblikovanje si dijak pridobi strokovna in praktična znanja, ki temeljijo na vsebinah likovne teorije. Poleg znanja iz likovno-teoretskih vsebin si dijaki razvijajo tudi občutek za estetiko, enotnost vsebine, oblike in izraza ter ozavestijo občutek za pravo mero v uporabi barv in oblik, kar jim pomaga pri oblikovanju čim bolj učinkovitih podob. Dijake, ki na področju umetnosti in oblikovanja izstopajo po svojih ustvarjalnih sposobnostih, se dodatno spodbuja h kreativnemu delu. Že vrsto let jih vključujemo v različne zunajšolske projekte na tem področju.

V šolskem letu 2012/13 se je na šoli pričelo z načrtnim Uvajanjem Koncepta VIZ dela z nadarjenimi dijaki. Sodelovala sem kot članica projektne skupine. Bila sem mentorica za področje umetnosti. Na tem področju je bilo vključenih 8 dijakov. Delo s temi dijaki je potekalo tako, da smo jim vsebine prilagajali v smeri višje zahtevnosti znanja. Upošteevane so bile njihova individualnost, posebne sposobnosti in močni interesi. Dijaki so se vključevali v projekte šolskih razstav, na natečaj »Ljubljana – moje varno zatočišče«, na Festival Vetrnica, na natečaj »Etno oblačila mojega ljudstva« in drugo. Kot primer vključevanja nadarjenih dijakov izpostavljam sodelovanje dijakinje na Festivalu Vetrnica, ki je s svojim plakatom na temo »Voda je življenje« osvojila prvo mesto v kategoriji Grafično oblikovanje in ilustracija. Festival Vetrnica je festival slovenskih medijskih in grafičnih šol, ki je bil zasnovan z namenom spodbujanja kreativnosti na področjih medijev in grafike.

Prilagojen način dela in posledično tudi njihovi uspehi nadarjenim dijakom kljub dodatnemu delu, naporom ter odpovedovanjem prinaša zadovoljstvo in motiviranost za nadaljnja vključevanja v projekte. Mentorju delo s temi dijaki omogoča nov pogled na nadarjenost ter delo s tistimi, ki si res želijo delati na izbranem področju.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA DA GAMA	16.15–17.15

Jan Žitnik, Ekonomska šola Ljubljana

KAKO ZASNOVATI POUK, KI NAVDIHUJE? PRIMER PRIPRAV NA MATURO

Naša vizija je zasnovati pouk, kjer dijak rešuje probleme, ki jih zanj ustvarjamo in ga z njimi motiviramo. Cilji so jasni, za delo pa dobi dijak pravo količino informacij ob pravem času. Neuspeh ni kaznovan, ampak pričakovan, saj se iz njega učimo. Pri tem dajemo dijaku ves čas natančne povratne informacije o njegovem delu. Dijak vidi svoj napredek, zaradi česar ima občutek, da je nekaj dosegel. Ima tudi določeno avtonomijo pri organizaciji svojega dela. Vse skupaj, ne glede na predmet, povezuje zgodba, ki daje učenju smisel. Dijaki med seboj sodelujejo. To je pouk, ki povzroči zanos. Je pouk, kjer se dijaki dobro počutijo in razvijajo pozitivno samopodobo.

Namen prispevka je predstaviti proces snovanja takšnega pouka. Predstavljeni so principi in elemen-

ti, ki jih imamo na voljo ter teoretične podlage, ki pojasnjujejo, zakaj posamezen element vpliva na motivacijo dijakov. Prispevek obravnava tudi vlogo sodobnih komunikacijsko-informacijskih tehnologij kot podpore pri izvajanju takšnega pouka.

V prispevku je predstavljen konkreten primer zasnove in izvedbe priprav na maturo pri predmetu ekonomija za četrte letnike programa ekonomske gimnazije na Ekonomski šoli Ljubljana. Opisan je potek pouka in spletna aplikacija, ki smo jo v sodelovanju z dijaki razvili in služi kot podpora za doseganje ciljev. Predstavljeni so rezultati evalvacije, ki kažejo, da uporaba omenjenih principov in elementov poveča motivacijo dijakov (čas in trud, ki so ga posvetili predmetu) in njihovo zadovoljstvo in počutje pri predmetu. Spoznanja in konkretne rešitve je mogoče relativno enostavno prenesti na druge predmete tako v srednji kot tudi osnovni šoli.

Lovro Dretnik, Gimnazija Moste

POUČEVANJE MATEMATIKE V 21. STOLETJU – TO JE MOJ IZZIV

Poučevanje se je v prvih letih 21. stoletja bistveno spremenilo, saj poplava informacij, uporaba sodobne tehnologije (IKT), povezovanje med šolami doma in po Evropi kroji in spreminja vzgojno-izobraževalni proces. Učitelji smo tisti, ki se moramo tega zavedati in narediti ure pri svojih predmetih čim bolj strokovne, sodobne, uporabne idr.

- Uporabna znanja so pri predmetih bistvenega pomena, zato jih je potrebno vključevati v vzgojno-izobraževalni proces.
- Uporaba sodobne tehnologije (IKT) pri urah matematike bistveno pripomore k motivaciji in k predstavljenosti matematičnih problemov. Obstajajo številne raziskave na tem področju, ki so pokazale, da je učitelj odločilni dejavnik za vpeljavo sodobne tehnologije v ure matematike. Učitelji so tako postavljeni pred zahtevno nalogo, kako med množico različnih pripomočkov IKT izbrati in smiselno uporabiti najustreznejše.
- Povezovanje med šolami doma in po Evropi lahko učiteljem prinese dodatne informacije, kako poteka vzgojno-izobraževalni proces na določeni šoli in v določeni državi. Zanimivo je primerjati učne vsebine in učne načrte. Sam se trenutno preko združenja Comenius povezujem s šestimi šolami po Evropi. Moja želja je v prihodnosti tudi vključitev v eTwinning, ki je v zadnjih letih v neverjetnem vzponu. Gre za skupnost evropskih šol, ki nudi platformo zaposlenim, ki delajo na šoli v eni izmed Evropskih držav ter jim omogoča komunikacijo, sodelovanje, razvijanje projektov, izmenjavo, skratka, počutijo se kot del najbolj vznemirljive učne skupnosti v Evropi (<http://www.etwinning.net/sl>).

V prispevku bom predstavil svoj pogled na vse tri točke ter ga podkrepil s konkretnimi primeri iz prakse. Predstavil bom tudi pogled DPK za PM za MAT in DTK za MAT/B, katerih član sem.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA AMUNDSEN	16.15–17.15

Nataša Puhner, OŠ Preserje pri Radomljah

ODRAZ TIMSKEGA DELA, USTVARJALNOSTI, SODELOVANJA, NEKONFLIKTNEGA REŠEVANJA TEŽAV, NEGOSPODOVALNEGA VODENJA PRI INTEGRIRANEM POUKU TUJEGA JEZIKA

Izhodiščna razmišljanja so tako procesi kot postopki učenja, poučevanja ter usposabljanja oseb s poNa šoli OŠ Preserje pri Radomljah že šesto leto izvajamo integriran pouk tujega jezika (angleščina)

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

od 1. do 5. razreda. Na šoli se vse v naslovu navedene komponente (timsko delo, sodelovanje, ustvarjalnost, nekonfliktno reševanje težav s pomočjo mediacije in pogovora, negospodovalno vodenje) uporabljajo, izvajajo in razvijajo na treh ravneh: a) med učitelji/zaposlenimi, b) med učenci in učitelji in c) med učenci.

Integrirana oblika poučevanja tujega jezika je lahko uspešna le, če so člani aktivov pripravljene timsko sodelovati (a), skupaj ustvarjati ter seveda reševati tudi morebitne težave, ki se pojavijo v procesu. Če si želimo dobrih odnosov in nenazadnje tudi dobrih rezultatov, je bistvena sestavina pri načrtovanju takšnega poučevanja kakor tudi pri poučevanju samem negospodovalno vodenje in kot že vemo zglede vlečejo ... Tak način poučevanja je lahko velik zalogaj, saj učitelj tujega jezika tesno sodeluje in se usklajuje tudi z do 22 učitelji, vendar pa ima takšna praksa izjemno povezovalno in hkrati ustvarjalno moč, kar se neposredno prenese v delo v razredu (b in c). Učencem so ponujene aktivnosti, pri katerih s pomočjo učiteljev ter drug z drugim razvijajo spretnosti in sposobnosti sodelovanja, timskega dela, kritičnega mišljenja, reševanja težav, negospodovalnega vodenja, pri čemer je vedno spodbujana njihova kreativnost.

Preplet načel Glasserjeve kakovostne šole (po katerih se trudimo razvijati naše odnose) s konvergentno pedagogiko in formativnim spremljanjem učenčevega napredka je v našem vsakdanu postal osnovna celica, iz katere raste in se razvija naše delo in naši otroci, kar je najbolje razvidno iz primerov dobre prakse, ki bodo na kratko tudi orisani oziroma predstavljeni.

Branka Jarc Kovačič, Lidija Grmek Zupanc, Gabrijelel Krajnc, Mateja Demšar, ŠČ Kranj,
Višja strokovna šola, in **Tomaž Aljaž**, SKB

UČINKOVITO STRATEŠKO NAČRTOVANJE IN VODENJE SPREMAMB V ŠOLAH Z UPORABO TEORIJE OMEJITEV

V današnjih kriznih razmerah strateško načrtovanje postaja nujnost tudi v višjih strokovnih šolah (VŠŠ), zato se mu vodstva šol ne morejo izogniti. Izziv, s katerim se soočajo, je vzpostavitev ravnovesja tako med upravljanjem strateških sprememb in dnevnim opravljanjem procesov, kakor tudi ravnovesja med določanjem strategij in njihovim uresničevanjem. To počnejo z namenom, da bi zadovoljili potrebe in pričakovanja študentov, zaposlenih, delodajalcev ter ob tem obdržali oziroma povečali konkurenčno prednost. Pri tem morajo odgovoriti na vprašanja: »Kaj spremeniti? V kaj spremeniti? Kako spremembe, ki presegajo ustaljene poti delovanja šole, vpeljati v prakso?«

Eno možnih orodij, s pomočjo katerih je moč pridobiti odgovore na ta vprašanja, je »teorija omejitev« (Theory of Constraints – TOC). Avtor teorije, ki predstavlja sinergijo večdesetletnega raziskovanja na področju vodenja in planiranja proizvodnih procesov, je Izraelec Eliyahu M. Goldratt. Gre za orodja, ki omogočajo odkrivanje najšibkejših členov v procesih organizacije in odpravo le-teh s sprejetjem ustreznih ukrepov, kar v končni fazi pripelje do izboljšanja splošne učinkovitosti sistema. Teorija se danes uspešno uporablja tudi na drugih področjih, medtem ko na področju izobraževanja v slovenskem prostoru predstavlja nov pristop.

Prispevek pozvema prizadevanje in rezultate delovne skupine za strateške usmeritve, ki je bila ustanovljena na VŠŠ, ŠČ Kranj, kot podpora vodstvu šole pri strateškem načrtovanju in vpeljevanju sprememb z uporabo TOC. Predstavljen je sistematičen pristop skupine, od identificiranja nekaj ključnih pomanjkljivosti, ki ovirajo VŠŠ pri doseganju boljših rezultatov, iskanja razlogov za njihov obstoj, do predlogov sprememb, ki so pomembne, da bi VŠŠ dosegla zeleno stanje, ter plana ukrepov za njihovo izvedbo.

Ključno spoznanje prispevka temelji na transparentnosti procesa in praktični presoji, ki izpostavlja uporabnost TOC pri strateškem načrtovanju in vodenju sprememb tudi na področju izobraževanja.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA COLOMBO	16.15–17.15

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
**ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
 IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA**

Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo

KOGNITIVNA ZNANOST IN IZOBRAŽEVANJE ZA SKLOP: KAJ JE POMEMBNO PRI USPOSABLJANJU IN PROFESIONALNEM RAZVOJU UČITELJEV IN RAVNATELJEV ZA 21. STOLETJE?

Iste vsebine so lahko na pogled močno povezane in dobro organizirane za učitelje, toda obenem povsem razdrobljene in kaotične za učence. Glavni cilj poučevanja je zato pomoč učencem, da po korakih usvajajo perspektive strokovnjakov in povezujejo koščke znanja v svojih možganih.« (Schneider in Stern 2013, 70)

Slovenski šolski strokovnjaki posvečamo veliko pozornosti stroki, didaktiki, kurikulumu in sistemu, manj pa samim procesom učenja in spoznavanja. Razumeti, kaj se dogaja „v“ učencih, je temelj poučevanja oz. podpiranja učencev pri učenju. Zato je izrednega pomena vpogled v procese učenja – torej v to, kaj jih omogoča in pospešuje, kaj pa jih ovira – da bi osvetlili, kako lahko k učinkovitemu učenju učencev prispevajo učitelji, šole in kurikulum.

Procese učenja posredno konceptualizira psihologija (kognitivna, razvojna, pedagoška ...), ki je že vrsto let prisotna v programih usposabljanja učiteljev. Neposreden vpogled v »glave«, v »um na delu« pa lahko ponudi predvsem nevroznanost, ki ugotavlja fiziološko in nevrološko podlago procesov učenja in s tem priskrbi empirične evidence, pod kakšnimi pogoji procesi učenja potekajo bolj, pod kakšnimi pa manj učinkovito in kako se to kaže v organiziranju različnih mentalnih reprezentacij.

Kako si učitelj predstavlja delovanje možganov, pomembno vpliva na to, kakšen pogled ima na učenca in na učenje in kakšne so njegove prakse poučevanja, kako pa se pomena upoštevanja delovanja možganov zaveda ravnatelj, pomembno vpliva na njegovo skrb za pedagoški proces. Hardimanova opozarja, da: „mnogo pristopov k poučevanju niti slučajno ni v skladu s tem, kako se možgani najbolje učijo« (2012).

Aplikacija ugotovitev nevrologije, nevroznanosti in kognitivne znanosti na področje izobraževanja je privedla do oblikovanja »transdiscipline«, imenovane »edukacijska/pedagoška nevroznanost« in do gibanja, imenovanega Um, možgani, izobraževanje (UMI), ki ta spoznanja posreduje v prakso in na njih snuje razvojne prakse.

V prispevku bomo izpostavili najpomembnejše ugotovitve s tega področja in njihove implikacije za šolsko prakso.

Sonja Rutar, Pedagoška Fakulteta, Univerza na Primorskem

PROBLEMATIZIRANJE DOMINANTNEGA REŽIMA RESNICE V PROFESIONALNI REFLEKSIJI

Refleksija se zdi obetavno teoretično in aplikativno izhodišče profesionalnega razvoja in spreminjanja pedagoške prakse. Vsebine pedagoške profesionalne refleksije so najpogosteje vsebinsko poveza-

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
 IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

ne s spremljanjem uresničevanja temeljnih pedagoških načel, strukturnimi ter procesnimi kazalci kakovosti oziroma izkušnjami, ki to dejansko postanejo, kot pravi Dewey (1916), šele z refleksijo. V prispevku bomo problematizirali transformativno vrednost refleksije ob zavedanju, da so lahko utemeljitve v procesu refleksije odsev dominantnega režima resnice, ki temelji izključno v tehničnem in praktičnem interesu znanja (po Habermasu); h kontroli, reprodukciji in morda reformiranju obstoječega. Profesionalna refleksija, ki temelji na tehničnem in praktičnem interesu znanja, ne išče razlag situacij v konkretnih socialno-kulturnih kontekstih, kjer pridobijo svoj pomen in smisel. Tudi Prout (2000) se zaveda, da je lahko nereflektiran namen izobraževanja predvsem kontrola prihodnosti, vendar poudarja pomen razmisleka o temeljnem namenu izobraževanja, ki se lahko manifestira v regulaciji ali emancipaciji posameznika in družbe. Utemeljujemo, da je mogoče dominantni režim resnice, ki se sistemsko reproducira skozi medije, inštitucije, ustaljene izobraževalne prakse, norme, politike in etike, relativizirati samo z vključevanjem konkretnih perspektiv otrok, staršev in drugih udeležencev v procesu vzgoje v sam proces kritične refleksije. Tako je mogoče prepoznati razlike in raznolikosti različnih zornih kotov (rase, nacionalne pripadnosti, spola, kulture, religije, starosti, posebnih potreb). Poudarjamo, da je lahko osebna in tudi skupinska profesionalna refleksija pot do sprememb samo s stalnim izpraševanjem dominantne resnice, *governmentalizma*, kajti resnica ni nikoli nevtralna. Resnica ne obstaja izven razmerij moči, pač pa skozi politično ekonomijo znanstvenega diskurza in inštitucij, ki ga producirajo (Foucault 1980). Dominantna resnica pa se lahko s profesionalno refleksijo in argumentacijami, ki so del dominantne resnice, še okrepi in onemogoči emancipacijo, kritično prevrednotenje prakse in stališč, in s tem, transformacijo stanja.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA COOK	16.15–17.15

Liljana Bele, OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad

KLJUČNE KOMPETENCE UČITELJEV »V NAŠI HIŠI«

Ko govorimo o znanju in spretnostih učiteljev, potrebnih za sedanji čas, o sodobnem in učinkovitem poučevanju ter o procesu uspešnega izobraževanja (in vzgoje) nasploh, ne moremo mimo opredelitev učiteljevih kompetenc, ki jih je že pred dobrim desetletjem postavila služba Eurydice.

Že leta 2002 je Perrenoud (v Key competences 2002, 13) predlagal definicijo kompetentnosti:

»sposobnost učinkovitega delovanja v številnih situacijah, ki sicer temelji na pridobljenem znanju, vendar ni omejeno s tem znanjem.« Do tedaj opredeljene splošne in specifične kompetence učitelja so se zaradi zahtev sodobne šole nadgradile s t. i. »new competences now expected of teachers« (Eurydice 2003). Kompetencam za poučevanje posameznih predmetov ter kompetencam za komunikacijo, timsko delo ter vseživljenjsko učenje so se pridružile še nove: za uporabo IKT, za delo z otroki s posebnimi potrebami, za multikulturnost, za različna nova administrativna opravila ter posamezne vrste managementa.

Zato je ekspertna skupina pri Evropski komisiji (Global Report 2003) oblikovala pet skupin učiteljevih kompetenc, ki (v grobem) zajemajo:

- nove načine dela v razredu (spodbudno učno okolje in timsko delo),
- nove naloge in delo zunaj razreda: na šoli in s socialnimi partnerji,
- razvijanje novih kompetenc in novega znanja pri učencih – »učenje učenja«,
- razvijanje lastne profesionalnosti – vseživljenjsko učenje učiteljev,
- uporabo IKT (pri poučevanju in za lastni profesionalni razvoj).

Poleg zgoraj navedenih obstaja še več podobnih naborov kompetenc, ki se nanašajo na učiteljevo delo, obstajajo zahteve laične javnosti o tem, kaj vse naj bi vedel, znal in izvajal učitelj v (osnovni) šoli (gibanje »Kakšno šolo hočemo«), prav tako pa obstaja (in se širi) zapisani nabor delovnih nalog, ki jih od učiteljev pričakuje strokovna javnost (MIZŠ in druge institucije ter zakonodajala).

Če želimo, da bodo učitelji svoje kompetence ustrezno razvijali in krepili, je nujno, da le-te dovolj dobro poznajo. Zato me je zanimalo, kako konkretno učitelji v »naši hiši« poznajo kompetence Eurydica, v kolikšni meri jih obvladujejo (samoocena stanja), kje še potrebujejo profesionalno podporo in izobraževanja (analiza hospitacij) in na kakšen način se želijo (do)izobraževati. Rezultati opravljene ankete bodo predstavljeni na posvetu.

Janja Zupančič, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje

Z MENEDŽMENTOM ZNANJA DO PLEMENITEJŠEGA PEDAGOŠKEGA KAPITALA

Šola kot razvojno usmerjena učeča se skupnost postavlja v ospredje učenje vseh deležnikov. Dosežke sistematično analizira in vrednoti, na podlagi podatkov išče rešitve, načrtuje in organizira uvajanje izboljšav za dvig kakovosti poučevanja in učenja ter hkrati skrbi za dobre medsebojne odnose, ki spodbujajo ugodno delovno-učno klimo.

Čeprav John West-Burnham ugotavlja, da dejavniki šole vplivajo le na 20 % razlik v dosežkih učencev, je vloga učitelja v procesu učenja učencev očitna. V učeči se šoli pa je učenec tudi učitelj, zato je ena od nalog vodstva, da ustvarja okolje, ki omogoča in spodbuja učenje izobraževalcev.

V okviru usposabljanja za uvedbo sistema ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti vzgojno-izobraževalnih organizacij so strokovni delavci Osnovne šole Louisa Adamiča Grosuplje ugotovili, da je kolektiv prava zakladnica znanja in predlagali, da bi organizirali takšno obliko izobraževanj, ki bi omogočala izmenjavo med sodelavci. Tako smo avgusta 2013 izvedli Šolski dan za učitelje. Poskusili smo ustvariti čim bolj avtentično situacijo, v kateri se je večina strokovnih delavcev znašla v vlogi učencev, pet pa jih je prevzelo vlogo učiteljev. Šolski dan je potekal po ustaljenem urniku, pet oddelkov je doživelo delovni dan v ritmu pouka na predmetni stopnji. Vsebine so obsegale naslednje teme: priprava poročila o otroku, pisanje vabil in zapisnikov, vaje za koncentracijo, mediacija ter ocenjevanje.

V prispevku bo podrobno prikazan model internega izobraževanja od načrtovanja, organizacije in izvedbe do evalvacije. Predstavljeni bodo zorni koti 'učencev' in 'učiteljev' ter ugotovitve in smernice za nadaljnje izobraževanje.

Izkušnja je pokazala, da smo izbrali ustrezen način ravnanja z znanjem, da smo s preprosto in znano organizacijo izdatno prispevali k prenosu uporabnih znanj, okrepili pozitivno klimo, povečali občutek pripadnosti in pomembnosti posameznika pri doseganju prednostnih ciljev šole. Z zanemarljivim finančnim, a pomembnim strokovnim vložkom, smo dokazano oplemenitili lasten pedagoški kapital.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna Ljubljana

KDAJ BOM PA JAZ TO V LAJFU RABIL?

Danska študija LIFT opozarja, da informacijsko dobo zaznamuje povečano število podatkov, ki jih človek vse težje predela v smiselne informacije. Učence je treba usposobiti za iskanje informacij, omogočiti jim je treba, da izgradijo miselne sheme, s katerimi bodo povezali informacije v smiselne celote.

Zdi pa se, da so se v enormni količini informacij izgubili tudi učitelji. Poučevanje preko učnega načrta se je skoncentriralo na podajanje informacij, učinki skritega kurikuluma so skrajno neugodni: nezainteresiranost, odpor do šole, zdolgočasnost, avtomatizem, občutek preobremenjenosti, stres, pehanje za ocenami. Nas potem lahko še začudijo izsledki raziskav kreativnosti, ki so visoko stopnjo potrdili pri 84 % štiriletnikov, 67 % osemletnikov, 34 % dvanajstletnikov in le še 12 % sedemnajstletnikov? Otroke je potrebno naučiti misliti »outside the box«.

Učitelji opozarjamo na pretiran poseg prava v šolsko avtonomijo, saj se izgublamo v množici zakonov, pravilnikov, predpisov in uredb, ki so največkrat v nasprotju z zakoni narave in skregani z zdravo pametjo. K sreči so vsaj otroci ohranili zdravorazumsko raven in nas s svojim večnim »Kdaj v lajfu bom pa to potreboval?« vsaj delno usmerjajo na pravo pot.

Naš izobraževalni sistem je naravnani na pravilno rešitev, pomembnost kreativnega procesa pridobivanja te rešitve pa je zanemarjena, saj napake niso dovoljene, »resnica« pa je le enoznačna. Poslanstvo izobraževanja bi zato moralo biti ob široki bazi znanja naučiti učence učinkovito kritično in ustvarjalno razmišljati. V ta namen pa bi bilo poleg konvergentnega razmišljanja (dejstva, en sam odgovor je pravilen), ki je v šoli preferiran, nujno razvijati tudi divergentno razmišljanje (upoštevanje drugih možnosti, da bi povzročili spremembo vzorca).

Ta način je uporaben za širok razpon življenjskih situacij, njegova načela pa so: preprosto, praktično, jasno, osredotočeno in resno. Saj navsezadnje imamo v življenju le problem, ne poznamo pa niti poti niti rešitve. Takšne strategije pa bi otroci za »lajf« resnično potrebovali.

Tatjana Ferjan, Srednja trgovska šola Ljubljana

USTVARJALNOST V UČNEM PROCESU

Ustvarjalnost je izziv. Rabi ustvarjalnega učitelja in ustvarjalnega učenca, ki delujeta v ustvarjalnem okolju. Pri tem nastaja novo znanje, ki je izraženo v ustvarjalnih delih učencev na kurikularnem in tudi na nadkurikularni ravni.

Učitelj vodi pouk tako, da omogoči ustvarjalnost vsem učencem. Išče tudi nadarjene učence in jim daje možnost večjega ustvarjalnega dela. V okviru rednega pouka bi lahko na osnovi dolgoletnega vodenja takega dela govorila o dveh stopnjah ustvarjalnosti učencev. Prva stopnja pomeni enostavno obliko ustvarjalnosti, saj učenec dela po navodilih učitelja, ki ga usmerja in sili k inovacijam, npr. učenec izdelava plakat na osnovi zbranega gradiva. Druga stopnja ustvarjalnosti predstavlja za učenca bolj samostojno pot. Ustvarjalnost se poveča glede na prvo stopnjo. Pokaže se učenčeva nadarjenost, npr. učenčevo samostojno oblikovanje plakata z lastnimi slikami ali izdelava referata. Ustvarjalnost na nadkurikularni ravni pomeni tretjo stopnjo razvoja učenčeve ustvarjalnosti. Sem bi lahko uvrstila različne natečaje. Z natečaji se intenzivira učna aktivnost, povečuje se motivacija za učenje, ki zajema

učenčeve interese. Mislim, da dela učencev v natečajih, npr. raziskovalne naloge in spremljajoči plakati, imajo v smeri ustvarjalnosti posebno mesto. To je najvišja oblika učenčeve ustvarjalnosti.

Možnosti za ustvarjalnost v učnem procesu na obeh ravneh so enake za vse učence, a uspeh in rezultati so pogojeni s številnimi faktorji, ki jih ustvarja ne samo šola, ampak tudi domače razmere. Dolgoletno vodenje ustvarjalne poti učencev izkazuje, da boljši učenci dosegajo višje rezultate, kar velja zlasti za ustvarjalnost na natečajih (raziskovalne naloge). Pri ustvarjalnosti učencev povsod nastaja novo znanje, ki je dinamično, uporabno in nekaj več. Takega znanja si želijo učenci in tudi mentorji, ker je to znanje »znanje za prihodnost«.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PREDSTAVITVE REFERATOV III

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA COOK	17.45–18.45

Vilma Malečkar, OŠ Leskovec pri Krškem

DELO Z NADARJENIMI UČENCI: UČENJE V ŠTUDIJSKIH KROŽKIH

Predstavljen bo primer dela z nadarjenimi učenci na primeru učenja v študijskih krožkih. Učenje v študijskih krožkih je oblika učenja, ki temelji na demokratičnih načelih in načelih aktivnega sodelovanja v vseh fazah učenja; od izbora izobraževalnih ciljev (identifikacija izobraževalnih interesov), načrtovanja sprotne in končne evalvacije izobraževalnih in akcijskih ciljev. Tovrstna oblika dela z nadarjenimi učenci predstavlja poglobitev vsebinskih področij, ki učence zanimajo in niso del učnega načrta. Tako učenci poglobljeno spoznavajo nova problemska področja, ki so najpogosteje interdisciplinarno povezana. Učenje temelji na opredelitvi problema, iskanju ustreznih virov učenja (analiza pisnega, ustnega, avdiovizualnega, arhivskega gradiva), analizi pridobljenega znanja in veščin, ki jih učenci razvijajo v procesu učenja. Tako prepoznavajo, razvijajo osebne izobraževalne interese, jih poglobljajo, analizirajo ter izmenjajo v skupini. Poleg individualnih izobraževalnih interesov so pomembni interesi, ki se oblikujejo v skupini in tako postanejo skupni izobraževalni in akcijski cilji cele skupine.

Vsebine, ki jih krožek raziskuje, so različne. Učence zanimajo oddaljene kulture (religijske, jezikovne, prehranske, sorodstvene, ženitne ... prakse), značilnosti domačega kraja (pomembni posamezniki, dogodki), nastanek življenja na zemlji (evolucijski in religijski koncepti), ekologija, splošni družbeni problemi (ekologija, globalizacija ...).

Na ta način učenci spoznavajo (poleg vsebin) tudi različne načine, ki jih usmerjajo na poti do novih znanj in spoznanj, za katere ni nujno, da se z njimi vedno strinjajo in da so del njihovih pričakovanj. Odpiranje različnih vsebinskih problemov je priložnost (pot), ki pomaga učencem spoznavati samega sebe (na osebni in izobraževalni ravni).

Učenje v študijskem krožku razvija pri učencih vrednote timskega sodelovanja, ki jih učenci razvijajo v medsebojnem stiku v skupini. V krožku se učenci srečajo tudi z mejami tolerance in sprejemanja, saj se večkrat soočajo z različnimi interesi, predznanjem in svetovnimi nazori. Učenje demokratičnega (so)delovanja, soodgovornosti in soustvarjanja pa so cilji, ki so temelj učnega procesa in delovanja vsakega našega šolskega študijskega krožka.

Učimo se, da splošnih resnic ni. Obstajajo različne teorije in zato tudi različne resnice o stvarjenju, življenju, vrednotah. Pomemben je kulturni kontekst in učenje strpnosti do vsega, kar nas obdaja.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Dragica Dodič Turk, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

UVAJANJE KONCEPTA DELA Z NADARJENIMI DIJAKI NA SREDNJI MEDIJSKI IN GRAFIČNI ŠOLI LJUBLJANA

Osrednji cilj prispevka je prikazati potek dela z nadarjenimi dijaki na Srednji medijski in grafični šoli Ljubljana, vključevanje šolske svetovalne delavke v vlogi koordinatorice projekta pri delu z njimi ter sodelovanje s člani projektne skupine in odgovornim nosilcem projekta, ravnateljico.

V šolskem letu 2012/13 smo začeli z načrtnim Uvajanjem Koncepta VIZ dela z nadarjenimi dijaki. Pripravili smo okvirni akcijski načrt poteka dela. Ravnateljica in pomočnik sta bila imenovana kot odgovorna nosilca projekta. Koordinatorica projekta na šoli je bila svetovalna delavka, ki je s člani projektne skupine sodelovala pri izvajanju zastavljenih nalog. Že pred Uvajanjem Koncepta VIZ dela z nadarjenimi dijaki se je dijakom, ki so izkazovali posebne sposobnosti na določenih področjih (zlasti na likovnem, strokovnem pa tudi na matematičnem in jezikovnem področju), namenjalo veliko pozornosti znotraj pouka pri pripravah na različna tekmovanja ter pri vključevanju v različne projekte. Z načrtnim delom z nadarjenimi dijaki smo začeli, ker smo že drugo leto med vpisanimi na šoli imeli tudi dijake s potrjeni o odkriti nadarjenosti v osnovni šoli. V projekt smo vključili tudi dijake zadnjih dveh letnikov, pri čemer smo si pomagali z ocenjevalnimi lestvicami za odkrivanje nadarjenosti, ki smo jih uporabili le za evidentiranje in usmerjanje dijakov v njim najbolj primerne dejavnosti.

Ob zaključku šolskega leta smo izvedli evalvacijo dela z nadarjenimi dijaki in njihovimi dosežki. Zaznali smo tako težave kot pozitivne učinke tega projekta. Najpogosteje se težave kažejo v pripravi individualiziranih načrtov ter v pomanjkanju časa tako dijakov kot učiteljev. Pozitivni učinki se kažejo v dosežkih dijakov ter povečanem interesu za aktivnejše sodelovanje pri pouku in interesnih dejavnostih. Ugotavljamo tudi, da je koncept dela z nadarjenimi dijaki imel širši vpliv tudi za učitelje, ki so si pridobili znanje in strategije za delo z nadarjenimi.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA DA GAMA	17.45–18.45

Sašo Bizant in **Mateja Demšar**, ŠC Kranj

IZZIV PROGRAMSKEGA VODENJA S PODPORO REFERATA – PRIPRAVA SISTEMIZACIJE DELOVNIH MEST

Prispevek prikazuje zahteven segment menedžmenta Šolskega centra Kranj na eni od njenih petih organizacijskih enot – Višji strokovni šoli (VSŠ), in sicer planiranje in organiziranje sistemizacije delovnih mest, kar je predpogoj za uspešno delovanje in vodenje šole. Programski vodja usklajuje pripravo vsakoletne sistemizacije, vodenje programskih delov in skupaj z referatom snuje strategijo, ki jo na koncu uskladi z vodstvom šole.

Priprava sistemizacije na VSŠ je specifična in programskemu vodji, referatu in vodstvu postavlja izzive, ki jih je za uspešno izvedbo programa potrebno reševati. Pri izdelavi so ključni trije faktorji: zakonodaja, zagotovitev ustreznih strokovnih delavcev s habilitacijo in prevelik fiktiven vpis študentov. Slednja dva predstavljata izziv za vsakoletno reševanje.

Vključenost VSŠ v zavod pri zagotavljanju in sistemizaciji kadrov predstavlja prednost, saj omogoča prehajanje med programsko vertikalno povezanimi enotami in programi. To vodi k nujnemu sodelo-

vanju – mesta na srednji stopnji so sistemizirana s septembrom, na VSŠ pa šele z oktobrom, ko je zaključen vpis. Problem pri prehajanju strokovnih delavcev s srednje na višjo šolo v smislu zagotavljanja in reševanja zaposlitve posameznih delavcev in, če potrebno, tudi zagotavljanja strokovnih kadrov na VSŠ, pa predstavlja zakonsko zahtevana habilitacija. Le-tega vodstvo rešuje tudi z motiviranjem učiteljev drugih enot za njihov osebni strokovni razvoj s ciljem pridobitve habilitacije.

Tudi fiktivno vpisani študenti so do letos predstavljali oviro za realno sistemizacijo, saj je to vplivalo na oblikovanje skupin v prvem letniku, v drugem pa je bila sistemizacija odvisna tudi od prehodnosti.

Predvidevamo, da novela Zakona o višjem strokovnem izobraževanju, ki določa strožje pogoje za pridobitev/ohranitev statusa študenta, v celoti ne bo rešila problema, niti da se bo hitro spremenila miselnost študentov v smeri resnega pristopa k študiju.

Izziv izdelave kakovostne sistemizacije predstavlja temelj notranje organiziranosti na VSŠ in ŠC pri zaposlovanju in razporejanju ustreznih kadrov in daje poudarek strokovnim in poklicnim referencam pri izvedbi visoke kakovosti študija.

Marjeta Pučko, ŠC Kranj

INFORMACIJSKI SISTEMI ZA PODORO VODENJU IZOBRAŽEVALNIH PROCESOV – PRIMERJAVA S POSLOVNIM OKOLJEM

Namen referata je predstaviti zahteve za podporo vodenju izobraževalnih procesov izobraževalne inštitucije z informacijskimi sistemi in jih primerjati z zahtevami za informacijsko podporo vodenju procesov poslovnega okolja, npr. gospodarske družbe. Pri obeh tipih organizacij izhajamo iz procesnega modela in funkcijske organiziranosti, nadrejene procesni, ter s primerjalno analizo po procesih in funkcionalnih področjih ugotavljamo podobnosti in razlike. Poseben poudarek je v specifikah izobraževalnih storitev v primerjavi z izdelki in storitvami poslovnega okolja.

Vključena je tudi primerjava po zahtevah za razpoložljivost in zanesljivost informacijske in komunikacijske infrastrukture, sistemov za upravljanje podatkovnih baz in zahtevah za raven informacijske varnosti. Rezultati primerjave bodo v referatu predstavljeni v preglednicah.

Povzemam najpomembnejše ugotovitve:

- Z intenzivnim širjenjem uporabe informacijske tehnologije med udeleženci izobraževanja, e-upravo in e-poslovanjem ni mogoče več uspešno in učinkovito voditi in izvajati izobraževalnih procesov brez ustrezne informacijske podpore.
- Zahteve za informacijsko podporo v okolju izobraževalne inštitucije in gospodarske družbe so si pri ključnih procesih v verigi dodane vrednosti od razvoja storitve do njene izvedbe zelo podobne. S povečevanjem konkurence in komercializacijo pri ponudbi izobraževalnih storitev je meja med klasičnim šolskim in poslovnim okoljem vedno manj izrazita.
- V izobraževalnih procesih je ob uporabi informacijske tehnologije nujno ohraniti humanistični vidik učenja in zadostno stopnjo avtonomije učitelja pri uporabi izobraževalnih metod.
- Tudi pri vodenju izobraževalnih procesov postaja bistvena razpoložljivost podatkov za vodenje in odločanje, v poslovnem okolju imenovana poslovna inteligenca.

V referatu bomo predstavili tudi nekaj dobrih praks, kot so uporaba sistema Moodle za podporo obvladovanju dokumentov za izobraževalne in druge ključne procese Šolskega centra Kranj, podpora vpisnim postopkom višje strokovne šole z e-vpisom, podpora sistemu izboljšav z e-nabiralnikom predlogov izboljšav, uporaba spletnih izobraževalnih gradiv ter nadaljnje izzive pri razvoju informacijske podpore procesom centra.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Verica Šenica Pavletič, OŠ Savsko naselje in **Mihajela Crnko**, Inštitut Jožef Štefan

RAZVOJNO-DEMONSTRACIJSKI CENTER OSNOVNIH ŠOL SLOVENIJE V OKVIRU PROJEKTA OPENING UP EDUCATION SLOVENIA

Osnovni namen Razvojno-demonstracijskega centra osnovnih šol Slovenije je vzpostaviti ustrezno okolje, kjer bodo različni deležniki (učenci, učitelji, šole, raziskovalci, podjetja, ustanove javnega sektorja) razvijali nove koncepte, modele, metodologije in didaktike ter nova učna orodja in pripomočke, nove organizacijske in funkcijske forme, testirali njihovo uporabnost ter demonstrirali in vpeljevali uspešne rešitve v slovenski prostor in širše. Center bo finančno samovzdržen in se bo v glavnem financiral iz konkretnih projektov RTD ter projektov z industrijo. Projekt spada v širši sklop programa Opening Up Education Slovenia, ki so ga spodbudile nosilne inštitucije izobraževanja v Sloveniji od vrtcev do univerz, industrijska in interesna združenja ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, to pa je k iniciativi povabilo Evropsko komisijo ter ministrstva vseh držav EU.

Nosilni partnerji projekta Razvojno-demonstracijskega centra osnovnih šol Slovenije so OŠ Savsko naselje, Institut Jožef Štefan, Mestna občina Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Univerza v Mariboru, Univerza na Primorskem, Univerza v Novi Gorici ter izbrani industrijski partnerji.

Ideja za vzpostavitev Razvojno-demonstracijskega centra osnovnih šol Slovenije je zrasla iz potrebe po preboju našega osnovnošolskega sistema iz togega, ozko v kurikulum zapetega pedagoškega procesa. Nove generacije zahtevajo nov vrednostni preskok na izobraževalnem polju, saj izkazujejo drugačen način razmišljanja, prinašajo nove trende; vstopamo v nov prostor in čas, to pa prinaša nove potrebe in nove izzive.

Če želimo našo državo popeljati po poti razvoja, je zelo pomembna vloga celotnega izobraževalnega sistema. Vizionarsko moramo pogledati naprej, saj je naše poslanstvo vzgoja in izobraževanje otrok, ki bodo v naslednjih dveh ali treh desetletjih prevzeli vodenje države v svoje roke.

Kljub množici raziskovalnih inštitucij, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem, opažamo primanjkljaj na področju vedenja o sodobni pedagoški teoriji in njeni aplikaciji v praksi.

Razvoj novih tehnologij spreminja obstoječe modele izobraževanja, vpliva na spreminjanje vlog izobraževalnega sistema in izobraževalnih inštitucij tudi na relaciji: šola – učenec – učitelj – okolica. Odprt dostop do vsebin, odprto izobraževanje, novi mediji in interaktivne aplikacije, pametne stavbe in inteligentne učilnice so že danosti in ne več razvojni projekti. Novi izobraževalni pristopi se razvijajo mnogo hitreje, kot jim lahko sledijo toga šolska zakonodaja in pravila. Ker mlade generacije dnevno uporabljajo nove tehnologije, lahko rigidna šola hitro postane dolgočasna, to pa vodi v izgubo motivacije za učenje in ustvarjanje.

PROGRAM ČUSTVENEGA IN SOCIALNEGA UČENJA: FRIENDS

Učenje in poučevanje v šolah imata poleg močne kognitivne komponente tudi čustveno in socialno. Čustvena in socialna kompetentnost učencev in dijakov ter učno okolje, ki podpira čustveno in socialno učenje spodbujata učne dosežke posredno in neposredno (Zins idr. 2004) in tako predstavljata temelj sodobnega poučevanja in sodobne šole. Čustveno in socialno učenje predstavlja proces pridobivanja temeljnih kompetenc prepoznavanja in uravnavanja čustev, postavljanja in doseganja pozitivnih ciljev, upoštevanja perspektive drugih, vzpostavljanja in ohranjanja pozitivnih odnosov, sprejemanja odgovornih odločitev in konstruktivno upravljanje z medosebnimi konflikti (Elias idr. 1997, v Durlak idr. 2011). Poudarek na razvoju čustvenih in socialnih spretnosti vodi v splošno dobro počutje ter višjo učno učinkovitost pri učencih in dijakih, medtem ko nasprotno, pomanjkanje teh spretnosti, vodi v številne osebne, socialne in učne težave (Eisenberg 2006). Dognanja številnih raziskav, tako s kliničnega kot nekliničnega področja, so vodila v razvoj številnih pristopov, programov za spodbujanje čustvene in socialne kompetentnosti učencev in dijakov (Greenberg idr. 2003). Eden izmed bolj učinkovitih se je izkazal program FRIENDS (Barrett 2005). To je preventivni program, ki preko socialnega in čustvenega učenja in na osnovi kognitivno-vedenjskega pristopa učinkovito zmanjšuje anksioznost in depresivnost otrok, mladostnikov in odraslih. Učinkovitost programa je bila potrjena v številnih raziskavah, zaradi česar ga kot edinega te vrste priporoča tudi Svetovna zdravstvena organizacija (WHO 2004). Pozitivni učinki programa vztrajajo tudi še šest let po zaključku programa (Barret, Duffy, Dadds in Rapee 2001). Poleg pozitivnih učinkov programa FRIENDS na posameznika program pozitivno učinkuje tudi na šolo kot celoto.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA SCOTT	17.45–18.45

Branka Jarc Kovačič in **Branka Balantič**, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

AKTIVNA SINERGIJA ORGANIZATORJA PRAKTIČNEGA IZOBRAŽEVANJA IN ORGANIZACIJA PRI OBLIKOVANJU PROFILA DIPLOMANTOV VIŠJIH ŠOL

Višje strokovne šole se vse bolj zavedajo, da je učinkovito povezovanje z okoljem (z gospodarskimi družbami in javnimi institucijami) temeljno vodilo njihovega razvoja in napredka. Če namreč želijo usposobiti kompetentne diplomante, morajo poznati proces razvoja in novosti v okolju, zlasti v gospodarstvu in vse spremembe vnesti v svoje izvedbene načrte. Žal je še vedno vse preveč zaprtosti na strani šol in premalo natančno definiranih potreb in zahtev iz okolja, da bi bile povezave še bolj učinkovite. Hkrati je nerealno pričakovati, da bo pomembne korake v smeri povezovanja naredilo okolje, saj je v času gospodarske krize obremenjeno z reševanjem svojih težav. Pobuda je nedvomno na strani šol.

Pri vzpostavljanju učinkovitega modela povezovanja višjih šol z okoljem je potrebno poskrbeti za najvišjo stopnjo povezljivosti teoretičnega in praktičnega dela izobraževanja. Eno pomembnejših nalog v tej povezavi opravijo organizatorji praktičnega izobraževanja (PRI). To so habilitirani predavatelji na

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

posamezni višji šoli, ki so odgovorni za zagotavljanje izvedbe dela izobraževalnega programa, ki se izvaja pri delodajalcih. Zadolženi so za pripravo načrta izvedbe s posameznega strokovnega področja in stalno ter neposredno komunikacijo z ravnateljem ter pripravo predlogov in organiziranje dogodkov za tesnejše povezovanje šole z okoljem. So nosilci spodbujanja aktivnih oblik sodelovanja med šolo in okoljem in glavni podporniki povezovanja predavateljev, strokovnjakov v podjetjih in študentov.

V prispevku je izpostavljena vloga organizatorja PRI na višjih strokovnih šolah, ter poudarjen njegov vpliv na kakovost izvedbe PRI študentov. Na primeru Višje strokovne šole, ŠC Kranj (VSS), je izdelana analiza dosedanjih pozitivnih in negativnih izkušenj, ki so jih v zvezi s sodelovanjem z VSS ter organizacijo in izvedbo PRI, za katerega je v prvi fazi odgovoren prav organizator PRI, izpostavili mentorji študentov na PRI. V sklepnem delu so predstavljene ugotovitve ter podani predlogi ukrepov, ki bi zagotovili boljšo in trajnejšo povezanost VSS z okoljem pri oblikovanju profila kompetentnih diplomantov višjih šol.

Tina Vršnik Perše, Katja Košir in Tomaž Bratina, Pedagoška fakulteta, Univerza v Mariboru

PRAKTIČNO USPOSABLJANJE ŠTUDENTOV – BODOČIH UČITELJEV RAZREDNEGA POUKA

Praktično usposabljanje je s prenovo študijskih programov na temelju Bolonjske reforme dobilo še večji pomen tudi na področju izobraževanja bodočih učiteljev, ne glede na to, da je praktično usposabljanje na teh študijskih programih tudi zgodovinsko gledano trdno usidrano. Kljub prenovljenim oblikam in vsebinam praktičnega usposabljanja je na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru obveljalo prepričanje, da je potrebno praktično usposabljanje kontinuirano posodabljanje in izboljševati glede na zaznane trenutno stanje. S tem namenom je izvedeno anketiranje študentov, ki v anketnem vprašalniku izražajo svoja mnenja o zadovoljstvu z različnimi vidiki praktičnega usposabljanja. Prav tako pa v anketnem vprašalniku študentje izražajo tudi svoje mnenje o tem, katere kompetence so si na praktičnem usposabljanju pridobili in v kolikšni meri. V anketne vprašalnike so bile vključene tiste kompetence za učitelje, ki jih kot najpomembnejše uvrščajo številni mednarodni dokumenti in so se kot ključne kompetence za uspešnost učiteljev izrazile tudi v številnih raziskavah v Sloveniji ter mednarodnem prostoru. Na podlagi analize teh podatkov bodo predstavljene ugotovitve o zadovoljstvu s praktičnim usposabljanjem ter kompetencah, ki so jih študentje po njihovi lastni oceni pridobili na praktičnem usposabljanju ter primerjalne analize med njimi. Pri tem se bomo osredotočali tako na različne oblike praktičnega usposabljanja, kakor tudi na posamezne demografske kazalnike, ki se povezujejo z zadovoljstvom in kompetencami, kot jih izražajo različni študentje in analizirali potrebne spremembe dela s študenti. Poudarili bomo tiste segmente, ki kažejo največjo perspektivo za razvoj kakovosti praktičnega usposabljanja študentov – bodočih učiteljev ter njihovega celotnega študija na eni strani ter na tiste segmente, ki so se skozi analizo pokazali kot najmanj perspektivni. Prav tako se bomo osredotočili na to, kako posamezne segmente praktičnega usposabljanja približati tudi učiteljem mentorjem ter poudarjali razmisleke o tem, kako učitelje aktivno vključiti v posodabljanje praktičnega usposabljanja za študente.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA VESPUCCI	17.45–18.45

Ana Mlekuž, Tina Rutar Leban, Pedagoški inštitut Ljubljana in **Karmen Pižorn**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

ANALIZA DEJAVNIKOV, KI VPLIVAJO NA DOSEŽKE UČENCEV NA NAJNIŽJI RAVNI BRANJA V RAZISKAVI ESLC

Prispevek predstavlja rezultate mednarodne raziskave ESLC (Evropska raziskava o jezikovnih kompetencah) na področju znanja tistih učencev, ki so se pri bralnem razumevanju pri angleščini uvrstili na najnižji SEJO raven (Pred-A1). Glavni cilj raziskave je bil zbrati informacije o znanju tujih jezikov med učenci na ISCED2 oziroma ISCED3 v sodelujočih šolskih sistemih. V raziskavo je bilo vključenih 53.000 učencev iz 16 šolskih sistemov. V vsakem šolskem sistemu se je testiralo dva najbolj pogosto poučevana tuja jezika izmed petih uradnih jezikov Evropske unije (angleščina, francoščina, nemščina, italijanščina in španščina). Vsak učenec je bil testiran iz dveh od treh kompetenc tujega jezika (slušna, bralna, pisna), poleg tega pa je reševal še vprašalnik o okolju. Poleg učencev so bili v raziskavo vključeni tudi ravnatelji in učitelji tujih jezikov na vzorčenih šolah. V raziskavo ESLC 2011 so bili v Sloveniji vzorčeni učenci 9. razredov, ki se vsaj dve leti učijo angleščine oziroma nemščine, na 163 šolah (približno 3000 učencev). Poleg učencev je v raziskavi sodelovalo še 290 učiteljev angleščine in nemščine ter 163 ravnateljev.

V prispevku smo analizirali rezultate tistih učencev, ki so pri bralnem razumevanju pri angleščini dosegli najnižjo raven znanja – raven Pred-A1 po SEJO. To so tisti učenci, ki se po 6 letih učenja niso naučili skoraj ničesar. V prispevku se osredotočamo na različne dejavnike, kot so demografski dejavniki, dejavniki šolskega in domačega okolja, dejavniki stališč učencev, dejavnik trajanja učenja določenega tujega jezika itn., ki pomembno vplivajo na uspešnost učencev. Predvsem nas zanima, kateri od teh dejavnikov se najmočneje povezuje z dosežkom teh otrok in na kakšen način lahko takim učencem pomagamo do boljših rezultatov pri znanju angleščine.

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA AMUNDSEN	17.45–18.45

Marija Šubic, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

SPLETNA IZOBRAŽEVANJA KOT PODPORA UČENJU 21. STOLETJA V TERCIARNEM IZOBRAŽEVANJU

Spletna izobraževanja v obliki spletnih seminarjev (angl. webinar) predstavljajo nadgradnjo učenja na daljavo. Podlaga za njihov nastanek in razvoj je bilo gibanje, ki je vzpodbujalo razvijanje potencialov prostodostopnih učnih materialov (OER, angl. open educational resources). Leta 2008 je bil skovan izraz MOOC (angl. Massive Open Online Courses, slov. množična brezplačna spletna izobraževanja), ki je postal sinonim za vsa množična izobraževanja, ki nam jih danes ponuja splet.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
 ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
 IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Prispevek prikazuje konkretno uporabo prostodostopnih spletnih izobraževanj, ki jih ponuja največji svetovni ponudnik Coursera, in sicer pri tujem jeziku (angleščini) na višji šoli za mehatroniko, informatiko in elektroenergetiko. Na Courseri trenutno 97 svetovnih univerz ponuja 547 izobraževanj (večinoma v angleščini) na različne teme. Poleg kakovostnih gradiv in modernih pristopov to izobraževanje omogoča učenje in sodelovanje z ostalimi udeleženci v tujem jeziku. Študenti višje šole so se za temo izobraževanja, ki je trajalo od dveh do štirih mesecev, odločili prosto. Večinoma so se odločili za povezovanje s stroko svojega študija – informatiki za C# ali Python programiranje, digitalni zvok in izdelavo aplikacij za androide, mehatroniki za nanotehnologijo, energetiki za obnovljive vire. Nekateri študentje so izbrali splošne teme, s čemer so si širili obzorja (npr. uvod v filozofijo, evolucija, vesolje). Poleg njihovega samostojnega dela doma so študentje na kratko tedensko predstavljali vsebino, na koncu je sledila celostna predstavitev. Predstavitve so služile za medsebojno komunikacijo v tujem jeziku, za izmenjavo mnenj in kot podlaga za obravnavo strokovnih tem, ki so del kurikula tujega jezika kot jezika stroke.

Opisana spletna izobraževanja smo že uspešno preizkusili kot podporo eni od oblik kombiniranega učenja – obrnjenemu učenju (angl. flipped learning). Študentje so si na Courseri ogledali štiri videe o nanotehnologiji in prebrali tam ponujena gradiva, kar smo potem nadgradili z delom na predavanjih in vajah.

Spletna izobraževanja pa ne predstavljajo podpore le institucionaliziranemu izobraževanju, ampak so lahko tudi neusahljiv vir za vseživljenjsko učenje.

Helena Jošt, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

IZZIVI PRIPRAVE GRADIV ZA POSLOVNO IN STROKOVNO ANGLEŠČINO NA VIŠJI ŠOLI

Dejstvo je, da se je v novem tisočletju izjemno povečala dostopnost do informacij. Zaradi praktično neomejenega in stalno spremenljivega dotoka informacij postaja eden največjih izzivov, kaj od razpoložljivega sploh uporabiti. To dejstvo se seveda odraža tudi pri delu učitelja in študentov.

Za študenta študijsko gradivo pretežno selekcionira predavatelj. Za uspešno poklicno delovanje pa je nujno, da se študent usposobi tudi za samostojno pripravo, predstavitev in uporabo strokovnih gradiv. To sposobnost dokazuje s pripravo predstavitev, seminarских, diplomskih nalog ipd. Prispevek se osredotoča na pripravo in javno predstavitev strokovne teme pri poslovni oz. strokovni angleščini na višji šoli. Ta zahteva študentom predstavlja precejšen jezikovni kot tudi strokovno-vsebinski izziv.

Poglavitni jezikovni cilji uspešno pripravljene in izvedene predstavitve so pravi in avditoriju razumljiv jezik izvedbe ter strokovna ustreznost uporabljenega besedišča.

Bolj izpostavljeni jezikovni problemi so gostobesednost, prezahtevnost izvornih besedil, težavnost pretvorbe besedila v zgoščen in razumljiv obseg, nedosegljivost ustrezne jezikovne ravni. Največji strokovni problemi so nezanesljivost informacij, preobilnost, spremenljivost, kontradiktornost, težja razumljivost informacij.

Kot pomoč pri jezikovnih problemih so študentom na razpolago značilni izrazi za strukturiranje predstavitve in stalna dostopnost predavatelja za konzultacije (preko spletne učilnice ali osebno). Predhodna seznanitev s sporočanjno obliko, obvezno strukturiranje, omejen čas predstavitve in števila prosojnic, navezava na temeljna znanja, smiselnost in praktično uporabo, spodbujanje kritičnega mišljenja in presoje, aktivno sodelovanje študentov v avditoriju pri izvedbi (vprašanja, ocenjevanje) pa naslavljajo tako jezikovne kot strokovne probleme.

Uporabljene oblike dela in postopki učitelju omogočajo zadostno sprotno spremljavo in korekcijo študentovega pripravljalnega in izvedbenega dela, študentom pa tudi ob pomanjkljivem predhodnem znanju večinoma zagotavljajo uspešno pripravo in izvedbo predstavitve že v prvem poskusu.

Še primer več, ki dokazuje, da sta aktiven, samoiniciativen študent in učitelj, ki delo načrtuje, usmerja, korigira in daje spodbudo za nadaljnje delo, lahko uspešen tim.

PREDSTAVITVE REFERATOV IV

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA COOK	9.00–10.30

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Andreja Klopčič Hološević in **Lidija Kopasić**, Vrtec Črnuče

IZZIVI VODENJA, SODELOVANJA IN UČENJA PRI RAZVIJANJU SPLETNE STRANI VRTCA ČRNUČE

Živimo v sodobni družbi, v kateri nas z vseh strani obdaja informacijsko-komunikacijska tehnologija, ki se vsakodnevno razvija. Ljudje se novega in neznanega bojimo, hkrati pa nam to pomeni izziv. V vrtcu si želimo napredka, vendar je za napredek potrebno veliko sodelovanja, novega znanja, volje, poguma in časa. Dejstvo je, da če organizacija želi, da imajo njeni zaposleni ustrezno znanje, mora stalno skrbeti za njihovo usposabljanje in izobraževanje. Le z ustreznim načrtovanjem izboljšav, sodelovanjem in učenjem postanemo boljši.

V prispevku bova predstavili izzive vodenja, sodelovanja, motiviranja in učenja pri razvijanju spletne strani Vrtca Črnuče.

Proces nenehnega izboljševanja se je začel z načrtovanjem lastne dejavnosti, s snovanjem metod in poti do cilja. Naš cilj je bil postavitve nove spletne strani vrtca. Vse strokovne delavce smo spodbujali k sodelovanju pri razvijanju spletne strani, k postavitvi spletnih strani oddelkov in uporabo e-zbornice. S sodelovanjem v inovacijskem projektu smo našo spletno stran razvijali. Pri procesu smo se srečevali z izzivi vodenja, učenja in sodelovanja.

Posebni izzivi ravnateljici pri razvijanju spletne strani so bili prepoznati in spodbuditi k sodelovanju sodelavce, načrtovati izobraževanja, ki so sledila prioritarnim nalogam ter sestaviti tim strokovnih delavcev – koordinatorjev za pripravo in izvedbo projekta. Potrebno je bilo izdelati načrt, ki ga je bilo možno praktično tudi uresničiti. Pomembno je bilo redno srečevanje članic projektne skupine, ki smo preverjale in usklajevale načrtovane aktivnosti ter spodbujale in informirale zaposlene. Organizirale, pripravile in izvedle smo izobraževanja s področja IKT.

S sodelovanjem zaposlenih pri urejanju spletne strani vrtca in postavitvijo spletnih strani posameznih skupin smo pripomogli k boljši, pestrejši in inovativnejši spletni ponudbi vrtca. Imeli smo možnost sodelovanja oziroma delovanja z izhodiščem naših močnih področij, kjer imamo kot posamezniki možnost udeležanja prenosa znanj, veščin, kompetenc in lastnih izkušenj. Pri strokovnih delavcih smo spodbudili željo po dodatnem znanju na področju uporabe IKT-pripomočkov.

Ugotavljamo, da smo s postavitvijo nove spletne strani Vrtca Črnuče naredili korak naprej pri kako-
vosti našega dela. Izdelava spletne strani je dober primer timskega dela.

Vlasta Starc, Vrtec Mavrica Trebnje

KAKŠNA JE DOBRA PRAKSA VODENJA VRTCA ZA RAZVIJANJE ZNANJA V 21. STOLETJU

Vse se začne v nas samih, prepoznavanju lastnih sposobnosti in sledenju notranjemu bistvu, saj le tako lahko uresničujemo svoje sanje in vizijo. A pri vodenju vrtca mi je vedno v ospredju misel, da

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

bom svoje sanje dosegla le s sodelovanjem in pomočjo svojih zaposlenih. Skupaj ustvarjeno vizijo sem vedno znova in znova prenašala na zaposlene okrog sebe, saj sem verjela, da so sanje nalezljive. Jasno sem izražala, da dejansko verjamem v njihovo uresničitev in le kot možnost njene uresničitve. Sprejela sem izziv in danes sem zelo ponosna, saj vem, da je vlaganje v razvoj zaposlenih, znanje in v razvoj njihovih sposobnosti prineslo osebno rast vsem zaposlenim in tudi meni. Počasi, a vztrajno smo ustvarjali delovno, učeče, misleče in ozaveščeno okolje, ki ima jasno vizijo in pot do nje. Dejstvo je, da nič več ne deluje tako kot je delovalo nekoč. Potrebno je biti fleksibilen in učinkovit. Vsako leto smo tako v LDN kaj dodali, kaj izboljšali ali preprosto nadaljevali. Največ poudarka smo namenili timskemu delu, pogojem dela, klimi in vsakdanjemu delu z otroki. Predvsem pri delu z otroki smo želeli narediti korak naprej. Dano nam je bilo, da smo lahko sodelovali pri zasnovi 14-oddelčnega vrtca in imeli to možnost, da smo naredili mnogo prostorov – ustvarjalnic, ki spodbujajo aktivno vključenost otroka v dejavnosti in nudijo nešteto možnosti za eksperimentiranje, igro, odkrivanje in učenje. Nudijo izobraževalno, ustvarjalno in zabavno okolje, kjer ima vsak posamezni otrok možnost razviti veščine ter jih uporabiti v različnih situacijah. Delo poteka v manjših skupinah in je usmerjeno na otroka, to pa zahteva preudarno načrtovanje in visoko raven profesionalizma. Zaposlenim omogočajo neprestano učenje, izmenjavo znanja, timsko delo, inovativnost, osebno rast in ustvarjalno sodelovanje vseh zaposlenih. Začeli smo z usvajanjem teoretičnega znanja in prostora, s kolegalnimi hospitacijami za vse starostne skupine in evalvacijo. Ugotovili smo, da se otrok lahko ne glede na starost nauči česar koli, če mu ponudimo ustrezno stimulatívno okolje, ki vsebuje sestavine za aktivno učenje.

Menim, da smo kos izzivom 21. stoletja, saj naše »mavrične ustvarjalnice« predstavljajo okolje in znanje za 21. stoletje.

Ksenja Pravne, Vrtec Trebnje

TIMSKO DELO, KRITIČNO MIŠLJENJE, USTVARJALNOST, SODELOVANJE IN REŠEVANJE PROBLEMOV – IZZIV 21. STOLETJA

Za današnji svet je značilno, da se znanje in tehnologija izjemno hitro razvijata, kar vpliva na mnoge spremembe v družbi. V zadnjih letih se tudi v vrtcu opazijo nove paradigmatške spremembe, v katerih ima posebno mesto timsko delo. Sprememba v pedagoški praksi od strokovnih delavcev zahteva odzivanje in pred njih postavlja nove poklicne zahteve in izzive.

V prispevku želim predstaviti, kako v vrtcu razvijamo timsko delo po konceptu delovnega odnosa in osebnega stika. Koncept je že preizkušen v socialni praksi kot odnos med socialno delavko in uporabnikom in je definiran kot delovni odnos. Uporaba koncepta delovnega odnosa in osebnega stika v procesu timskega soustvarjanja nam omogoči sodelovanje med otrokom, starši in strokovnim delavcem v procesu pomoči. Paradigmatška sprememba nam omogoča, da smo vsi udeleženci v timskem soustvarjanju enakovredni, da med nami teče odprta komunikacija, kjer se vsakemu zagotovi varen prostor za aktivno sodelovanje in pogovor ter omogoča odkrivanje lastnih virov moči. Strokovni delavci se odpovemo vlogi eksperta, da vemo, kaj je problem in kakšna pomoč je prava za družino, ampak da se družini pridružimo tam, kjer so s svojim problemom, s svojim znanjem, neznanjem, razumevanjem in izkušnjo. Zato nam timsko delo v procesu soustvarjanja pomoči, ki ga imenujemo Izvirni delovni projekt, omogoči, da skupaj raziskujemo, se dogovarjamo in opredelimo problem in skupaj načrtujemo minimalne korake želene spremembe. V vsakem zapisu zapišemo odločitve, razprave, opis močnih področji, organizacijo časa in prostora, spremembe dogovorov in posamezne korake. Izvirni delovni projekt se zaključi z evalvacijo in vrednotenjem dosežkov ter načrtovanjem procesa pomoči za naprej. Ob tem je pomembna uporaba jezika, jezik, ki ga družina razume, ki je osebni jezik in družino vključuje in opogumlja. Kajti besede, kot so pogovor, dialog, soustvarjanje, sodelovanje, timsko delo ... so pozitivne besede, ki dajejo družini moč in jo vključujejo v proces pomoči. Zato je v primerjavi z drugimi oblikami timskega dela razlika pri tem, da tovrstni model timskega dela poudarja soustvarjanje in podpira aktivno vlogo vseh udeležencev procesa podpore in pomoči.

Urška Štremfl, Pedagoški inštitut Ljubljana

SODOBNI IZZIVI IN PRISTOPI SPODBUJANJA UČNE USPEŠNOSTI MLADOSTNIKOV

Učno (ne)uspešnost je težko enoznačno definirati, tudi zato, ker se pojmovanje znanja in posameznikove uspešnosti v družbi v času hitrega družbenega, tehnološkega in gospodarskega razvoja nenehno spreminja. Evropska unija je države članice k zmanjšanju deleža učno neuspešnih mladostnikov pozvala s ciljno vrednostjo, v kateri je opredeljeno »delež učencev, ki v raziskavi PISA (Program mednarodne primerjave dosežkov učencev) ne dosega temeljne ravni bralne, matematične in naravoslovne pismenosti, naj bo na ravni Evropske unije leta 2020 manj kot 15 odstotkov«.

V prispevku bomo predstavili izhodišča za spodbujanje učne uspešnosti slovenskih mladostnikov, ki smo jih na Pedagoškem inštitutu pripravili kot prispevek k doseganju navedene ciljne vrednosti. Pri tem smo z različnih raziskovalnih in praktičnih perspektiv osvetlili problematiko učno manj uspešnih mladostnikov v slovenskem izobraževalnem prostoru. Osredinili smo se zlasti na prepoznavanje individualnih dejavnikov ter dejavnikov v družinskem, šolskem in širšem družbenem okolju, ki se na podlagi izsledkov mednarodnih raziskav znanja in drugih raziskav izobraževanja povezujejo z njihovimi dosežki ter izpostavili raznolike pristope za izboljšanje njihove učne uspešnosti: izboljšanje odnosa do znanja v družbi znanja, vloga nadaljnega profesionalnega razvoja učiteljev, pomen vzgojnega sloga staršev in učiteljev, dvig motivacije za branje literarnih in digitalnih besedil, vključevanje retorike in argumentacije v pouk kot prezrtih dejavnikov učne uspešnosti, spodbujanje čustvenega in socialnega učenja, spodbujanje učne uspešnosti s pomočjo spodbujanja podjetnosti ter pomen priznavanja neformalno pridobljenega znanja. V prispevku bomo predstavili osnovna izhodišča posameznega pristopa ter prisotne spodbudili, da jih uporabijo tudi pri lastnem delu – pri poučevanju in vodenju šol – ter tudi tako prispevajo k spodbujanju učne uspešnosti slovenskih mladostnikov.

Nataša Sadar Šoba, OŠ Vodmat

USTVARJALNI POSAMEZNIK – KLJUČ DO INOVATIVNEJŠE PRIHODNOSTI

Sodobno pridobivanje znanja ne temelji le na izbiri učne snovi, temveč tudi na metodah, ki bi spodbujale ustvarjalno mišljenje, ki pa je temeljno za vseživljenjsko učenje. Pri poučevanju otrok se srečujemo z različnimi učnimi vsebinami in cilji, ki jih predpisuje učni načrt, obenem pa je potrebno upoštevati tudi otrokovo celostno osebnost. Da bodo otroci lahko samostojno in uspešno hodili skozi življenje, je najpomembnejše, da razvijamo ustvarjalnost. Ustvarjalnost je mišljenje, usmerjeno k več rešitvam, t. i. divergentno mišljenje, za katerega je potrebna določena stopnja inteligentnosti, ki pa sicer ni edini pogoj za ustvarjalno mišljenje. Za razvoj ustvarjalnosti je potrebno zagotoviti spodbudno okolje, naučiti učitelje prepoznati ter pri poučevanju upoštevati učenčev motivacijsko usmerjenost in različne pedagoške pristope, s katerimi lahko med poučevanjem ne glede na predmetno področje spodbujajo ustvarjalnost učencev, ter jih naučiti, kako v skladu s potrebami učencev preoblikovati ali nadgraditi tiste učne vsebine, ki učencem (še) niso zanimive. Ustvarjalni gib je vsekakor ena od metod, ki popestri pouk in pomaga, da je pridobljeno znanje hitreje in trajno usvojeno. Raziskave kažejo, da se otroci premalo gibajo, kar vodi v zdravstvene težave, težave s koncentracijo in pozornostjo, stro-

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

kovnjaki pa so zato resno zaskrbljeni za prihodnost otrok. V šolah in doma so otroci premalo deležni gibanja, z vpeljavo ustvarjalnega giba v pouk pa poskrbimo tako za samo gibanje kot za razvijanje ustvarjalnosti, pridobivanje in utrjevanje znanja, krepitev socialnih vezi, koordinacijo gibov, orientacijo v prostoru in času, ravnotežje, gibljivost, hitrost, natančnost, vzdržljivost, vpliva pa tudi na otrokovo samopodobo, na odnose v skupini in lažje razumevanje sveta. Na posvetu bom predstavila ugotovitve teoretikov s področja ustvarjalnosti, gibanja ter ustvarjalnega giba. Podala bom aplikativne primere, kako ustvarjalni gib vpeljati v pouk pri različnih šolskih predmetih.

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA COLOMBO	9.00–10.30

Marijana Kolenko, OŠ Lava Celje

ZNANJA IN SPRETNOSTI RAVNATELJA ZA CELOVITO VODENJE ŠOLE – IDEAL ALI REALNA MOŽNOST?!

V referatu želim izpostaviti kompleksna pričakovanja do ravnatelja glede vodenja šole in učenja. Kompleksna znanja in spretnosti, brez katerih ravnatelj in tudi učitelji težko dosegajo cilje osnovne šole, zahtevajo popolnega in karizmatičnega strokovnjaka, ki ne sprejema ovir, temveč le izzive. Pa vendar se postavijo številna vprašanja: ali v času velikih turbulenc v družbi, v času nestabilnosti in tveganj lahko samozavestno trdimo, da je ravnatelj usposobljen za vse to. Glede na čas, v katerem danes ravnatelji vodimo šole ter vplivamo na razvoj in učenje, bi resnično morali imeti znanja in spretnosti, kot: sposobnost kritičnega razmišljanja in vrednotenja ter jasnega izražanja stališč; nujno mora znati postavljati prioritete, saj se v množici opravil in zahtev zdijo vse pomembne; mora biti visoko fleksibilen v ravnanjih in odločitvah v različnih situacijah; odlično mora znati obvladovati komunikacijo tako za namen pretoka informacij na vseh ravneh kot komuniciranja z vsemi ravni v šoli in izven nje ter spretnega reševanja konfliktov; pričakuje se njegova spretnost v pogajanjih, še posebej v zahtevnih finančnih časih; mora biti spreten pri načrtovanju in evalvaciji – obvladovati nenehen krog izboljšav; pričakuje se, da je inovativen in ustvarjalen, saj le-to prenaša na učitelje in posredno v učilnice; usposobljen mora biti za raziskovanje lastne prakse in prakse na ravni šole; jasno mora znati opredeliti kazalnike kakovosti, kar je izjemno zahtevno opravilo. To je nekaj pomembnih znanj in spretnosti, ki jih prenaša na zaposlene in le ti posredno v razrede. Takšna so pričakovanja in idealna kombinacija znanj, spretnosti, tudi osebnostnih lastnosti in vrednotnega sistema. Kaj pa realnost? Ali ima ravnatelj dovolj moči in podpore, da lahko doseže ta ideal? Ali ima dovolj moči, da ta ideal prenaša na strokovne sodelavce in krepí pozitivno klimo. Vredno praktičnega razmisleka, kako vsaj delno doseči ta ideal.

Katja Arzenšek Konjajeva, OŠ Lucija

IZZIVI VODENJA V IZOBRAŽEVANJU

Socialne veščine postajajo razen znanja temelj vsakdanjih odnosov v izobraževanju. Pričakovano je, da v šolstvu razvijamo znanje, predvsem kot reprodukcijo, pozabljamo pa na analitično, sintetično znanje in seveda poustvarjanje. Ravno poustvarjanje je tisto, ki lahko razvija socialne veščine v vseh treh stebrih, ki jih sestavljajo.

Vsak dan se v šolstvu sprašujemo, kaj je narobe, da učenci vedno manj znajo. Uresničujemo cilje izobraževanja, rezultati so pa še vedno nizki, standard znanja se znižuje iz leta v leto. Zelo hitro dosežemo rezultat na tekmovanju, tudi rezultat za ocenjevanje znanja ni tako nizek. Primerjava med ocenami, pridobljenimi pri ocenjevanju pri pouku in rezultati na zunanjem ocenjevanju pa pokaže na razliko. Kje je torej problem?

V razredu zelo hitro dosežemo akademske dosežke (branje, pisanje, matematične zmožnosti), vendar ne razvijamo mišljenja in reševanja problemov, ker, kot radi rečemo, nam zmanjka časa, saj moramo uresničiti učni načrt. Učitelj v šoli je razpet med različne deležnike, med katerimi potekajo raznovrstne transakcije in interakcije. Pri tem je pomembno, kako se odzove na sporočila in kako poteka njegova reakcija.

Komunikacija poteka nenehno, saj je to razen dihanja nezavedno človekovo dejanje. En del komunikacije poteka v razredu. Druga vrsta komunikacije pa poteka s starši, ki so ravno tako deležniki v izobraževanju. Zato moramo razvijati komunikacijske spretnosti tudi za transakcije s starši, kako kaj povedati, kaj reči v določenem trenutku, čemu izreči določeno sporočilo.

Komunikacija je le ena od socialnih veščin, ki jo sprejemamo kot izziv pri vodenju za učenje v 21. stoletju, sem sodijo še motivacija in mentalna moč oz. miselna naravnost. To so trije stebri, na katerih stoji zadovoljna in uspešna osebnost.

Justina Erčulj in Andrej Savarin, Šola za ravnatelje

RAZVIJANJE KOMPETENC RAVNATELJEV ZA UPORABO PODATKOV V ŠOLAH IN VRTCIH

Kaj je pomembno pri usposabljanju in profesionalnem razvoju učiteljev in ravnateljev za 21. stoletje?

V številnih državah opažajo, da izobraževalna politika vse bolj poudarja rezultate in zunanjo odgovornost, to pa pomeni, da so šole odgovorne za dosežke učencev. To velja tako za centralizirane kot za decentralizirane sisteme. Od šol se namreč pričakuje, da bodo svojim deležnikom poročale o tem, kako delujejo, posebej pa o tem, kaj in kako dosegajo njihovi učenci. S pomočjo različnih podatkov naj bi v šolah hkrati ugotavljali, kateri organizacijski pogoji najbolj prispevajo k dosežkom učencev, in kako lahko te pogoje izboljšujemo. Gre torej za povezovanje zunanje odgovornosti z nenehnim izboljševanjem.

V tem kontekstu razumemo, da se pri vodenju v izobraževanju v zadnjih letih zelo poudarjajo podatki in njihova uporaba. Ravnatelji morajo razumeti, kako so podatki pomembni za učenje učencev in razvoj šole, znati jih morajo prepoznati, interpretirati in uporabiti.

To so izhodišča, na katerih smo zasnovali Comeniusov projekt DELECA (Developing leadership capacity for data-informed school improvement). V njem poleg Slovenije kot koordinatorice sodelujejo še Belgija, Češka, Latvija in Švedska. Temeljni namen projekta je usposobiti ravnatelje za izvajanje izboljšav, ki temeljijo na podatkih. Iz tega izhajata specifična cilja projekta, in sicer:

- razviti program za usposabljanje ravnateljev, s katerim jim bomo pomagali pridobiti ustrezno znanje o najpomembnejših virih podatkov, ki so uporabni za izboljševanje učenja učencev on razvoj šole, izboljšali bomo ravnateljeve zmožnosti za razumevanje takih podatkov in za delo z njimi;
- razviti strategije za izvajanje programa v različnih državah in za njegovo umeščanje v njihovo vseživljenjsko učenje.

Na posvetu bomo predstavili pomen in dosedanji potek projekta s poudarkom na raziskavi o usposobljenosti ravnateljev za rabo podatkov in za njihov odnos do podatkov. S pomočjo teoretičnih izhodišč in rezultatov raziskave smo zasnovali okvirni program za usposabljanje in nadaljnje dejavnosti.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –

Nastja Beznik, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

ETIKA IN MORALA V IZOBRAŽEVALNI ORGANIZACIJI

Velik vpliv na organizacijsko klimo in s tem na motivacijo zaposlenih ter posledično na kakovost opravljenega dela ima etično in moralno vedenje vseh zaposlenih v organizaciji. Pomembni so tako medsebojni odnosi kot tudi odnosi do udeležencev izobraževanja. V teoretičnem delu prispevka sta opredeljena pojma etike in morale, ki sta med seboj tesno povezana, pa vendar različna. Etika je veda, ki obravnava načela o dobrem in zlem ter določa merila za ravnanje po teh merilih. Morala pa obsega ravnanje in delovanje v skladu z etiko. Merila etičnosti in morale se razlikujejo glede na posameznikovo razmišljanje o tem, kaj je dobro in kaj ne, pa tudi od skupka družbenih predpisov in norm. Na izobraževalni inštituciji ŠC Kranj smo zaposleni zapisali, da najbolj cenimo vrednote, kot so delavnost, strokovnost, odgovornost, inovativnost, etičnost, sodelovanje, poštenost, pozitivna naravnost in skrb za okolje. Ker nas je zanimalo, ali so te vrednote skladne z vrednotami naših odjemalcev (študentov), smo izvedli anketo, v kateri je sodelovalo 93 rednih in izrednih študentov treh programov. Rezultati ankete, ki bodo podrobneje predstavljeni v empiričnem delu prispevka, kažejo, da naši študenti od 42 opredeljenih vrednot najbolj cenijo prijateljstvo, spoštovanje in zaupanje, najmanj pa ekološke, estetske, statusne in patriotske. Znanje in strokovnost sta šele na 17. in 24. mestu. To se sklada z močno opaznimi trendi v gospodarskih organizacijah, ki iščejo zaposlene, ki imajo ne le znanje in bogate delovne izkušnje, pač pa tudi pozitivne osebnostne lastnosti. Vodstvo je zato z namenom dvigovanja kakovosti dela zaposlenih odgovorno za izvajanje tudi takih aktivnosti, ki spodbujajo ne le stalno izpopolnjevanje v smislu znanja in izkušenj, temveč tudi medsebojno spoštovanje, spoštovanje do udeležencev izobraževanja, dobre medsebojne odnose ter etično in moralno delovanje v vseh pogledih. Anketirancem so bili rezultati ankete predstavljeni in so zato imeli možnost komentirati svoje odločitve. Menijo, da je zavedanje o pomembnosti odnosa do okolja zelo zaskrbljujoče in je zato potrebno še naprej osveščati ljudi o posledicah neprimerne ravnanja na tem področju. Še bolj pa smo bili opravičeno zaskrbljeni do nizko ovrednotenega patriotizma, ki je po njihovem mnenju izraz naše gospodarske in politične situacije in neupoštevanja etike in morale ljudi, ki bi nam morali biti za vzor.

Laura Rožman in **Valerij Dermol**, Mednarodna fakulteta za družbene in poslovne študije

PODJETNIŠKE KOMPETENCE DIJAKOV V CELJSKI REGIJI

Kompetence so pomembne na profesionalni ravni in v zasebnem življenju. Izobraževalni sistem močno vpliva na razvoj kompetenc. Podjetniškim kompetencam se v zadnjem času posveča precej pozornosti. Namen prispevka je predstaviti mnenje dijakov celjske regije o podjetniških kompetencah.

V literaturi ni enotne opredelitve kompetenc, saj gre za večdimenzionalni konstrukt. Pojem kompetenc v osnovi izhaja iz socialne psihologije in iz sistematičnega proučevanja veščin posameznikov (Kohot 2005, 32). Obstajata dve komplementarni opredelitvi kompetenc. Prva, vedenjska, kompetenco opredeljuje kot vedenje, skupaj z osnovnimi značilnostmi posameznika, potrebnimi za superiorno

uspešnost, druga, funkcionalna, pa kompetenco opredeljuje kot minimalni individualni standard z opisi pričakovanih izidov in vedenja, potrebnega za izvedbo določenega dela (Le Deist in Winterton 2005). Slednje so tesno povezane s poklicnimi kompetencami. Ločujemo med pojmom "imeti kompetence" in "biti kompetenten" (Burgoyne 1988). Michelmores in Rowley (2010) menita, da so kompetence nekaj, česar se je mogoče naučiti. Kolbe (2004) na drugi strani trdi, da se ljudje rodimo z danimi dispozicijami in je razvoj kompetenc potrebno le spodbuditi. Ugotovitev, da se je kompetenc mogoče bodisi naučiti, bodisi njihovo uporabo "spodbuditi", pomembno vpliva na izobraževanje ter izgradnjo kurikula – predvsem v smislu učnih ciljev in učnih metod. Podjetniške kompetence so »specifična skupina kompetenc, relevantnih za izvajanje uspešnega podjetništva« (Michelmores in Rowley 2010, 93). Podjetniške kompetence so poklicne kompetence, pri katerih so pomembne tako splošne in ključne kompetence kot tudi delovno-specifične kompetence.

Raziskava med dijaki 3-letnih in 4-letnih programov srednjih šol v celjski regiji (Lešnik, Caserman, Dermol 2013) je pokazala, da dijaki visoko ocenjujejo svojo podjetniško kompetentnost in iniciativnost, dokaj visoko so ocenili tudi učenje podjetništva v šoli.

Za nadaljnje raziskovanje je smiselno odgovoriti na vprašanje, v kolikšni meri na nastanek podjetniških kompetenc vpliva šola in v kolikšni meri ostali dejavniki, ter s kakšnimi metodami poučevanja oz. dela lahko šola v maksimalnem možnem obsegu vpliva na razvoj podjetniških kompetenc.

Alenka Grmek, Višja strokovna šola, ŠC Kranj

SPodbujanJE RAZVOJA KRITičNEGA MIšLJENJA študentov PRI MODULU KOMERCIALA

V zasebnem življenju in službi moramo reševati različne probleme in sprejemati ustrezne odločitve o tem, kako ravnati. Pomembno je, da si probleme znamo razložiti, jih razčleniti, poiskati relevantne informacije za analizo, sprejemanje odločitev in ukrepanje. Kritični misleci razmišljajo in dvomijo o informacijah, katere zaznavajo in sprejemajo na različne načine. Povezujejo jih s svojimi aktualnimi izkušnjami in znanjem ter iščejo razlage zanje. Prepogosto se srečujemo s kritiziranjem brez preverjanja dejanskega stanja.

Pri načrtovanju in izbiri strategije obravnave učne snovi skušam predvideti tudi miselne izzive za študente. Želim, da razumejo, da ljudje v vsakdanjem življenju in poklicu reagiramo in ravnamo odvisno od lastne interpretacije dogodka, ki je lahko pravilna ali napačna, drugačna od dejanskega stanja. Interpretacija je včasih odvisna tudi od naših stališč, predsodkov, ki jih težko spremenimo.

V prispevku predstavljam, kako pri obravnavi učne snovi pri vajah predmetov modula Komerciala na Višji strokovni šoli, v programu Komercialist, uporabljam projektni pristop, ki vzpodbuja razvoj kritičnega mišljenja. Študente usmerjam h kritični presoji zanesljivosti virov informacij, presoji trditev in informacij z vidika zanesljivosti, k razmišljanju s skepticizmom. Razvijamo veščino spraševanja in oblikovanja dobrih argumentov. Opozarjam jih na možnosti zmote v argumentaciji. Pri razvijanju kritičnega mišljenja si pomagam tudi z razpoložljivo informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.

V prispevku se osredotočam na predstavitev primera dobre prakse in mnenja študentov, koliko jih izbrani pristop poučevanja navaja na kritično mišljenje in tako prispeva k sprejemanju pravilnejših odločitev ter ravnanju v korist kupca, družbe in podjetja.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

Erna Žgur, CIRIUS Kamnik

PROGRAM DODATNEGA USPOSABLJANJA ODRASLIH OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI – CIRIUS VIPAVA

Prispevek predstavlja inovativni Program dodatnega usposabljanja odraslih, ki se izobražujejo v Ciri-
us Vipava. Ustanova izvaja 3-letni tranzicijski projekt dodatnega usposabljanja, svetovanja ter vodenja
oseb z več primanjkljaji (OVP) v luči vseživljenjskega učenja ter zaposlovanja. Program upošteva in-
dividualne zmožnosti OVP, usmerjen je v njihovo dodatno teoretično-praktično usposabljanje s trajno
zapomnitvijo potrebnih znanj z delovno-okupacijskega ter zaposlitvenega področja. Program OVP
omogoča, da pridobijo dodatne veščine za lažji prehod v delno, občasno zaposlovanje ali samozapo-
slovanje v lokalnem okolju, kjer se izobražujejo ali živijo. Izhodišče programa temelji na strokovnem
spoznanju, da tudi osebe z motnjami v duševnem razvoju zmorejo občasne, ne samo okupacijske
oblike zaposlovanja. Z dodatnim usposabljanjem pridobijo tudi trajnejše potrebne veščine za samo-
stojnejše in enakopravnejše življenje v širši socialni skupnosti. Program vključuje elemente dodatne-
ga izobraževanja za delno zaposlovanje in odgovornejše življenje zunaj institucionalnih oblik usposa-
bljanja. Program omogoča razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja tudi OVP, ki se težje učijo
oz. potrebujejo več pomoči, vodenja ter svetovanja. Preko izvedbenih delavnic se OVP praktično preiz-
kušajo v raznih obrtniških oz. storitvenih programih v neposrednem okolju ustanove. Program poteka
preko 10 delavnic ter je razdeljen na vsebinske sklope (teoretične vsebine, praktično delo, vodeno
zaposlovanje, navajanje na uporabo raznih aparatov, strojev, skrb za okolje, samooskrba s sadjem
in zelenjavo, prilagajanje delovnega prostora, prostočasne aktivnosti, terapijska obravnava, psiho-
loško svetovanje). Program je naravnano na postopno prilagajeno, socialno ter delovno vključevanje
OVP v okolje, delo ter občasno zaposlitev. Preko programa postanejo OVP bolj mobilne, samostojne
ter socialno spretno na področjih, ki jih želijo uresničiti ter jih zmorejo. V projekt se vključujejo tudi
člani Območne obrtno-podjetniške zbornice Ajdovščina ter turistično-informacijska centra v Vipavi in
Ajdovščini. Izobraževalno-zaposlitveni program v skladu z načeli Lizbonske pogodbe omogoča večjo
enakost možnosti in spodbujanje socialne vključenosti tudi osebam iz ranljivejših skupin prebivalstva.

Janez Drobnič, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem

PRISTOP V POKLICNI/KARIERNI ORIENTACIJI UČENCEV IN DIJAKOV S POSEBNIMI POTREBAMI

Kariera, poklicna vzgoja in karierno svetovanje pogosto vzbujajo nelagodje, zlasti ko pojem kariere
povežemo z osebami, ki imajo invalidnost ali posebne potrebe. Razumevanje kariere v slovenskem
splošnem pojmovanju še vedno pomeni predvsem prestižne zaposlitvene pozicije, ki so v vredno-
stnem sistemu egalitarnosti nezaželene in so za osebe s posebnimi potrebami manj verjetne. Pa je
to res? Za boljšo integracijo oseb s posebnimi potrebami sta poklicna vzgoja in svetovanje ravno tako
ali še bolj pomembna, saj bodo ti učenci in dijaki zaposlitve na izobraževalni in poklicni poti našli
na več ovir kot njihovi vrstniki, zato bi morali biti bolj pripravljeni za prehode in konkurenčnost na
trgu dela.

Na vzgojno-izobraževalnem področju smo uzakonili inkluzivni pristop, kar pomeni, da so učenci in
dijaki s posebnimi potrebami integrirani v običajni šolski razred ali učno okolje in s tem soočeni z

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

drugačnimi izkušnjami in znanji, ki naj bi jim zagotovili boljše pozicije v nadaljnjem poklicnem življenju kot nekdanj. Temu pristopu bi morali prilagoditi tudi njihovo poklicno/karierno orientacijo in svetovanje, ki naj ravno tako izhaja iz integracije in opusti medicinsko paradigmo, ki gradi razvoj na podlagi okvare in motnje ter jo zamenjati z drugo paradigmo, ki temelji na »močnih točkah«, torej takšno, ki spodbudi in usmeri učence in dijake s posebnimi potrebami na tista področja udejstvovanja, kjer se lahko najbolj uveljavijo in kjer so njihove največje konkurenčne prednosti. Medicinska paradigma se preveč osredotoča na motnjo, s tem »zaznamuje« otroka in mladostnika in ga omeji v možnosti izbir. Zato bi moral biti cilj prizadevanj poklicno/kariernih aktivnosti uveljavitev tistih lastnosti posameznika (znanje, interesi, vrednote, sposobnosti, osebnostne lastnosti ...), ki ga odlikujejo, da postane kompetetiven. To terja tudi drugačen pristop poklicnih svetovalcev do učencev in dijakov, v katerem se odraža tudi poudarjanje nedirektivnega pristopa poklicnih svetovalcev in večja odgovornost ter avtonomnost učenca/dijaka za odločitve o svoji nadaljnji poklicni poti.

Mateja Peršolja, OŠ Preserje pri Radomljah

NAŠLI SMO POT

Odnosi in vzdušje v razredu so pomemben dejavnik učenja. V razredu, kjer se otroci posmehujejo drug drugemu in so morebitna vprašanja razumljena kot neznanje, ne moremo dobro napredovati in se učiti. Ko nas je strah, se postavimo v obrambno držo ali se potuhujemo. Če se to dogaja dan za dnem, je razumljivo, da ne moremo pozitivno razmišljati in biti ustvarjalni.

V času vedno bolj neosebne povezanosti z različnimi omrežji in odvisnosti od medijev opažamo različne težave s socializacijo, komunikacijo, vzgojo, osamljenostjo, pomanjkanjem gibanja in igre. Pouk ter dejavnosti v šoli in izven nje so čas, ki ga lahko preživimo bolj kakovostno. Razred je lahko vzpodbudna in navdihujoča skupnost, v kateri se otroci učijo živeti skupaj, spoznavati razlike, se prilagajati, sprejemati dogovore in jih uresničevati.

Učenje in poučevanje ni več le domena šole. Za otroke, mladostnike in mlade je dostopati do znanja v svetovnem spletu, biti navzoč v e-učilnici privlačno in zanimivo. Kaj potem sploh še ostane šoli? Bo šola zgolj en velik dolgčas?

Na OŠ Preserje pri Radomljah se teh vprašanj zavedamo že več kot deset let in aktivno iščemo odgovore nanje. Na spremenjene vrednote v družbi smo pravočasno odgovorili s še večjo zavzetostjo učiteljev, s samoizobraževanjem in vključevanjem staršev. Zdi se nam, da smo v tem iskanju našli pot.

Z videozapisi utrinkov z učnih ur ter izseki pogovorov z učenci in starši bomo predstavili, kako se povežemo, skrbimo za dobre odnose na šoli in v širši skupnosti. S samoregulacijo učenja in vodenja šole ter formativnim spremljanjem ustvarjamo kreativno in ustvarjalno okolje, ki omogoča samorazvoj učenca, učitelja in gradi odgovornost do sebe in skupnosti.

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA AMUNDSEN	9.00–10.30

Anamarija Šmajdek, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

AKCIJSKI RADIJ VIZUALIZACIJE ZA PRIMER VODA

Vizualizacija je miselno spoznavno orodje in proces, v katerem povežemo slikovno kognicijo z materialno stvarnostjo. Vizualizacija v snovno pojavnih oblikah se lahko izrazi kot posledica likovne umetno-

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

sti (risba, slikarstvo, kiparstvo, aranžma, arhitektura, instalacija, risanke, video, fotografija, sodobna umetnost ...) ali v drugih modelih vizualnega mišljenja (analogije, sheme, formalni prostorski modeli, miselni vzorci, tabele in grafi, znaki ...). Pri ustvarjanju ali urejanju takih vizualnih modelov lahko manipuliramo njihov videz in fizično pojavnost, ali isto počnemo v mislih, kar počno mnogi znanstveniki. Ker zmore predstaviti to, kar trenutno ni prisotno, na čutno nazoren način in ker lahko tisto, kar samo po sebi ni vidno, napravi vidno, vizualizacija bistveno pripomore k učinkovitosti spoznanja in učenja, saj nazoren stik z abstraktnim stabilizira predstave in olajšuje operiranje z njimi (J. Muhovič 1998, 43). V današnjem času zaznavamo vizualni obrat pri komunikaciji. Od dijakov se pričakuje razbiranje in spoznavanje iz s strani učitelja pripravljenih vizualnih materialov, pri pouku likovnega snovanja pa se od dijakov implicitno pričakuje zmožnost lastnih vizualizacij. Od učiteljev se implicitno pričakuje izbor in pripravo za svoj pouk ustreznih vizualizacij.

Prispevek pregledno prikaže metode vizualizacije na primeru vode. Radij študije obsega tako podobno tvorno, kot tudi morfološko raven. Ponuja širok vpogled v vizualni svet komunikacije.

Karmen Simončič Mervič, OŠ Črni Vrh

LEPOSLOVNA KNJIGA, UČITELJICA ŽIVLJENJA TUDI V 21. STOLETJU

Trajnostni razvoj, formativno spremljanje učenja, samostojno učenje, samoevalvacija, sodobna vloga učitelja, leposlovje in pouk zgodovine.

Knjiga je civilizacijska vrednota, znanje branja je spretnost, uporaba prebranega je ključ do uspešnega posameznika. Leposlovna knjiga, ne glede na kakšnem nosilcu je dostopna, lahko dopolni ali nadomesti učbenik, odpira nova vprašanja, sproža razmišljanja, napeljuje k novim raziskovanjem, se dotakne naših čustev. Z leposlovno knjigo je posameznik najprej v intimnem odnosu, nato omogoča pogovor o njeni vsebini in sporočilu, daje možnost skupinskega dela, napeljuje k deljenju znanja, misli in občutij. Leposlovju čas ne vzame vrednosti, učbeniku pa je lahko čas trajanja omejen.

Na primeru treh knjig Grške bajke avtorja Eduarda Petiške, Koča strica Toma avtorice Harriet Beecher in knjige Val avtorja Todda Strasserja bomo na osnovi zbranih dosežkov učencev prikazali, kako v 7., 8. in 9. razredu pri predmetih zgodovina in državljske in domovinske kulture in etike učenci avtonomno pristopajo k uporabi prebranih sporočil iz posameznih knjig. Preko izdelanega načrta dela se odločajo o metodah dela, se morda povežejo v pare in skupine. Postavljeni so pred izziv, kako na kratko predstaviti svoje ugotovitve. Poti raziskovanja in etapni dosežki se stalno sproti preverjajo z njihovo predstavitvijo v razredu ali individualnimi konzultacijami z učiteljem. To omogoča povratno informacijo vseh in vsem udeležencev učnega procesa, omogoča sprotne izboljšave in boljši dosežek. Ob tem se oblikujejo kriteriji vrednotenja opravljenega dela. Vrednotenje poteka najprej na osebni ravni samoevalvacije, ki upošteva procesnost od načrta do izvedbe, nato na ravni razreda. Učitelj je usmerjevalec in organizator dela, podpira učni proces, učna vsebina omejuje oz. determinira delo v toliko, da umešča učenčevo delo v kontekst učnega načrta.

Pri vrednotenju ugotavljamo, da je besedni opis dosežka vrednejši kot številčna ocena. Zaradi tega je nujno, da portfolio postane oblika izkaza dosežka. Kajti dosežek daje temelj za nov dosežek. In dosežek je gonilo razvoja. Znanja in spretnosti postajajo trajnejša in vseživljenjska.

Katarina Kejžar, OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora

KAKO (ZANIMIVO) UČITI KNJIŽEVNOST BREZ MEDIJSKIH PRIPOMOČKOV?

V prispevku predstavljam metodo učenja, ki jo uporabljam pri pouku slovenščine (primerna je za učenje po celotni vertikali OŠ). Pri učencih vzpodbuja kritično mišljenje, navaja na ustrezno argumentiranje lastnih stališč, ustrezno govorno interpretacijo literarnih del, razvija ustvarjalnost, spodbuja razpravljanje, omogoča ponotranjenje estetske vrednosti umetniškega dela, prikazuje pozitivno vlogo jezikovnih vsebin (ki je zajeta v govorjenju, v vsakdanjem življenju), omogoča učencem dojeti pomen nekaterih književnih umetnin in dogodkov iz zgodovine slovenskega knjižnega jezika. V predstavitvi metode bi se osredotočila na posamezne etape pri obravnavi umetnostnega besedila pri uri slovenščine v zadnjem triletju osnovne šole. V učenje uspešno vključujem igro, gib, vizualizacije, govorna zvočna sredstva, interpretativno govorjenje, delo z besedilom, poustvarjalne dejavnosti itd. Pokazati želim, kako motiviram učence (zlasti starejše), kako jih seznanim z obravnavanim besedilom, kako se učijo interpretacije besedila, kako jih učim "vstopati" v literaturo, kako ostrimo posluš za jezik besedila, kako odkrivamo jezikovne elemente v besedilu in ovržemo mit o težki slovnici. Predstavitev bi vsebovala prikaz praktičnih vaj, dejavnosti, iger. Moj način dela zahteva daljšo obravnavo posameznih besedil, kot je predvidena v učnih načrtih, a ker je v času, ki ga živimo, potrebno učiti za celosten razvoj posameznika, to pa je možno le po sistemski teoriji (Boža Kraker Vogel to teorijo predstavlja v strokovni reviji), ki zajema učenje znanja, stališč in spretnosti, sem prepričana (in praksa je to pokazala), da si je vredno vzeti dovolj časa in izkoristiti tako opevano učiteljevo avtonomnost dela v razredu. Sama namreč verjamem, da je kultura tudi razmišljanje, medij za razmišljanje pa knjiga, in to svoje prepričanje prenašam na učenje učencev – ne z razlago, ne s preverjanjem, ne z ocenjevanjem – ampak predvsem s svojim odnosom, nastopom, empatijo, zgledom, moralnimi načeli in iskrenostjo.

PREDSTAVITVE REFERATOV V

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA DA GAMA	12.30–14.00

Matjaž Barič, OŠ Milke Šobar – Nataše Črnomelj

MOBILNA APLIKACIJA ZA PODPORNNO IN NADOMESTNO KOMUNIKACIJO MOJ KOMUNIKATOR

Na OŠ Milke Šobar - Nataše Črnomelj smo izdelali mobilno aplikacijo za podporno in nadomestno komunikacijo. V okviru šolske logopedске ambulante se že vrsto let ukvarjamo tudi s podporno in nadomestno komunikacijo (PINK) pri otrocih in mladostnikih s posebnimi potrebami. Usmerili smo se v uporabo novih tehnologij, aplikacij za PINK na tabličnih računalnikih in pametnih telefonih. Doslej so bile na voljo le aplikacije v tujih jezikih.

Šola za ravnateljce

Zbornik povezkov
Znanje in spretnosti za 21. stoletje –
Izzivi vodenja, učenja in poučevanja

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNAJANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –

Moj komunikator je brezplačna aplikacija, ki omogoča govorno sporazumevanje osebam s posebnimi potrebami, ki tega niso zmožni zaradi motenj v gibalnem, duševnem razvoju, pri motnjah avtističnega spektra, gluhoti, deformacijah ali poškodbah govornega aparata. Namenjena je tudi osebam, ki zaradi različnih dejavnikov (operacije, poškodbe) ne morejo govoriti. Aplikacija predstavlja dober pripomoček tudi širši javnosti za učenje novih besed v slovenščini in sestavljanje le-teh v nove povedi (tujcem, ki se učijo slovenščino kot drugega/tujega jezika, otrokom, ki se učijo govoriti ...). Želimo jo v čim večji meri približati ljudem, ki jim je namenjena, jim olajšati vsakdanje govorne situacije in popestriti njihovo socialno življenje.

Aplikacija deluje na petih platformah (Apple, Android, Windows, Blackberry in kot spletna aplikacija). Uporabniki ne potrebujejo nobenega predznanja za uporabo aplikacije, saj je le-ta za uporabo enostavna. Moj komunikator vsebuje vnaprej pripravljene osnovne knjižnice za osnovne teme pogovora (počutje, vreme, osebe, živali, v mestu ...), ki vsebujejo gradnike, sestavljene iz slike in zvoka. Uporabnik s pomočjo klikanja osnovne elemente združuje v povedi, ki se predvajajo na mobilnem telefonu oz. tabličnem računalniku. S tem uporabnik svoje potrebe sporoča ostalim ali pa si jih samo shranjuje v mapo »priljubljene« in si s tem skrajša čas komunikacije. Možen je tudi vnos svojih slik in zvokov, ki jih uporabnik hrani v mapi »moja knjižnica« in tako vsebino prilagodi svojim potrebam.

Damjan Štrus, Gimnazija Litija

PAMETNI UČITELJ OMOGOČI PAMETNEMU DIJAKU, DA PAMETNO UPORABI PAMETNI TELEFON PRI POUKU

V prispevku želim predstaviti nekaj primerov uporabe pametnega telefona pri pouku in raziskovalno delo, ki ga 24 učiteljev iz različnih evropskih držav opravljamo v okviru evropskega projekta, organiziranega pod okriljem iniciative Science on Stage. Sam sodelujem v tej iniciativi že tretje leto.

Dolgo časa je veljalo, da se je način poučevanja od časov Marije Terezije še najmanj spremenil v primerjavi z ostalimi znanstvenimi disciplinami. V zadnjih letih je tudi na področju poučevanja prišlo do zelo velikih premikov – predvsem pri uporabi novih tehnologij, ki omogočajo zajemanje in analiziranje podatkov v realnem času, pa tudi precej natančno merjenje z uporabniku prijazno tehnologijo. Mini raziskava, v kateri sem zajel vse dijake, ki jih poučujem, je pokazala, da skoraj ni več dijakov, ki ne bi bil lastnik pametnega telefona. Dijaki so novih tehnologij vajeni, jih uporabljajo na vsakem koraku in so dobro seznanjeni z novimi produkti digitalne tehnologije.

Za učitelja je nujno, da se neprestano posodablja, uporablja nove tehnologije in jih smiselno vključuje v pouk. Pametni telefon je zagotovo zelo pomemben pripomoček, njegova preiščljena uporaba pri pouku pa ima pozitivne učinke tako na motivacijo dijakov, časovni prihranek, učinek pouka in spoznavanje novih merskih tehnik, ki jih omogoča najsodobnejša tehnologija.

Udeležencem posveta želim predstaviti prosto dostopni odzivni sistem Socrative, ki omogoča učiteljem, da vključijo v svojo Socrative učilnico vrsto izobraževalnih vaj, predvsem v obliki raznih testov (ABCD vprašanja, DA/NE vprašanja, odprti odgovori, vnaprej pripravljene kvizi, slikovno gradivo itd.), ki jih dijaki izpolnjujejo s pametnimi telefoni, prenosnimi računalniki ali tablicami, učitelj pa v realnem času dobi povratno informacijo o znanju dijakov. Predstaviti želim nekaj primerov uporabe pametnega telefona pri pouku: kot kalkulator, merilni pripomoček za merjenje razdalje, naklona, pospeška, gostote magnetnega polja in glasnosti zvoka. Na Gimnaziji Litija ponudimo dijakom 3. letnika tudi izbirni predmet fizika – torej dodatno uro fizike, za katero veljavni učni načrt predvideva, da naj bo poudarek na projektnem učnem delu in eksperimentalnih vajah dijakov. Dokument pravi, da je v izvedbo tega dela priporočljivo vključiti opazovanja in merjenja v naravi, kar pametni telefon preprosto omogoča vsakemu dijaku: bodisi neposredno merjenje s pametnim telefonom bodisi videoposnetek pojava s pametnim telefonom, čemur sledi fizikalna analiza pojava v prosto dostopnem programu

Tracker. Dijaki ob uporabi pametnega telefona neposredno razvijajo kar 4 različna procesna znanja in veščine (povzeto po UN za fiziko):

6. Zmožnost kompleksnega razmišljanja: dijaki premišljeno opazujejo, interpretirajo, vrednotijo ter modelirajo.
7. Obvladovanje osnovnih veščin eksperimentiranja: dijaki načrtujejo preproste poskuse in jih tudi samostojno izvedejo.
8. Iskanje, obdelava in vrednotenje podatkov iz različnih virov: dijaki spoznavajo načine iskanja, obdelave in vrednotenja podatkov, ki so jih pridobili pri samostojnem eksperimentiranju.
9. Zmožnost timskega dela v projektih in drugih oblikah skupinskega dela, pri čemer znajo prevzemati različne vloge v skupini.

Ob koncu bi predstavil tudi raziskovanje uporabe pametnega telefona pri pouku, ki v letošnjem šolskem letu poteka v iniciativi Science on Stage.

Mojca Gornik Brodnjak in **Petra Arnejčič Munda**, Srednja šola za oblikovanje Maribor

MULTIMEDIJSKA PREDSTAVITEV DIJAKA IN NJEGOVIH KOMPETENC KOT IZOBRAŽEVALNI IZZIV

Kaj lahko danes pri vsej razpoložljivi tehnologiji učitelji ponudimo dijakom? Srednješolska generacija je neprestano v stiku z neizčrpnim virom neprečiščenih spletnih informacij. Naša prioriteta pri poučevanju mora temeljiti na cilju dijake naučiti izbrati informacije, jih selekcionirati in smotrno uporabljati. Analogno s to metodologijo jih navajamo tudi na pomen evidentiranja in s tem sledenja napredka ter dosežkov v procesu učenja. To omogoča tudi evalvacijo posameznikove izobraževalne poti in osebne rasti. Glavni namen učiteljevega delovanja je, da čim bolj učinkovito posreduje znanja in kompetence, ki jih bodo dijaki potrebovali pri opravljanju svojega (bodočega) poklica (Mažgon in Radovan 2012, 130). Cilj je, da pri poučevanju v 21. stoletju znamo uskladiti tehnologijo, ki dijakom predstavlja motiv na tak način, da jo spontano izkoristijo v izobraževalne namene. Ena izmed kompetenc poučevanja 21. stoletja, ki sovpada s prioriteta na področju izobraževalnih vsebin Evropske skupnosti, je e-portfelj.

Na Srednji šoli za oblikovanje Maribor (SŠOM) smo ustvarili spletno aplikacijo, ki omogoča osebno predstavitev, vrednotenje strokovnega dela in napredka različnim ciljnim skupinam na multimedijški način. Pri izobraževalnem delu smo ugotovili, da se dijaki ne zavedajo pomena usvojenih spretnosti in veščin in s tem osebnega ter strokovnega napredka. Dijaki so na osnovi oblikovanih e-portfeljev pridobili možnost sledljivosti lastnega napredka in dosežkov, do katerih lahko dostopajo tudi po tem, ko končajo šolanje in jim služi kot osebna izkaznica oziroma mapa strokovnih referenc.

[Več o tem, kaj omogoča aplikacija na http://create.nuimo.si/Default.aspx.](http://create.nuimo.si/Default.aspx)

Pot, ki smo jo ubrali na SŠOM, omogoča implementacijo in integracijo izobraževalnih vsebin v e-okvir, ki je mladi generacijam blizu. Takšna usmerjenost je skladna z vizijo naše šole: »Naš trud je usmerjen k oblikovanju šole, v kateri dijaki pridobijo znanja, veščine in spretnosti, ki mladim pomagajo prepoznati priložnosti in jih usposobijo, da se znajo v življenju odločati dovolj hitro, pravilno in samostojno. Zaposleni na SŠOM se trudimo, da bi mladim generacijam omogočili takšno šolo.«

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

SREDA, 2. APRIL 2014

PREDSTAVITEV REFERATOV V

DVORANA COOK

12.30–14.00

Marko Šebrek, OŠ Kungota

ANIMIRANI FILM OD PRVEGA DO DEVETEGA RAZREDA OSNOVNE ŠOLE

Animacija oziroma animirani film je od šolskega leta 2011/2012 v rednih učnih načrtih končno našla prostor v tretji triadi predmeta likovna vzgoja oz. likovna umetnost ter pri izbirnem predmetu likovno snovanje. Gre torej za disciplino, ki je sodobna v tem smislu, da je interdisciplinarna, povezuje različna področja in omogoča celostno razumevanje in dojemanje sveta.

Očitno je, da se vedno več učiteljev navdušuje nad IKT ter uporabnostjo in izpovednostjo avdio-vizualnih medijev, zato jih poskuša vključiti v učni proces. Zaradi svojih značilnosti animirani film in projektno učno delo presegata klasični pouk, k čemur teži sodobna šola.

Zelo je pomembno, da že mlajše učence izpostavimo situacijam, v katerih se srečajo s tehničnimi procesi in situacijami. V njih na ta način vzpodbujamo interes za samostojno odkrivanje, spoznavanje in ustvarjalnost. Skozi projektno delo stremimo k nenehni samostojnosti in aktivnosti učenca, ki skozi ves proces pridobiva izkušnje, spretnosti in znanja z različnih področij.

Z različnim projektnim delom smo z učenci prve triade izdelovali enostavne optične igrače (taumatrop, folioskop, flip book), kjer ne potrebujemo nobene avdio-vizualne opreme, otroci pa skozi igrače spoznavajo bistvo animacije. V drugi triadi smo se že lahko lotili kolažne stop-motion animacije (2D), ki je zahtevnejša, vendar pri njej ni problemov s težnostjo likov in scen, saj je vse lahko trdno na tleh. Z učenci tretje triade smo izdelovali bolj zapletene animirane filme, ki so dolgi tudi tja od ene do treh minut. Predvsem se poslužujejo prostorske tehnike stop-motion animacije (3D), kjer običajno premikajo različne predmete in objekte iz plastelina.

Ustvarjanje animiranega filma v osnovni šoli se je izkazalo za izjemno zanimivo. Današnji učenci si ne želijo več suhoparnega frontalnega pouka in animacija to vsekakor ni. Učitelj se mora zavedati, da je nastajanje animiranega filma dolgotrajen proces, zato mora tehniko in vsebino prilagoditi starosti in času, ki ga imajo učenci na razpolago.

Darinka Kepec, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

DRAMSKI KROŽEK KOT POLJE PRILOŽNOSTI ZA RAZVIJANJE VREDNOT

V prispevku želim predstaviti dramski krožek kot polje priložnosti za razvijanje vrednot. Vsi ljudje, torej tudi dijaki, cenijo in vrednotijo različne stvari, ki imajo za posameznika različno vrednost, privlačnost in so bolj ali manj zaželeni.

Že ob vpisu na Srednjo medijsko in grafično šolo Ljubljana je njihova želja spoznati medije, kako nastane zvok, animacija, film, TV-oddaja ... Nekateri si želijo še več. Tisti, z veseljem do nastopanja, recitiranja, igranja – nekateri bi radi postali igralci, voditelji TV-oddaj, novinarji – se vključijo v dramski krožek.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Na šoli že vrsto let v okviru interesnih dejavnosti poteka dramski krožek. K temu se dijaki javijo sami z željo po nastopanju, druženju, premagovanju treme, strahu pred nastopanjem in z željo postati bolj samozavestni in tudi opaženi. Naravna človekova potreba je biti nekdo in nekaj narediti. Skozi igro neposredno razvijajo vrednote, kot so druženje, zabava, spoznavanje in izražanje samega sebe, uveljavljanje in drugo. Za dijake ni lahka naloga biti vztrajen v naporih, toleranten, strpen, svoboden v izbira, upoštevati drug drugega, biti soodvisen ... Vse to in še več razvijajo v dramskem krožku. Pri tem pomembno vlogo odigra mentorica, šolska knjižničarka. Na pozitiven način jih spodbuja k izražanju inovativnih predlogov, jim ozavešča pomen medsebojnega sodelovanja in privzgaja spoznanja, da bo cilj najuspešneje dosežen z vzajemno pomočjo in podporo. Delo poteka v ozračju zaupanja, medsebojnega razumevanja in spodbujanja. Ob vsem tem so konflikti neizbežni, vendar se razrešijo, preden bi škodljivo vplivali na delo in odnose v krožku.

Uspešen nastop, odziv hvaležne in zadovoljne publike, pohvale vodstva šole so poplačilo za trud dijakov in mentorice. Hkrati pa tudi motivacija, da na šoli vsako leto znova zaživi dramski krožek.

Simona Luetič, Srednja šola Slovenska Bistrica, **Asja Kamenšek**, OŠ Pohorskega odreda, **Milanka Dobnikar**, 2. OŠ Slovenska Bistrica in **Mojca Pešak**, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica

BODI EKO, NOSI PREDELANO OBLEKO

Predstavitve je umeščena v kontekst projekta **SI OK?** (Sodelovanje, Inovativnost, Odgovornost in Kreativnost), katerega namen je z različnimi dejavnostmi ustvarjati, povezovati in širiti socialno mrežo v okolju, krepiti socialni in kulturni kapital. V prispevku bo predstavljena ena od dejavnosti, primer dobre prakse sodelovanja, druženja in ustvarjanja ljudi različnih starosti. Vključili smo lokalno skupnost, lokalno TV, Elektro v Slovenski Bistrici, prostovoljce, ki znajo šivati, oblikovalko in dijakinjo, ki ima izjemen smisel za oblikovanje. Povezali smo se tudi s Centrom ponovne uporabe, ki nam je pri delu svetoval. Tako se je začelo naše delo, druženje in sodelovanje. Poleg oblačil smo se lotile izdelave torb, peresnic. Največji izziv je bil, kako se predstaviti/približati javnosti, kako ljudem sporočiti, kaj želimo. Ali bodo ljudje sploh prišli po oblačila, jih bo naše delo zanimalo, bodo pripravljene sodelovati in se družiti z nami, bomo dovolj kreativni? Zaradi izjemnega obiska lokalne skupnosti smo bile povabljeni v oddajo nacionalne TV, kjer smo na kreativen način predstavile naše delo. Na primeru vidimo velike možnosti za prihodnost. Razmišljamo v smeri socialnega podjetništva, v katerega bi povabile prostovoljce. Skupaj s prostovoljci bi mrežo razširile še na ranljive skupine posameznikov, ki bi z nami želeli sodelovati in ustvarjati. Seveda bi k sodelovanju povabile tudi učence, ker smo že do sedaj ugotovile, da jih ima veliko smisel za kreiranje in ustvarjanje. V veliki meri sodelujemo z učenci in dijaki osnovnih in srednjih šol tako, da medsebojno izmenjujemo svoje izkušnje, sposobnosti in znanja ter da se znanja, ki jih ima starejša populacija, prenašajo na mladino.

Pri dosedanjem delu smo ugotovile tudi, da ima veliko učencev in dijakov smisel za oblikovanje. S pravim pristopom oziroma ustrezno motivacijo bi jih lahko pritegnile še več.

Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo

PROBLEMATIKA LIKOVNIH NATEČAJEV/TEKMOVANJ

Človek našega časa je vidno nervozen in se ne zna več ustaviti. Nedvomno smo del tega občestva vsi pedagoški delavci. Sprememb na vseh področjih našega dela je toliko, da jim ne uspemo več slediti. Tako vzgojno-izobraževalne ustanove niso več edini vir pridobivanja znanj, po drugi strani nas v svoje mreže lovi informacijska tehnologija, po tretji enormna administracija.

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –

Ali še znamo izluščiti bistvo od modnega? Bistvo so vedno strokovne teme. Do neke mere naj bi ključne strokovne probleme dejavnosti in predmetov poznali tudi pedagoški vodje.

Avtor osvetljuje problematiko likovnih natečajev/tekmovanj kot enega ključnih problemov, z različnih vidikov, izraziteje s poudarkom na negativnih, z namenom, da se ravnatelji s tem problemom seznanijo poglobljeje. Bolj naj bi si ozavestili, zakaj je veliko natečajev popolnoma neprimernih za mlade do 12 let in zakaj jih velik del (med)narodne stroke odklanja. Izvedeli naj bi, da natečaji niso omenjeni v učnih načrtih. Že zato je njihov pojav v vzgojno-izobraževalnih ustanovah sporen, čeprav tako popularen. Avtor bo ob tem predstavil pojav t. i. množičnega prodajanja likovnih del in ga utemeljil kot strokovno spornega ob siceršnjem poznavanju različnih namenov prodaje (humanitarni ...). Likovni natečaji in prodajanje likovnih del (če so nastala pri pouku likovnih dejavnosti in predmetov) so strokovno vprašljivi. Z njimi "nehote in dobrohotno" postopno znižujemo pomen in vlogo likovne vzgoje in izobraževanja, pri čemer (z odkupom otroških del) "naklonjeno in nevede" sodelujejo tudi starši. Najširši javnosti (lahko s tem) sporočamo, da so komercialni cilji pomembnejši od likovno-pedagoških! To je svojevrstni paradoks in izguba kompasa.

Da bi se ustavili in v miru ponovno mislili. "Moder ravnatelj ni samo tisti, ki daje prave odgovore; moder je tudi tisti, ki postavlja prava vprašanja, in to sodelavcem vseh barv in strokovnih značajev. Na primer: Zakaj bi sploh sodelovali na likovnem natečaju?"

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA SCOTT	12.30–14.00

Mojca Lužnik, Vrtec Tržič, enota Palček

RAZVIJANJE DOBRE TEHNIKE OPAZOVANJA IN DOKUMENTIRANJA OTROKOVEGA RAZVOJA IN NAPREDKA

Pri iskanju novih možnosti za kakovostno delo z otroki smo v Vrtcu Tržič poglobili delo na področju opazovanja otrok ter spremljanja in beleženja njihovega napredka. Poznavanje otrokovega razvoja je eden od ključnih elementov, ki nam omogoča dobro pripravo na pedagoško delo. S poglobljenim opazovanjem in spremljanjem otrokovega razvoja želimo preseči delo, ki temelji na razvojnih mejnikih ter iskanju najbolj prepoznavnih oblik vedenja v določeni starosti, in se usmeriti v razvojno procesno načrtovanje pedagoškega dela, ki omogoča spodbujanje otrokovega razvoja z učenjem v območju bližnjega razvoja. Strokovne delavce spodbujamo k iskanju dobrih rešitev in uporabnih tehnik opazovanja ter beleženja. Vsak strokovni delavec ima že razvite določene strategije opazovanja in spremljanja otrokovega razvoja. S poglobljenim delom na tem področju se srečujemo z novimi, jih preizkušamo, nadgrajujemo že obstoječe in hkrati poglobljamo znanje razvojne psihologije predšolskega otroka. Delo sloni na študiju ustrezne literature, ki nam je v pomoč pri prepoznavanju ravni otrokovega napredka in razvoja, na timskem delu in medsebojni pomoči. V ta namen smo v našem vrtcu oblikovali delovne skupine, v katere so vključeni vsi strokovni delavci, vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic. Tu se posredujejo prebrane vsebine strokovne literature, izmenjajo izkušnje in primeri dobre prakse. V delovnih skupinah potekajo tudi strokovne diskusije o vprašanih, ki se porajajo ob našem delu. Vzgojiteljice usmerjamo v najbolj smiselno uporabo pridobljenega gradiva pri opazovanju, kot je vpogled otroka v lasten napredek, načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela, razvoj otrokovih kompetenc, refleksija lastnega profesionalnega dela in pri sodelovanju s starši.

Matej Žist, OŠ Jurija Vege Moravče

POSTOPNOST PRIPRAVE NA CELOVITO OCENJEVANJE PRVIN GOVORNEGA NASTOPA – PRISTOP NA RAVNI ŠOLE

»V današnjem času nasploh in v naši družbeni ureditvi še posebej se mora vsakdo bolj ali manj udeleževati javnega, strokovnega, kulturnega in političnega življenja. Zato je ena najpomembnejših nalog obvezne osemletke, da mlade ljudi navaja k samostojnemu in uglajenemu nastopanju ter lepemu in smiselnemu izražanju.« Misel Etbina Bojca iz leta 1958 v celoti velja še danes – nastopanje ostaja ena temeljnih kompetenc človeka.

Govorno nastopanje je sestavljeno iz mozaika spretnosti, ki jih moramo osvajati postopno. Ker je kompleksno, bi se morali pri učencih vsakič osredotočati samo na posamezne elemente, saj celovitosti ne moremo zaobjeti takoj. Tudi jo slabše osvojimo s pristopom, da vsakič ocenjujemo nastop celovito, a vsakič strožje.

Sam sem se odločil za postopnost razvoja te veščine pri učencih sedmega razreda. Kljub načrtovanju pa so mi nekateri učenci potožili, da jim je bil nastop težek, ena učenka je rekla, »da tako nismo pa še nikoli delali«. Prehod je pogosto torej prehiter. Zato je priporočeno, da na ravni šole usklajeno pristopimo k izpopolnjevanju teh veščin. Za začetek zadostuje že ozaveščanje o kompleksnosti prvin govornega nastopanja in posledično kompleksnosti njenega ocenjevanja; da se učitelji zavedamo različnosti ali enoličnosti prakse, ki jo izvajamo kot šola v celoti.

Razmišljam o možnem grajenju postopnosti: neocenjeni gn – prostovoljni – v klopi – z opisno oceno – bralni – z vključevanjem priprave v končno oceno – s plakatom – s PPT-predstavitvijo – s PPT-predstavitvijo brez besed – z rekvizitom – kot dramska uprizoritev – s poudarkom na ocenjevanju – brez pomagal – na določen vidik osredotočeni – z zahtevnejšimi retoričnimi sredstvi – skladen s svojim namenom in pričakovanji občinstva. Ne vem, če je že osnovna šola dovolj, da prehodimo celotno pot, vem pa, da tip nastopov, pri katerem učenci od prvega do devetega razreda stopijo pred razred ter povejo naučeno besedilo, ne ustreza potrebam suverenega nastopanja človeka 21. stoletja. Retorika je namreč »[...] znanost, umetnost in veščina (Zidar Gale)«.

Andi Brlič, Lea Vernik in Vesna Bracko, OŠ Pesnica

ISKANJE RAZLIČNIH POTOV PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Učitelji pri svojem delu iščemo nove poti poučevanja, učenja, preverjanja in ocenjevanja znanja. Pri tem se vloga učenca in učitelja spreminja. Učenec spoznava samega sebe in poskuša izbirati načine učenja, ki mu najbolj ustrezajo oz. so najbolj učinkoviti. Svoje delo načrtuje, spremlja in presoja. Tako učenec postaja soustvarjalec pouka. Učitelj pa je tisti, ki zna hoditi ob njem in ob primernem času uporabi »orodja«, ki mu pomagajo v miselnem procesu. S pestro uporabo različnih metod, oblik, pristopov in sistemov dela pri učencih spodbuja samostojnost, kritičnost, napredek in inovativnost. Pouk pa postane bolj dinamičen in ustvarjalen. S spreminjanjem poučevanja in učenja spreminjamo tudi načine ocenjevanja.

Na kratko bomo predstavili nekaj primerov iz prakse, kjer smo spremljanje učenčevega napredka povezali/nadgradili s številčno oceno. Poskušali smo elemente preverjanja, spremljanja in ocenjevanja

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNAJANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –

povezati v smiselno enoto. Primeri iz prakse:

- **PROJEKTNO DELO** – Medsebojna pomoč (Vsebina: Sodelovanje v skupnosti, Izvedba: Zastavili smo nalogo, da bodo v obdobju od oktobra do januarja načrtno izvajali pomoč izbrani osebi. Učenci so vodili dnevnik – izvedba dejavnosti in vtisi).
- **GOVORNI NASTOP** – Sem turistični vodič (Vsebina: Slovenija – lega in značilnosti, Opis ljudskega običaja, Izvedba: Učenci so govorni nastop pripravljali v šoli, sami so izbrali naravno enoto ter oblikovali zloženko. Učenci so se predstavili kot turistični vodiči.)
- **KVIZ** – Zgodovinska obdobja (Vsebina: Zgodovinski razvoj, Izvedba: Učenci so ob zaključku posameznih zgodovinskih obdobj oblikovali vprašanja po taksonomskih stopnjah in z njimi preverili znanje. Vprašanja so bila osnova za oblikovanje kviza.)
- **PREDSTAVITEV BRALNE MAPE** (Vsebina: Obnova umetnostnega besedila, Izvedba: Učenci so si na začetku šolskega leta pripravili mapo, v kateri zbirajo zapiske o prebrani literaturi. Ta lahko zajema branje za bralno značko, domače branje, za tekmovanja in branje za prosti čas. Ob koncu šolskega leta bodo učenci pripravili predstavitev bralne mape.)
- **FORMATIVNO SPREMLJANJE UČENČEVEGA NAPREDKA** (Predmet: Matematika, Izvedba: Ob reševanju različnih nalog učenci spoznajo svoje trenutno znanje. Sodelujejo pri oblikovanju meril in po njih vrednotijo svoja znanja. Zapišejo svoja močna in šibka znanja. Na osnovi teh oblikujejo načrt izpopolnjevanja znanja, ki jim je vodilo za učenje.)

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA VESPUCCI	12.30–14.00

Nataša Dolenc Orbanić, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem
in Claudio Batteli, Zavod RS za šolstvo

Z USTREZNIMI PRISTOPI DO PREOBLIKOVANJA ALTERNATIVNIH POJMOVANJ

Učenje se pojmuje kot dinamičen proces spreminjanja, rekonstrukcije in oblikovanja pojmov, kar zahteva od učitelja, da ve, kdaj in kako se učenci pojme učijo, saj način poučevanja vpliva na to, kako bodo učenci pojme razumeli, uporabljali ali vključili v svoje obstoječe izkušnje. Pri tem je neizogibno pojavljanje otrokovih t. i. alternativnih pojmovanj, ki so pogosto nepopolna ali celo napačna. Nastajajo najprej spontano, iz različnih osebnih izkušenj, oblikujejo se pa tudi v šoli, zlasti zaradi neustreznih učiteljevih razlag in strokovno nekorektnih ali zavajajočih obrazložitvev pojmov v učnem gradivu. V slednjem se pogosto zasledi primere pretiranega poenostavljanja, posploševanja, uporabe neustreznega izrazoslovja ter primere antropomorfnega, antropocentričnega in teleološkega gledanja na svet. Tako nastala pojmovanja so pogosto globoko zasidrana, da predstavljajo veliko oviro pri učenju in jih s tradicionalnimi strategijami poučevanja težko preoblikujemo. Z uporabo sodobnih pristopov poučevanja, ki so naravnani k aktivni konstrukciji znanja, učencem omogočamo, da opustijo alternativna pojmovanja in jih nadomestijo z novimi, ki so bližje znanstvenim »resnicam«. Vendar je treba alternativna pojmovanja najprej odkriti (stopnja elicitacije), saj predstavljajo osnovo, na kateri gradimo pravilnejše znanje. Temu sledi stopnja rekonstrukcije, pri čemer se pojmovanja preoblikujejo v smeri znanstvenih pojmov. Kot pomemben zaključek takega pristopa je analiza učenčevih pojmovanj po izvajanju aktivnosti, pri čemer tudi učenci ovrednotijo lastni proces spoznavanja in učenja ter uvidijo bistvo spremenjenih osnovnih idej. S takim pristopom omogočimo premik od razdrobljenega znanja k celostnemu razumevanju pojmov, povezav ter interakcij med njimi, kar je cilj vsake sodobne šole. Na

podlagi omenjene problematike v prispevku predstavljamo nekaj konkretnih primerov, kako in zakaj nastajajo nepopolna ali celo napačna pojmovanja ter s kakšnimi pristopi jih je mogoče preoblikovati, saj je ravno oblikovanje pojmov ena od temeljnih nalog pouka.

Šola za ravnatelje

Zbornik povezkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Tina Rutar Leban, Pedagoški inštitut Ljubljana

UČNI DOSEŽKI MLADOSTNIKOV V POVEZAVI Z VZGOJNIM SLOGOM STARŠEV IN UČITELJEV

Odrasli se med seboj precej razlikujejo glede tega, kakšne zahteve imajo do otrok in kako jih otroku postavljajo (Marjanovič Umek in Zupančič 2004a). Poleg tega se ustreznost različnih socializacijskih postopkov med otrokovim odraščanjem spreminja. Sklop socializacijskih postopkov, ki jih v odnosu z otrokom uporablja starš ali drugi odrasli, ki otroka vzgaja, imenujemo vzgojni slog.

Študije različnih avtorjev kažejo, da se vzgojni slogi staršev oz. učiteljev povezujejo z dosežki otrok oz. mladostnikov. Izsledki študije J. Walker (2008) kažejo, da so učenci avtoritarnega učitelja v primerjavi z učenci avtoritativnega ter učenci permisivnega učitelja izkazovali bolj negativna prepričanja o svoji učinkovitosti, nižja je bila tudi njihova pripravljenost za šolsko delo. D. Baumrind (1991) ugotavlja, da se avtoritativni vzgojni slog staršev povezuje z ugodnim pojmovanjem sebe ter tudi višjo učno uspešnostjo. Rezultati raziskave o intelektualnem razvoju v mladostništvu (McCall, Applebaum in Hogarthy 1973) so pokazali, da se višanje dosežkov na psihometričnih preizkusih inteligentnosti (glede na dosežke v otroštvu) pozitivno povezuje z dopuščanjem večje samostojnosti mladostniku s strani staršev.

V prispevku predstavljamo sekundarne analize mednarodne raziskave dosežkov slovenskih učencev PISA, s katerimi smo iskali povezave med značilnostmi vzgojnega sloga staršev oz. učiteljev ter dosežki mladostnikov na testih znanja naravoslovja ter tujih jezikov. Rezultati podpirajo rezultate predhodnih študij, ki nakazujejo, da se ustrezen vzgojni slog staršev oz. učiteljev povezuje z boljšimi dosežki mladostnikov na testih znanja.

Majda Cencič in **Blaž Simčič**, Pedagoška fakulteta, Univerza na Primorskem

IZZIVI VODENJA INKLUZIVNE OSNOVNE ŠOLE: MNENJA RAVNATELJIC IN RAVNATELJEV O INKLUZIVNOSTI FIZIČNEGA UČNEGA PROSTORA NJIHOVE ŠOLE

Ravnateljice in ravnatelji vodijo inkluzivno šolo, v kateri so poleg učencev s posebnimi potrebami, ki jih navaja Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (2011), tudi nadarjeni učenci, učenci iz drugega jezikovnega in kulturnega okolja, učenci različnih etičnih skupin, učenci staršev z nizkim socialno-ekonomskim statusom in drugi. Pogosto govorimo o socialni inkluziji ali o sprejemanju in socialnem prilagajanju različnim učencem, veliko manj pa v strokovnih krogih razpravljamo o inkluziji fizičnega ali grajenega notranjega in zunanjega šolskega okolja za različne potrebe in posebnosti učencev. Zato se prispevek usmerja prav na inkluzijo fizičnega ali grajenega učnega okolja, saj v literaturi zasledimo metafore, da »šola vzgaja« (Ivanič 2009), da je tretji učitelj (Nicholson 2005), tihi učitelj ali da pomeni nemi pouk (Day in Midbjer 2007), prikriti kurikulum (npr. Taylor 2009, Bregar Bolobič 2012, Bida 2012) ali trirazsežnostni (tridimenzionalni) učbenik (Taylor 2009).

Različnost učencev pomeni ravnateljem nov izziv vodenja inkluzivne šole. V ta namen smo opravili med osnovnošolskimi ravnateljicami in ravnatelji manjšo raziskavo. Zanimalo nas je, katere skupine učencev so na slovenskih osnovnih šolah po mnenju ravnateljev in ravnateljic najbolj prisotne ter

Šola za ravnatelje

Zbornik povzolkov

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

katere prilagoditve fizičnega učnega okolja so na šolah za navedene skupine učencev. Pri odgovorih so izstopali nadarjeni učenci, učenci s primanjkljaji na posameznih področjih, učenci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, učenci iz drugega jezikovnega in kulturnega okolja, učenci z govornojezičnimi motnjami, dolgotrajno bolni učenci, učenci z avtističnimi motnjami, gibalno ovirani, gluhi in naglušni ter slepi in slabovidni oz. učenci z okvaro vidne funkcije. Nismo pa dobili omembe drugih skupin učencev, npr. učencev staršev z nizkim socialno-ekonomskim statusom, religiozno opredeljene učence ipd., ki tudi potrebujejo prilagoditve, ne le socialnega, pač pa tudi fizičnega učnega okolja. Ugotovitve raziskave dopolnjujejo predlogi ureditve notranjega in zunanjega fizičnega učnega okolja za namen vodenja inkluzivne šole.

SREDA, 2. APRIL 2014	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA COLOMBO	12.30–14.00

Zlatka Vlasta Zgonc, OŠ n. h. Maksa Pečarja

OCENA VODENJA KOT VZPODBUDA ZA IZBOLJŠANJE DELA ŠOLE

V referatu predstavljam proces (samo)evalvacije na šoli v tem šolskem letu. Evalvacija je pomembno izhodišče za zagotavljanje večje demokratizacije vodenja. Že sam postopek evalviranja prinaša večjo vključenost učiteljev v spreminjanje vzgojnega in učnega dela in zagotavlja večji vpliv učiteljev na spreminjanje klime. Učitelji in ostali strokovni delavci so povabljeni, da ocenjujejo vodenje šole in lastno delo na izbranem področju, kot je npr: individualno delo z otroki, vzgojno ravnanje, učiteljevo vodenje oddelka, uporabo novih učnih metod ipd.. Nadalje v referatu predstavim postopek evalvacije: oblikovanje vsebine ankete, izvajanje ankete, analiza podatkov ankete, izbira vodilnih tem, ki izhajajo iz vsebine rezultatov. Na osnovi podatkov iz anket organiziramo delavnice na izbrano temo in si izmenjujemo medsebojne izkušnje ter iščemo poti iz ustaljenih praks vzgoje in izobraževanja.

Raziskovalni tim, ki pripravi delavnice za učitelje, kasneje analizira dobljene rezultate ter pripravi postopno vnašanje dogovorjenih sprememb.

V letošnji evalvaciji so učitelji merili kakovosti vodenja, organizacije, načrtovanje, nadzor dela ravnateljice in pomočnikov ravnateljice, lastno vodenje v razredu, odnos do učencev in sodelavcev, medsebojno strokovno povezovanje, materialne potrebe za pouk. V odprtih vprašanjih in na delavnicah so predlagali spremembe na področjih, ki jih v referatu natančneje predstavim. Predstavljam načine in orodja, ki smo ji pri tem uporabili (strukturo ankete, organizacijo, vsebino delavnic za učitelje).

Rezultati so izhodišče za profesionalni razvoj organizacije in posameznikov. Tako opredeljena evalvacija temelji na podpori in vključitvi celotnega učiteljskega zbora. Organizacija timskega sodelovanja v delavnicah omogoča skupno ugotavljanje in obravnavanje učno - vzgojne problematike šole. S skupno refleksijo želimo vodenje na šoli demokratizirati, krepiti učiteljevo odgovornost za lastno delo, izhajajoč iz tega, da so učitelji vključeni v odločanje na osnovi skupnih vrednot in ciljev šole in soustvarjalci sprememb.

Tatjana Šček Prebil, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

PROFESIONALNI RAZVOJ UČITELJEV IN RAVNATELJEV

odenje šol in vodenje v izobraževanju sta bistveni funkciji uspešnih izobraževalnih sistemov. Znanje, spretnosti, zavzetost učiteljev, dobro poučevanje in kakovost vodenja so najpomembnejši dejavniki za kakovostne učne dosežke. Spremembe v izobraževalnem okolju zahtevajo odgovornega učitelja, ki se zaveda pomena svoje vloge in vseživljenjskega profesionalnega razvoja. Učitelji so tisti, ki s svojim delom uvajajo spremembe na področju načrtovanja, poučevanja, ocenjevanja in vzgoje. Kakovostno poučevanje izhaja iz identitete in integritete učitelja, zato imajo dobri učitelji skupno lastnost: z mislimi so vedno prisotni v razredu, globoko povezani z dijaki in snovjo. Sposobni so tkati zapleteno mrežo povezav med seboj, snovjo in učenci, tako da se učenci naučijo povzemanja bistvenega in tudi sami tkejo lastne predstave. V ustrezni šolski klimi učitelji med seboj sodelujejo, si zaupajo in se podpirajo. Vse to vpliva na kvaliteto njihovega dela. Znano je, da ravnatelji, ki skrbijo za učenje in poučevanje, povečajo učinkovitost svoje šole. Kvalitetno delo tako ravnatelja kot učiteljev, ki jih ravnatelj poveže in spodbuja k sodelovanju ter pogovoru o učenju, bistveno prispeva k boljšemu in temeljitejšemu znanju dijakov oziroma uspešnosti šole. V procesu spreminjanja se mora poleg posameznikov učiti tudi vodstvo šole, ki ustvari sodelujočo učno kulturo. Rezultat sodelovanja bo posameznikov strokovni razvoj, istočasno pa se bo razvijala tudi šola. V prispevku bomo predstavili različna predavanja in projekte, v katerih smo sodelovali, in spremembe, ki so rezultat sodelovalnega učenja zaposlenih.

Mihaela Zavašnik Arčnik in Ksenija Mihovar Globokar, Šola za ravnatelje

PROFESIONALNI RAZVOJ RAVNATELJEV V ZAKONODAJNIH OKVIRIH

Številne raziskave dokazujejo, da ravnateljstvo predstavlja pomemben vir vpliva na kakovost dela učiteljev in šol ter tudi na razlike v dosežkih učencev, krepitev profesionalne ga razvoja ravnateljev pa enega temeljnih vzvodov za izboljšanje ravnateljstva. Profesionalni razvoj ravnateljev je pomemben iz več razlogov: za pridobitev »licence«, za izboljšanje dela šol, za ohranjanje zanimanja v poklicu, za napredovanje, za izboljšanje dela učiteljev, za vrednotenje ravnateljeve delovne uspešnosti, za usvojitve novega znanja in spretnosti itd. Ima torej več funkcij/namenov, ki med seboj niso ločeni, ampak v resnici zelo povezani. V Sloveniji ravnatelj praviloma postane učitelj, ki so se v času svojega študija izobraževali za delo z učenci in predhodno praviloma niso imeli možnosti pridobivanja vodstvenih izkušenj, zato se na začetku svoje poti ravnateljstva znajdejo v zelo težki vlogi. Obenem je ravnateljstvo vse bolj kompleksno in zahteva nova ter širša znanja, ki jih je potrebno nenehno dopolnjevati in dograjevati. Iz omenjenih razlogov je pomembno, da je profesionalni razvoj ravnateljev stalen oz. nenehen in prilagojen potrebam, ki sodijo v različna obdobja ravnateljstva. V idealnih okoliščinah naj bi se ravnatelj profesionalni razvoj začel na ravni učitelja, nadaljeval s pripravo na ravnateljstvo, uvajanjem oz. mentorstvom v začetnem obdobju ravnateljstva ter nadgrajeval skozi obdobja ravnateljstva v poznejših in kasnejših letih. Hkrati za profesionalni razvoj ravnateljev ni pomembno le zakaj in kdaj, temveč predvsem kako, pri čemer naletimo na konceptualne izzive na področju vodenja šol. Da nameni, obdobja in koncepti profesionalnega razvoja ravnateljev zaživijo v praksi, je bistvenega pomena, da so ustrezno vgrajeni v zakonodajo in prilagojeni šolskemu sistemu in okolju, v katerem delujejo slovenske šole. Prispevek se ukvarja s profesionalnim razvojem ravnateljev z vidika slovenske pravne norme. Analizirali smo pravne predpise, ki urejajo profesionalni razvoj ravnateljev in v prispevku odgovorjamo na tri vprašanja: Kako oz. na kakšen način je v slovenski zakonodaji (z vidika funkcij/namenov profesionalnega razvoja) opredeljen in pojmovan ravnatelj profesionalni razvoj?, Ali je v slovenski zakonodaji moč najti elemente, ki kažejo na obstoj različnih obdobji profesionalnega razvoja ravnateljev? in Ali in kako lahko zakonodajalec posredno »vpliva« na konceptualne usmeritve profesionalnega razvoja ravnateljev?

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
Znanje in spretnosti za 21. stoletje -

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

SREDA, 2. APRIL 2014

PREDSTAVITEV REFERATOV V

DVORANA AMUNDSEN

12.30–14.00

Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana

KOLEGIALNI COACHING KOT KREPITEV SOCIALNE KOMPETENCE IN KOMUNIKACIJSKIH VEŠČIN ZA STROKOVNI IN OSEBNOSTNI RAZVOJ UČITELJEV

V prispevku bom predstavila, na kakšen način lahko veščine kolegialnega coachinga uporabljajo učitelji in drugi pedagoški delavci pri svojem vsakodnevem delu v osnovni šoli. OŠ Martina Krpana sodeluje kot partner v dvoletnem projektu Comenius Regio partnerstvo. V projektu sodelujejo še Skupina Primera d.o.o., Zavod Republike Slovenije za šolstvo, OŠ Milana Langa Bregana, Občina Sombor in Hrvaško učiteljsko društvo.

Veščine kolegialnega coachinga pomagajo učiteljem, da pogledajo na reševanje šolskih težav in problemov z drugačne perspektive, tako, da vzpostavljajo temelje vzajemnega podpiranja in sodelovanja. Na ta način učitelji razvijajo in krepijo socialno kompetenco in nadgrajujejo komunikacijo med seboj, z učenci in starši. Vse to pa se odraža na izboljšanju šolske klime.

V OŠ Martina Krpana so v projekt vključeni vsi učitelji in strokovni delavci, kar pomeni velik izziv za sam projekt, pa tudi za dinamiko medosebnih interakcij v kolektivu. Potrebno je konstantno in intenzivno delo na sebi, na osebni in profesionalni razvoju posameznika, hkrati pa tudi medsebojno podpiranje, sodelovanje in ustvarjanje prostora zaupnosti v kolektivu.

Učitelji so se na izobraževanju seznanili z veščinami aktivnega poslušanja, zastavljanjem pravih vprašanj in dajanjem konstruktivnih povratnih informacij, v nadaljevanju pa to znanje utrjujejo in nadgrajujejo skozi praktične preizkuse v različnih vsakodnevih šolskih situacijah: pri individualnih razgovorih z učenci in starši, predvsem pa skozi individualne coachinge, ki jih kot podporo za lažji uvid v problematiko in bolj konstruktivno reševanje problema, nudijo drug drugemu. Seveda se ob tem odpirajo tudi različna vprašanja in dileme: kako za uporabo coachinga motivirati čim več učiteljev, kako ohraniti zanimanje za večino in učitelje spodbujati k prakticiranju, kako graditi zaupanje v novo znanje. Pomembno je, da se veščine kolegialnega podpiranja čim širše vpletajo v šolsko delo in se hkrati iščejo tudi možnosti, da se z angažiranjem najbolj zainteresiranih učiteljev prenese veščine v širše lokalno okolje in s tem prispeva k sodelovanju in prepletenosti formalnega in neformalnega izobraževanja.

Sonja Strgar in Anita Smole, OŠ Vide Pregarc

REFLEKTIRANJE KONFLIKTOV, NASTALIH PRI TIMSKEM DELU

Timsko delo je zelo kompleksen proces, ki ga spremljajo različne ovire, povezane z organizacijskimi, kadrovskimi in prostorskimi pogoji; prav tako pa se udeleženci srečajo s problemi (ožji pojem od ovire), ki nastanejo zaradi neučinkovitosti uresničevanja skupno zastavljenega cilja. K premagovanju ovir lahko odločilno prispeva vodstvo šole s svojim odnosom, organizacijo dela in neposredno podporo timskega delu učiteljev. V prispevku predstavlja, kako sva se profesorici matematike in razrednega pouka uspešno soočili s konflikti pri skupnem načrtovanju in izvajanju interesne dejavnosti.

Načrtno sva se osredotočili na spremljanje ovir, na katere sva naleteli pri timskem delu (organizacijske ovire, nejasno opredeljene vloge v timu, ovire v zvezi s statusom, komunikacijske, medosebne in osebne ovire). Prav tako pa sva bili pozorni na prednosti, ki jih prinese takšen način dela. Skupina učencev, s katerimi sva delali, je bila zelo heterogena (različno stari učenci, vključeni tudi učenci s posebnimi potrebami). Zaznali sva, da so imeli zaradi timskega poučevanja nekaj težav. Pri timskem poučevanju sva prepoznali različne napetosti v timu – spreminjanje osebnih želja, občasno oteženo komunikacijo, nenehno učenje in aktivnosti – in jih uspešno premagali. Sledili sva priporočenim korakom reševanja konkretnega konflikta. Pri tem sva se spraševali, kako je prišlo do konflikta, kako je potekalo reševanje, vzpostavili sva kritičen odnos (prednosti in slabosti) do v literaturi predlaganih faz reševanja. V zaključnem delu sva razmišljali še o tem, do katerih spoznanj sva prišli in kaj bi pri podobni situaciji v prihodnje ravnali drugače. Potrdili sva domnevo, da bo najin odnos do konfliktov sodoben in ne tradicionalen; konflikte sva zaznali kot nujen sestavni del vsake spremembe, v manjšem obsegu pa pomeni celo optimalen način medsebojnega vedenja. Zaznani konflikti pa so pomenili še dodatno motivacijo za konstruktivno ukvarjanje z določenim problemom in aktivno sodelovanje pri iskanju skupnih rešitev.

Nataša Sever, Škofijska gimnazija Vipava

MENTORSTVO, SODELOVALNO AKCIJSKO RAZISKOVANJE IN PEER-COACHING - IZZIVI PROFESIONALNEGA RAZVOJA UČITELJA

Učitelji, ravnatelji in drugi strokovni delavci iz 15 evropskih držav smo se v okviru Programa Pestalozzi, pod okriljem Sveta Evrope, novembra 2013 srečali na Cipru, kjer smo v delavnici posvečeni opolnomočenju učiteljev s pomočjo mentorstva in procesa akcijskega raziskovanja izmenjevali primere prakse profesionalnega razvoja učiteljev in sodelovanja učiteljev v različnih državah. Učitelji se srečujemo s podobnimi izzivi, ne glede na to, kje poučujemo. Nahajamo se v sistemih, ki so rigidni in nefleksibilni, ter še vedno nenaklonjeni sodelovanju. Učitelj je sicer (omejeno) avtonomen, vendar pa mnogo učiteljev avtonomijo zaznava kot izolacijo. Za zagotavljanje učinkovitega profesionalnega razvoja učitelji čutimo potrebo po različnih oblikah sodelovanja (na šoli, na kateri poučujemo, pa tudi širše). Oblike sodelovanja učiteljev, ki smo jim na delavnici posvetili več pozornosti, so bile predvsem mentorstvo, sodelovalno akcijsko raziskovanje in kolegalna podpora in sodelovanje (peer-coaching). Ovire, s katerimi se učitelji na tem področju spopadamo, so poleg sistemskih, povezane tudi z vodenjem šole. Ravnatelj ima pri vzpostavljanju in zagotavljanju profesionalnega razvoja učiteljev ključno vlogo, saj mora spodbujati konstruktivno šolsko okolje, ki je nujno potrebno za sodelovanje med učitelji. Učitelji imamo skozi celoten proces učenja in poučevanja precej težav z refleksijo in evalvacijo svojega dela. Prepogosto se učitelji nekaj naučimo iz izkušnje, ne pa iz refleksije naše izkušnje. Mentorstvo, sodelovalno akcijsko raziskovanje in kolegalna podpora in sodelovanje pa vedno vključujejo tudi individualno in skupinsko refleksijo. Medsebojno opazovanje, poučevanje in kvalitetna refleksija omogočajo, da se učitelji učimo drug od drugega in drug z drugim, predvsem pa, da pridobljena znanja in spretnosti učinkovito posredujemo učencem.

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnateljce

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

PREDSTAVITVE PLAKATOV

TOREK, 1. APRIL 2014	PREDSTAVITEV PLAKATA
AVLA KONGRESNEGA CENTRA	17.15–17.45

Meta Umek, OŠ Griže

ZA ZDRAVO DELAM Z GLAVO

Na OŠ Griže, ki je podeželska šola s svojo podružnico v Libojah, smo želeli organizirati športna druženja, kjer bi poleg učencev in učiteljev sodelovala širša lokalna skupnost.

V ta namen smo pričeli v letu 2009 s projektom »Za zdravo delam z glavo«. Pri izbiri vsebin smo imeli v mislih, da morajo le-te biti izbrane tako, da se jih bo udeležilo čim večje število otrok in staršev. V vidu smo imeli naravne danosti, ki jih ponuja naš prostor, razširjenost športnih panog in možnost kakovostnega preživljanja prostega časa v naravi. Vse te aktivnosti je mogoče izvajati ob minimalnih stroških. Cilji projekta, ki smo si jih zastavili, so kakovostno preživljanje prostega časa, ozaveščanje za zdrav način življenja, strpnost, vključevanje šole v kraj in neformalni socialni stiki. Z aktivnostmi spodbujamo: varovanje okolja, približevanje interesom in zmožnostim posameznika, športno tradicijo kraja ter odpravljanje posledic negativnih vplivov sodobnega načina življenja pri mladostnikih in odraslih.

Dejavnosti smo razdelili glede na različne letne čase: tek okoli Vrbenškega jezera – jeseni; pohod z baklami na Brnico – jeseni; smučanje, drsanje in sankanje – pozimi; rolarsko popoldne – pomladi, kolesarjenje – poleti. Tek okoli Vrbenškega jezera in zimske aktivnosti so organizirane kot športni dan, kateremu se priključijo tudi starši. Ostale tri aktivnosti izvedemo v obliki športnih popoldnevov oz. večernega pohoda.

Pri izvedbi vseh akcij imamo veliko podporo zunanjih društev in posameznikov: kolesarsko društvo, planinsko društvo, gasilci, vaditelji smučanja v kraju, ZKŠT Žalec ...

Aktivnosti se odvijajo izven šolskega okoliša in poleg športnih dejavnosti vključujejo tudi zabavni del, glasbeno spremljavo, vodenje in poročanje z uporabo IKT, okrepčila in druženje otrok, staršev, delavcev šole in krajanov.

Takšna neformalna druženja so v našem okolju, kjer šola pomeni dobršen del krajevnih športnih in kulturnih dejavnosti, izredno lepo sprejeta in obiskana, zato bomo z njimi prav gotovo še nadaljevali.

Natalija Mihelčič, OŠ Stopiče

MUZEJSKA ZBIRKA NA E-OBISKU – E-POVEZOVANJE POUKA Z MUZEJEM

Znanje je vrednota in pridobivanje le-tega, torej učenje, je ena izmed sposobnosti, ki jih nudi tudi izobraževanje. Danes slednje postaja pravi izziv, saj v navalu številnih hitro prihajajočih se komunikacijsko-tehnoloških novosti učenje in poučevanje postajata izziva sodobnega (ne)formalnega izobraževanja.

Uvedba komunikacijsko-informacijsko tehnologije v sistem izobraževanja je že dodobra vpeljana, vsakodnevna (u)poraba in raba pa sta del vsakdanjika slehernega učenca. Zaradi poplav in vdora številnih informacij preko e-kanalov sem se odločila za uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije pri

pouku zgodovine v povezavi muzejske inštitucije. Cilji tovrstne medinštitucionalne in medpredmetne povezave so se poleg operativnih ciljev predmeta nanašali še na spoznavanje in iskanje informacij po spletnih straneh muzejske ustanove, spoznavanje delovanja izbrane inštitucije, razvijanje sposobnosti sodelovalnega učenja ter spoznavanje in koordiniranje učenja na daljavo.

Večurni pouk z uporabo e-tablice, šolske komunikacijske tehnologije z internetno povezavo z muzejem in videoklica je bil zasnovan po skrbnem načrtu, v okviru katerega je bila učna snov lokalne zgodovine predstavljena na klasični način, nato pa so morali učenci samostojno in sodelovalno pristopiti k (samo)učenju in razvijati čut za iskanje potrebnih informacij/podatkov, obenem pa prav tako razvijati sposobnost učenja o učenju. Učenci so bili razdeljeni v manjše skupine z vodjo, ta je skrbel za nemoteno in organizirano delo članov. Dostop do podatkov preko spletnih portalov muzeja in drugih e-gradiv je učencem omogočil, da so skrbno opravili zadane naloge ter si pridobili novih izkušenj, predvsem pa s pomočjo različnih oblik (samo)učenja nadaljnje razvijali sposobnosti in znanja, ki so jih (nekateri) imeli že utečena. Po končanih opravljenih nalogah je skupina svoje ugotovitve predstavila v spletni učilnici pred razredom. Računalniška opismenjenost, ki je bila tudi eden izmed ciljev, in prav tako tudi njena nadaljnja krepitev in razvijanje, je dokazala, da sta tovrstno poučevanje in (samo) učenje vrlini prihodnosti izobraževanja.

Maruša Bogataj, OŠ Predoslje Kranj

UČENCI SVOJE DELO NAČRTUJEJO, VREDNOTIJO TER MEDPREDMETNO POVEZUJEJO S POMOČJO SPLETNEGA OKOLJA MAHARA

Z učenci osmih razredov OŠ Predoslje Kranj smo se s šolskim letom 2013/2014 znašli v novem spletnem učnem okolju Mahara. Skupaj s 13 partnerji iz sedmih držav, in sicer Slovenije, Irske, Cipra, Portugalske, Bolgarije, Avstrije in Litve, sodelujemo v dveletnem razvojnem mednarodnem projektu E-listovnik (EUfolio).

Temeljni namen projekta je uvajanje sodobnih pristopov k učenju in poučevanju ter spremljanju in vrednotenju znanj, s poudarkom na razvijanju veščin 21. stoletja. Temeljna veščina razvojnega e-listovnika je samouravnavanje (aktiven proces, v katerem učenec oblikuje cilje svojega učenja, spremlja, nadzoruje in uravnava svoje razmišljanje, motivacijo in vedenje v kontekstu ciljev). Posebno pozornost v tem šolskem letu namenjamo tudi veščini kritičnega mišljenja in argumentacije.

S prispevkom bi radi predstavili, kako se učenci v svojem osebem elektronskem učnem okolju srečujejo s svojim znanjem, predznanjem obravnavane teme, postavljajo cilje, načrtujejo svoje delo, spremljajo ter vrednotijo lasten napredek na različnih področjih učenja in razvoja. Svoj napredek učenci v spletnem okolju dokumentirajo. Z medpredmetno povezavo, v najinem primeru med geografijo in angleščino, učenci svoje pridobljeno znanje in veščine umestijo in povežejo. Postane prenosljivo in se na ta način prilagodi resničnemu življenju, se nadgradi.

Podrobneje bova predstavili spletno okolje Mahara in kako s pomočjo le-tega usmerjava učence pri oblikovanju učnih ciljev, kako sodelujeva pri načrtovanju strategije za uresničitev ciljev. Spletno okolje omogoča učencem, da razmišljajo o dokazih, sooblikujejo kriterije ter spodbuja medvrstniško kritično prijateljevanje, ne le učiteljevo povratno informacijo, in s tem bolj kakovostno refleksijo in samovrednotenje. Obenem učiteljem omogoča spremljanje celotnega dela učencev in ne le spremljanje dela pri enem predmetu, kar je dodatna vzpodbuda in motivacija za medpredmetno povezovanje in timsko delo.

Šola za ravnateljce

Zbornik povezkov
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -

Šola za ravnatelje

Zbornik povzetkov
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Milena Brusnjak, Vrtec Šoštanj

UVAJANJE MEDIACIJE V KOLEKTIV

Ena izmed temeljnih nalog vrtca je tudi kultura primerne komunikacije tako med strokovnim osebjem, kot z otroki in starši. Stiki med vsemi temi deležniki so vsakodnevni. V množici teh stikov prihaja tudi do različnih reakcij, ki pa jih udeleženci komunikacije različno doživljajo. V ta namen se je naš kolektiv udeležil že številnih izobraževalnih oblik. V letošnjem šolskem letu pa smo pričeli uvajati konkretno metodo učenja večšin strpnega reševanja konfliktnih situacij – mediacijo.

Mediacijo lahko opredelimo kot postopek, kjer se udeleženci, ki so v sporu, ob pomoči mediatorja pogovorijo, si izmenjajo stališča, ugotovijo kje so točke njihovega konflikta ... ter poskušajo najti rešitev za svoj spor, ki pa bo ustrezala vsem sptim stranem (Lisec v Pic 2008a).

Mediator jim pri tem pomaga tako, da ustvari pozitivno in varno okolje, kjer se med sabo poslušajo, pogovarjajo, dogovarjajo, kajti v konfliktni situaciji se ljudje pogosto ne odzivamo najbolj konstruktivno. Mnoge frustracije, misel na brezizhodnost, obup, krivda, bolečina, ki jo doživljamo ob prisotnosti jeze, nam onemogočajo racionalno razmišljanje in reševanje kritične situacije v pravo smer. V mediaciji so sprte strani tiste, ki prevzamejo odgovornost za svoj konflikt in tudi za razrešitev le-tega.

V prispevku želim predstaviti, kako smo v kolektivu izvedli tematsko konferenco, kjer smo se seznanili s prednostmi mediacije, pozitivnimi stranskimi učinki mediacije, smernicami za potek mediacije ter pravili, ki jih moramo upoštevati pri mediaciji. Na strokovnih aktivih pa smo se spopadli z mediacijskimi tehnikami, izvedli najrazličnejše delavnice, izkustvene vaje ter odigrali številne igre vlog.

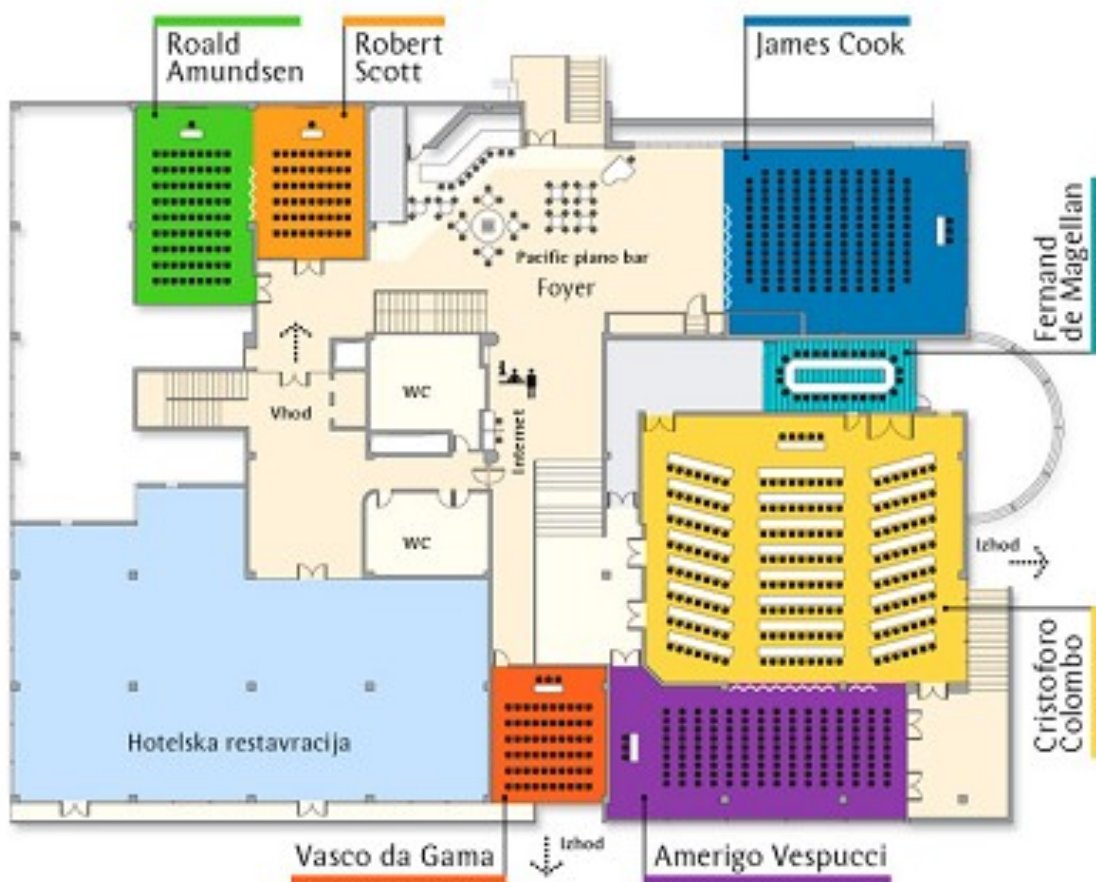
Sposobnost razreševanja konfliktov je ena od temeljnih veščin socialne opremljenosti vsakega posameznika, mediacija pa je metoda, s katero rešujemo konflikt na miren in strpen način. Vzgojitelj, ki ima usvojene te veščine, lahko nudi otroku več, ga lažje motivira, probleme rešuje večplastno, ima manj težav v komunikaciji, je bolj kritičen, samozavesten in je otrokom vzgled.

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

Šola za ravnatelje

ZBORNIK POZETKOV
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnateljce

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnateljce

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
Zbornik povzetkov

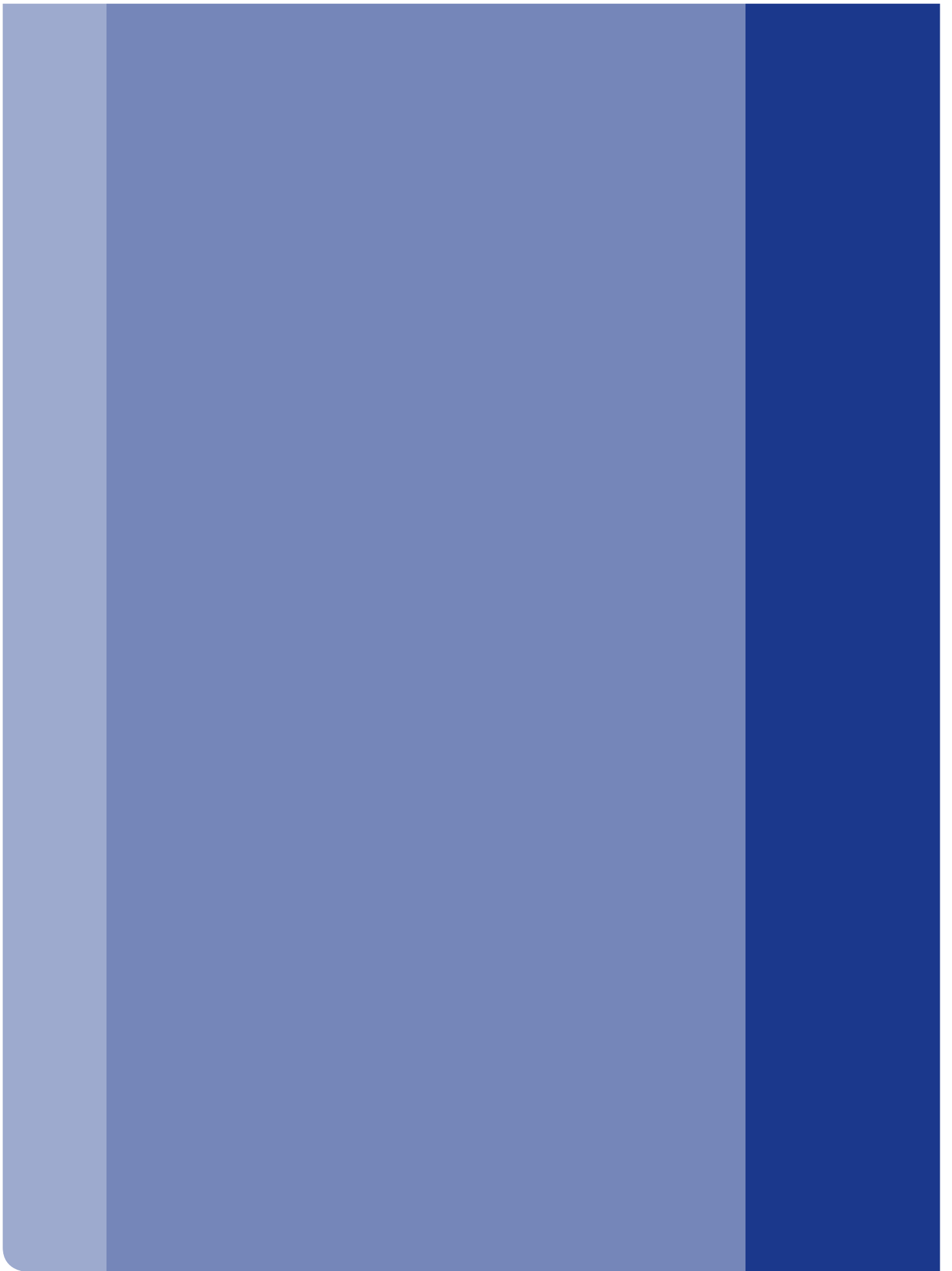
Šola za ravnateljce

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE -
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

ZBORNIK POVZETKOV
ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE –
IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

III. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju

ZNANJE IN SPRETNOSTI ZA 21. STOLETJE – IZZIVI VODENJA, UČENJA IN POUČEVANJA

Zbornik povzetkov

1. in 2. april 2014